

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Arkivsak: 23/158
Møtedato/tid: 27.04.2023 kl. 08:30
Møtested: Rådhuset, møterom 220 (2. etg.)

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Eva J. Bekkavik på telefon 468 51 950, eller e-post: eva.bekkavik@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheims, 20.04.2023

Kari Anne Endal (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
11/23	Kontrollutvalgets uttalelse om Midtre Gauldal Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning 2022
12/23	Kontrollutvalgets uttalelse om kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og årsberetning 2022
13/23	Kommunens beredskap - orientering til kontrollutvalget
14/23	Forvaltningsrevisjonsrapport tilpasset opplæring
15/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon av kommuneplaner
16/23	Helsetilsynets rapport fra tilsyn med NAV-kontorene - orientering til kontrollutvalget
17/23	Oppfølging av politiske vedtak i Midtre Gauldal kommune
18/23	Referatsaker
19/23	Eventuelt
20/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Kontrollutvalgets uttalelse om Midtre Gauldal Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning 2022

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

11/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-216 - Revisjon

Arkivsaknr 22/137 - 6

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om årsregnskap og årsberetning 2022.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet. Uttalelsen skal følge kommunens behandling av årsregnskap og årsberetning.

Vedlegg

Kontrollutvalgets uttalelse om Midtre Gauldal Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning 2022

Nøkkeltall - Midtre Gauldal Utvikling KF

Revisjonsberetning 2022 - Midtre Gauldal Utvikling KF

Årsregnskap 2022 - Midtre Gauldal Utvikling KF

Årsberetning 2022 - Midtre Gauldal Utvikling KF

Saksopplysninger

Kommunale foretak er en del av kommunen. Foretaket ledes av et styre og en daglig leder, det er styret som avlegger årsregnskap og årsberetning for foretaket.

Det er kommunestyret sitt ansvar å vedta årsregnskap og årsberetning for foretaket, jfr. kommuneloven § 14-2. Årsregnskapets funksjon er å gjøre rede for inntekter og bruken av de midlene som foretaket har til rådighet, og må sees i sammenheng med foretakets årsberetning.

Foretakets styre skal gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med kommunestyrets vedtatte rammer for foretaket (kommuneloven §9-15 andre ledd).

Årsregnskap

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslov, forskrift og god regnskapsskikk for små foretak, og ble avlagt 23.02.2023.

Noen kommentarer til årsregnskapet:**Resultatregnskap**

Regnskapet viser et underskudd på kroner 458.958, underskuddet er belastet annen egenkapital.

Balanseregnskapet

Annen egenkapital er redusert med kr. 458.958 fra 2021 til 2022. Annen egenkapital pr. 31.12.2022 er på kr. 7.797.670.

Langsiktig gjeld har økt med kr. 27.028.485 fra 2021 til 2022.

Nøkkeltall

Soliditet er et uttrykk for en bedrifts evne til å tåle tap. En bedrift med høy egenkapitalprosent, har god soliditet.

Et viktig nøkkeltall ved lønnsomhetsberegning er totalkapitalrentabiliteten, dette er et mål på avkastningen på selve eiendelene.

Arbeidskapital er et uttrykk for bedriftens økonomiske handlefrihet.

En oversikt over nøkkeltall for årene 2020 - 2022 er lagt med som vedlegg til kontrollutvalgets sak.

Noter til regnskapet

Noter er opplysninger som gis som en del av årsregnskapet. Notene skal bidra til å øke forståelsen av regnskapet, og skal ha en klar henvisning til postene i regnskapet som kommenteres. Sekretariatet har ingen kommentarer til disse.

Årsberetning

Årsberetningen er avlagt innen fristen (lovpålagt frist er 31.03.) og inneholder opplysninger om regnskapet og redegjørelser som loven krever.

Nummererte brev

Ifølge kommuneloven § 24-7 plikter revisor å påpeke en del nærmere angitte forhold i nummerert brev. Dette gjelder vesentlige forhold, som for eksempel forhold som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet eller mangler i rutiner for økonomisk intern kontroll.

Foretaket har ikke mottatt nummerert brev.

Revisjonsberetning

Selskapets årsregnskap er revidert av Revisjon Midt-Norge SA. Revisjonsberetningen er datert den 13.04.2023 (lovpålagt frist er 15.04.) og er gitt som ren beretning (ingen merknad, forbehold eller presisering).

Kontrollutvalgets uttalelse

Kommuneloven og kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften sier at kontrollutvalget skal avgi uttalelse til kommunestyret, med kopi til formannskapet før de gir innstilling om årsregnskap og årsberetning.

Utkast til kontrollutvalgets uttalelse er vedlagt.

Vurdering

Kontrollutvalget skal uttale seg om årsregnskapet er revidert på betryggende måte, utført i samsvar med lov, forskrift og god (kommunal) revisjonsskikk samt kontrollutvalgets eventuelle instruks og avtaler med revisor. Uttalelsen skal også omfatte årsberetningen, om den omtaler forhold loven krever.

Foretakets årsregnskap og årsberetning er revidert av Revisjon Midt-Norge SA, og er gitt innen fristen. Oppdragsansvarlig revisor tilfredsstiller de kravene som er stilt i lov og forskrift. Sekretariatet viser til at fristen vedrørende årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning er overholdt. Revisor har gitt en beretning uten merknad, forbehold eller presisering.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med vedlagt forslag. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskap og årsberetning.

**Til
Kommunestyret**

**Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning 2022 – Midtre Gauldal
Utvikling KF**

Kontrollutvalget har i møte 27.04.2023, under sak 11/23, behandlet Midtre Gauldal Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2022. Årsregnskapet består av driftsregnskap, balanseregnskap og noteopplysninger.

Grunnlaget for behandlingen har vært avlagt årsregnskap, datert 23.02.2023, styrets årsberetning datert 13.02.2023 og revisors revisjonsberetning datert 13.04.2023. I forbindelse med gjennomgangen har kontrollutvalget fått muntlig orientering fra daglig leder i foretaket og oppdragsansvarlig revisor. Kontrollutvalget har fått alle opplysninger og dokumenter som de har bedt om.

Årsregnskapet for 2022 er avlagt i samsvar med lov og forskrift og viser et årsresultat på minus 458.958 kroner.

Kontrollutvalget mener at regnskapet gir informasjon om selskapets økonomiske drift i 2022 og den økonomiske stillingen pr 31.12.2022.

Kontrollutvalget vil likevel påpeke:
Nøkkeltall for årene 2020-2022 viser at soliditet og lønnsomhet ikke har vært god.

Ut over dette har kontrollutvalget ingen merknader til årsregnskap og årsberetning for 2022 og anbefaler at disse vedtas.

Kommunestyret anbefales videre å vedta at årsresultatet disponeres på følgende måte: kroner 458.958 belastes annen egenkapital.

Kopi: Formannskapet

Nøkkeltallene er basert på universelle formler.

Formlene tar ikke hensyn til bransje eller geografisk beliggenhet.

Soliditet	2022	2021	2020
Sum egenkapital	8 926 733	9 385 691	10 196 237
Sum egenkapital og gjeld	248 729 889	235 346 343	139 164 959
Normtall	> 30% 3,59 %	3,99 %	7,33 %

En bedrift med høy egenkapitalprosent, har god soliditet.

Normtall er hentet fra Altinn

Lønnsomhet	2022	2021	2020
Ordinært res. før skatt	-458 958	-810 546	181 009
Gj.snitt sum egenkap. og gjeld	242 038 116	187 255 651	90 893 132
	> 10% -0,19 %	-0,43 %	0,20 %

Totalkapitalrentabiliteten i et foretak er et mål på avkastningen på selve eiendelene.

Renten på investert kapital sier noe om hvorvidt eierne tjener på investeringen

sin i bedriften. Et viktig nøkkeltall ved lønnsomhetsberegning.

Et rimelig nivå er 10 – 15%, men bør ligge over det selskapet betaler for sine lån.

Betalingsevne	2022	2021	2020
Omløpsmidler -	9 553 705	9 607 404	11 789 138
Kortsiktig gjeld	4 181 553	17 367 533	9 065 523
Arbeidskapital	5 372 152	-7 760 129	2 723 615
Likviditetsgrad 1	> 2 2,28	0,55	1,30

Arbeidskapital er et uttrykk for bedriftens økonomiske handlefrihet.

Likviditetsgrad 1 måler bedriftens evne til å dekke sine betalingsforpliktelser etter hvert som disse forfaller. Likviditetsgrad 1 bør være større enn 2

Gjeldsgrad	2022	2021	2020
Sum gjeld	239 803 157	225 960 652	128 968 722
Sum egenkapital	8 926 733	9 385 691	10 196 237
	26,86	24,08	12,65

Gjeldsgraden viser til hvor mye gjeld foretaket har i forhold til egenkapitalen.

Desto lavere dette tallet er, desto mer solid er selskapet.

En gjeldsgrad på 1 vil si at bedriften har like stor gjeld som egenkapital.

Resultat av driften i %:	2022	2021	2020
Driftsresultat	4 912 745	1 181 881	1 614 592
Sum driftsinntekter	9 569 904	4 376 472	4 553 514
	51,34 %	27,01 %	35,46 %

Resultatgraden viser hvor stort årsresultatet er i forhold til salgsinntekten, i prosent.

Målet er å ha en best mulig resultatgrad

Til kommunestyret i Midtre Gauldal kommune

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt-norge.no

T +47 907 30 300

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Midtre Gauldal Utvikling KF som viser et underskudd på kr 458 958. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av foretakets finansielle stilling per 31. desember 2022, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Årsberetning er pliktige opplysninger etter kommuneloven § 14-7, og øvrig informasjon er all annen informasjon i samme dokument eller annen årsrapport som følger årsberetning og årsregnskap. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning datert 13.03.2023 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for vår mening. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 3

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Midtre Gauldal KFs redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 3

Trondheim, 13. april 2023

Kari Anne Gaare
Oppdragsansvarlig revisor

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren
Styret

Følgende dokument **Årsregnskap MG Utvikling KF 2022** er signert av:

Leinum, Torkil - 29.03.2023 08:34:54 (UTC)

Moholdt, Geir - 30.03.2023 11:06:33 (UTC)

Digre, Kristian - 29.03.2023 06:56:26 (UTC)

Haugen, Ann Karin - 30.03.2023 13:27:37 (UTC)

Halsen, Karl Reinert - 31.03.2023 07:41:59 (UTC)

Gynnild, Emilie - 29.03.2023 12:51:30 (UTC)

Dette dokumentet inneholder informasjon om digitalt utførte signeringer ved hjelp av BankID via e-signeringstjenesten signident.no. E-signering med BankID er juridisk bindende, jfr. Esignaturloven.

Signeringshistorikkens digitale spor er lagret i et Signert Data Objekt (SDO) hos dokumenteiers konto på signident.no. Signaturene kan verifiseres via BankIDs SDO-leser (tilgjengelig via signident.no og bankid.no).

Signident anbefaler dokumenteiere alltid å sørge for lokal lagring av SDO i sine lokale arkiver i tillegg til lagring av dette dokumentet.

For vilkår for bruk av signident.no, se <https://www.signident.no/vilkar-for-bruk-av-tjenesten/>.

Årsregnskap 2022 for Midtre Gauldal Utvikling KF

Organisasjonsnr. 991729364

Utarbeidet av:

Bjørkan regnskap AS
Godkjent regnskapsselskap
Kirkbakk
7298 BUDALEN
Organisasjonsnr. 976089790

Resultatregnskap

	Note	2022	2021
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	1	(30 500)	56 249
Annen driftsinntekt	1	9 600 404	4 320 223
Sum driftsinntekter		9 569 904	4 376 472
Driftskostnader			
Varekostnad		109 336	143 863
Lønnskostnad	2	211 961	203 988
Avskrivning på varige driftsmidler	3	1 630 207	1 630 207
Annen driftskostnad	2,4	2 705 654	1 216 533
Sum driftskostnader		4 657 158	3 194 591
DRIFTSRESULTAT		4 912 745	1 181 881
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		514	88 262
Annen finansinntekt		58 350	62 652
Sum finansinntekter		58 864	150 914
Finanskostnader		5 430 568	2 143 341
NETTO FINANSPOSTER		(5 371 704)	(1 992 428)
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		(458 958)	(810 546)
Skattekostnad på ordinært resultat		0	0
ORDINÆRT RESULTAT		(458 958)	(810 546)
ÅRSRESULTAT		(458 958)	(810 546)
OVERF. OG DISPONERINGER		(458 958)	(810 546)

Balanse pr. 31.12.2022

	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	3,5,6	236 676 184	223 238 939
Sum varige driftsmidler		236 676 184	223 238 939
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	7	2 500 000	2 500 000
Sum finansielle anleggsmidler		2 500 000	2 500 000
SUM ANLEGGSMIDLER		239 176 184	225 738 939
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		1 958 861	1 819 970
Andre fordringer	8	811 669	5 915 449
Sum fordringer		2 770 530	7 735 419
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9	6 783 175	1 871 984
SUM OMLØPSMIDLER		9 553 705	9 607 404
SUM EIENDELER		248 729 889	235 346 343

Balanse pr. 31.12.2022

	Note	31.12.2022	31.12.2021
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	10	1 129 063	1 129 063
Sum innskutt egenkapital		1 129 063	1 129 063
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	10	7 797 670	8 256 628
Sum opptjent egenkapital		7 797 670	8 256 628
SUM EGENKAPITAL		8 926 733	9 385 691
GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	5,6	235 621 604	208 593 119
Sum annen langsiktig gjeld		235 621 604	208 593 119
SUM LANGSIKTIG GJELD		235 621 604	208 593 119
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		1 948 786	16 637 005
Skyldig offentlige avgifter		334 531	100
Annen kortsiktig gjeld	11	1 898 236	730 428
SUM KORTSIKTIG GJELD		4 181 553	17 367 533
SUM GJELD		239 803 157	225 960 652
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		248 729 889	235 346 343

Støren 23.02.23

Geir Moholdt
Styreleder / daglig leder

Kristian Digre
Nestleder

Emilie Gynnild
Styremedlem

Ann-Karin Haugen
Styremedlem

Karl Reinert Halsen
Styremedlem

Noter 2022

Note 0 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak i Norge.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, med fradrag for planmessige avskrivninger. Dersom gjenvinnbart beløp av anleggsmidler er lavere enn bokført verdi og verdifallet forventes ikke å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringer.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter ol. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Inntekter

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Investeringer i andre selskap

Kostmetoden brukes som prinsipp for investeringer i andre selskap. Kostprisen økes når midler tilføres ved kapitalutvidelse. Mottatt utdelinger resultatføres i utg.pkt. som inntekt. Utbytte fra andre selskaper regnskapsføres som finansinntekt når utbyttet er vedtatt. Balanseført verdi skrives ned til virkelig verdi når denne er lavere.

Noter 2022

Note 1 - Annen driftsinntekt

Inntekter:

Fra egen kommune	5 120 750
Fra eksterne	4 449 154
Sum	9 569 904

Overføringer fra kommunen for å dekke inn et merforbruk i foretaket er kr 0,-, men kommunen har gitt et driftstilskudd på kr 5.000.000,- i 2022.

Note 2 - Lønnskostnad

	2022	2021
Lønn	0	10.050
Styrehonorar	191.194	166.250
Arbeidsgiveravgift	20.267	18.688
Lønnskostnad	211.461	194.988

Selskapet har ikke ansatte.

Lønn til daglig leder er i 2022 løpende utbetalt fra Midtre Gauldal Kommune og på slutten av året fakturert inn til Midtre Gauldal Utvikling KF.

Selskapet er ikke pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Note 3 - Avskrivning på varige driftsmidler

	Bygning 1 (1100)	Tilbygg (1103)	Oppgr adm (1106)	Utbedr uteareal (1107)	Varmeanl (1108)	Anl.u.u. (1130)	Tilbygg 1 (1131)
Ansk.kost 01.01.	21.487.855	5.672.293	1.856.807	360.680	1.227.555	3.295.425	12.298.124
Tilgang							
Avgang							
Ansk.kost 31.12	21.487.855	5.672.293	1.856.807	360.680	1.227.555	3.295.425	12.298.124
Akk. avskr	21.487.855	3.167.219	222.817	43.282	98.204	1.449.987	5.765.379
Balanse 31.12	0	2.505.074	1.633.990	317.398	1.129.351	1.845.438	6.532.745
Årets avskr	0	226.892	74.272	14.427	49.102	131.817	491.925

Noter 2022

	Nytt tak (1132)	Prod.lok (1135)	Takutbygg (1121)	Lagerhall (1138)	Tomt (1150)	Tomt Liøya (1151)	Sum
Ansk.kost 01.01	2.500.000	2.194.536	111.330	10.701.257	1.737.310	1.538.025	64.981.197
Tilgang							
Avgang							
Ansk.kost 31.12	2.500.000	2.194.536	111.330	10.701.257	1.737.310	1.538.025	64.981.197
Akkumulerte avskr	1.300.000	1.012.183	40.079	3.852.453	0	0	38.439.457
Balanse 31.12	1.200.000	1.182.353	71.251	6.848.804	1.737.310	1.538.025	26.541.740
Årets avskr	100.000	109.268	4.453	428.050	0	0	1.630.207

Selskapet benytter lineære avskrivninger. Avskrivningsplanen er 4 % av anskaffelsekost.

I tillegg til driftsmidlene er det balanseført anlegg under utførelse som ikke avskrives, dette er følgende konti:

1127 - Anlegg infrastruktur næring	64.192.370 (tilgang 2022 - kr 7.853.509)
1128 - Anlegg infrastruktur boliger	195.715 (tilgang 2022 - kr 168.627)
1129 - Anlegg infrastruktur vei	145.746.359 (tilgang 2022 - kr 7.045.316)
Sum totale varige driftsmidler	236.676.184

Note 4 - Annen driftskostnad

	2022	2021
Renovasjon, vann, avløp o l	29 505	74 063
Leie lokale	43 972	0
Ras Støren Sør	607 958	0
Revisjonshonorar	20 150	39 160
Regnskapshonorar	44 662	31 072
Div rådgivningstjenester	0	15 000
Adm.kostnad	112 480	392 483
Reisekostnader	774	3 333
Gave, fradragsberettiget	1 000	479
Forsikringspremie	532 716	497 392
Div møtekostnader	14 889	14 072
Eiendom- og festeavgift	3 870	5 160
Markedsføring prosjekt	0	32 100
Reklamekostnad	9 503	55 038
Ref.krav fra MGK vedr lønn/klargj regnsk.system	1 066 247	0
Annen kostnad	217 924	57 181
Sum Annen driftskostnad	2 705 650	1 216 533
Herav til egen kommune kr.	1 066 247	34 890

Noter 2022

Det er i 2022 kostnadsført kr. 20.150,- eks.mva i ordinære revisjonsutgifter.

Note 5 - Øvrig langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld består av:

Lån i KLP	kr.227.165.436
Støren Treindustri AS, forskuddsbet.	kr. 8.456.168

Sum langsiktig gjeld	kr. 235.621.604
----------------------	-----------------

Gjeld er sikret ved pant i varige driftsmidler.
Balanseført verdi av varige driftsmidler 31.12.22 kr. 236.676.184,-.

Note 6 - Foretakets avdrag på lån

Foretaket har pr 31.12.22 følgende lån gjennom KLP:

Lån	IB	Saldo 31.12.22	Årets avdrag
KLP 8317.54.65890	857 140	0	214 286
KLP 8317.50.31432	1 125 060	0	62 500
KLP 8317.51.88056	1 512 500	0	137 500
KLP 8317.52.55624	1 732 500	0	82 500
KLP 8317.53.37272	2 345 056	0	637 500
KLP 8317.54.78755	750 000	0	75 000
KLP 8317.57.92336	1 135 489	0	61 378
KLP 8317.59.86831	0	0	0
KLP 8317.56.72446	190 003 741	0	0
KLP 8317.60.85811	0	220 008 405	0
KLP 8317.60.17344	0	7 157 031	1 022 434
Sum	199 461 486	227 165 436	2 293 098

Opplysninger om minimumsavdrag ihht kommuneloven § 14-18 første ledd:
Sum avskrivninger x (rest lånegjeld / sum bokført verdi varige driftsmidler)

Årets avskrivninger (fratrekt avskr av årets investeringer) : kr 1.630.207,-
(ingen tilgang i 2022)

Lånegjeld 01.01.22: kr 199.461.486,-

Varige driftsmidler (inkl anlegg under utf, ekskl tomter) 01.01.22: kr 219.963.604,-
(Fjorårets dr.midl 223.238.939 - tomter 3.275.335)

Beregning: kr 1.630.207 x (kr 199.461.486 / kr 219.963.604) = 1.483.488

Årets låneavdrag er klart over minimumsavdraget.

Noter 2022

Note 7 - Andre finansielle instrumenter

Aksjene i Gaula Senter AS er bokført til anskaffelseskost kr. 2 500 000,-
Midtre Gauldal Næringsselskap KF har en eierandel på 35,7% i Gaula Senter AS
Gaula Senter AS, 7290 Støren hadde i 2021 et årsresultat på kr. 226 209,- og en egenkapital pr 31.12.21 på kr. 12.697.658.

Note 8 - Andre fordringer

Posten består av:

Tilgode MVA-kompensasjon	476 460
Hauka Rekreasjonssenter	156 638
Gaula Senter AS	178 571
Sum	811 669

Note 9 - Bankinnskudd, kontanter o.l.

Det er ingen bundne skattetrekksmidler i saldoen.
Et innskudd på kr 44.983,43 er pantsatt som garanti.

Note 10 - Selskapskapital

	Aksjekapital / selskapskapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 1.1.	1 129 063	8 256 628	9 385 691
Anvendt til årsresultat		-458 958	-458 958
Pr 31.12.	1 129 063	7 797 670	8 926 733

Note 11 - Annen kortsiktig gjeld

Posten består av påløpt rente.

Noter 2022

Note 12 - Budsjett

	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Driftsinntekter			
Husleieinntekt	3 678 906	4 479 653	4 167 514
Annen inntekt	15 000	- 30 500	56 249
Driftstilskudd	5 000 000	5 000 000	
Tilskudd	120 000	120 750	152 709
Inntekter	8 813 906	9 569 903	4 376 472
Driftskostnader			
Andre driftskostnader	1 200 000	2 814 987	792 772
Styrehonorar/lønn	1 105 324	211 961	203 988
Avskrivninger	1 630 000	1 630 207	1 630 207
Revisjonskostnader			39 160
Regnskapshonorar			31 072
Vedlikehold bygninger			0
Forsikring			497 392
Driftskostn og avskr	3 935 324	4 657 155	3 194 591
 Resultat før finans	 4 878 582	 4 912 745	 1 181 881
Finansinntekter	0	58 864	150 914
Utbytte	0	0	0
Finanskostnader	4 359 038	5 430 568	1 214 341
Driftsresultat	519 544	- 458 958	- 810 546

Note 13 - Investeringer

Investeringer		Tilgang 2022	Budsjett 2022	2021
1127	Anlegg under arb - infrastruktur næring	7 853 509	0	52 577 948
1128	Anlegg under arb - infrastruktur boliger	168 627	0	21 885
1129	Anlegg under arb - infrastruktur vei	7 045 316	0	47 393 492
Sum	Totalt Støren Sør	15 067 452	18 950 000	99 993 325
	Regulering bolig		500 000	
	Tomteerverv	0	15 500 000	0
Sum totalt		15 067 452	34 950 000	99 993 325
 Finansiering				
2248	KLP lån 8317.60.85811	15 067 452	34 950 000	91 227 556
2000	Egenkapital	0	0	8 765 769
Sum		15 067 452	34 950 000	99 993 325

Følgende dokument **2022 Årsberetning** er signert av:

Leinum, Torkil - 29.03.2023 08:36:08 (UTC)

Moholdt, Geir - 30.03.2023 11:08:31 (UTC)

Digre, Kristian - 29.03.2023 07:02:05 (UTC)

Haugen, Ann Karin - 30.03.2023 13:28:51 (UTC)

Halsen, Karl Reinert - 31.03.2023 07:40:47 (UTC)

Gynnild, Emilie - 29.03.2023 12:41:58 (UTC)

Dette dokumentet inneholder informasjon om digitalt utførte signeringer ved hjelp av BankID via e-signeringstjenesten signident.no. E-signering med BankID er juridisk bindende, jfr. Esignaturloven.

Signeringshistorikkens digitale spor er lagret i et Signert Data Objekt (SDO) hos dokumenteiers konto på signident.no. Signaturene kan verifiseres via BankIDs SDO-leser (tilgjengelig via signident.no og bankid.no).

Signident anbefaler dokumenteiere alltid å sørge for lokal lagring av SDO i sine lokale arkiver i tillegg til lagring av dette dokumentet.

For vilkår for bruk av signident.no, se <https://www.signident.no/vilkar-for-bruk-av-tjenesten/>.

STYRETS BERETNING FOR 2022.

Midtre Gauldal Utvikling KF årsberetning og regnskap 17. driftsår.

Foretaket ble etablert i 2007 samtidig som ANS Støren Industribygg ble avviklet. Midtre Gauldal Utvikling KF eies 100 % av Midtre Gauldal kommune. Styret består av 5 medlemmer, tre menn og to kvinner, samt to varamedlemmer, en mann og en kvinne.

Virksomhetens art og tilholdssted:

Foretaket er et kommunalt foretak med beliggenhet på Støren i Midtre Gauldal kommune. Foretakets oppgaver er relatert til utvikling av arealer til næringsvirksomhet og boligbygging i Midtre Gauldal kommune. Foretaket er også utleier av arealer samt utleie av et næringsbygg til Støren Treindustri AS.

Økonomi:

Inntektene for 2022 er bokført med **kr.9.569.904,-**. Årets resultat er underskudd på **kr.458.958,-**.

Avvik i forhold til budsjett 2022:

Regnskap 2022 beskriver i note 12 avvik mellom budsjett og regnskap for 2022.

Økte inntekter skyldes hovedsakelig høyere avdrag på lån som viderefaktureres til Støren Treindustri samt ulik føring av mellomværende mellom Støren Treindustri AS og Midtre Gauldal Utvikling KF.

Økningen i posten andre driftskostnader skyldes at lønn daglig leder er ført under denne posten 1.066.000.247 kroner, samt kostnader i forbindelse med ras og overvannshåndtering i tilknytning til Lekåsveien med 608.000 kroner.

Forskjellen i finanskostnader skyldes høyere lånerente enn budsjettet.

Note 12 - Budsjett

	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsinntekter		
Husleieinntekt	3 678 906	4 479 653
Annen inntekt	15 000	- 30 500
Driftstilskudd	5 000 000	5 000 000
Tilskudd	120 000	120 750
Inntekter	8 813 906	9 569 903
Driftskostnader		
Andre driftskostnader	1 200 000	2 814 987
Styrehonorar/lønn	1 105 324	211 961
Avskrivninger	1 630 000	1 630 207
Revisjonskostnader		
Regnskapshonorar		
Vedlikehold bygninger		
Forsikring		
Driftskostn og avskr	3 935 324	4 657 155
Resultat før finans	4 878 582	4 912 745
Finansinntekter	0	58 864
Utbytte	0	0
Finanskostnader	4 359 038	5 430 568
Driftsresultat	519 544	- 458 958

Avvik i forhold til investeringer 2022

Regnskap 2022 beskriver i note 13 avvik mellom budsjetterte og faktiske investeringer i 2022.

Avvik skyldes to forhold. Budsjetterte tomteerverv er budsjetterte kostnader ifm ekspropriering av grunn til Støren Sør (vei og næringsarealer). Disse kostnadene er i regnskapet ført under anlegg under arbeid vei og anlegg under arbeid næring.

Budsjetterte kostnader (posten totalt Støren Sør) er budsjetterte kostnader for etablering av infrastruktur (Vei vann og avløp) inne på BN1 samt overvannshåndtering. Dette arbeidet er ikke gjennomført i 2022. Arbeidet er planlagt utført når det er gjennomført tomtsalg på BN1.

Note 13 - Investeringer

Investeringer	Tilgang 2022	Budsjett 2022
1127 Anlegg under arb - infrastruktur næring	7 853 509	0
1128 Anlegg under arb - infrastruktur boliger	168 627	0
1129 Anlegg under arb - infrastruktur vei	7 045 316	0
Sum Totalt Støren Sør	15 067 452	18 950 000
Regulering bolig		500 000
Tomteerverv	0	15 500 000
Sum totalt	15 067 452	34 950 000
Finansiering		
2248 KLP lån 8317.60.85811	15 067 452	34 950 000
2000 Egenkapital	0	0
Sum	15 067 452	34 950 000

Fortsatt drift:

Foretaket har i 2022 i stor grad konsentrert sin virksomhet rundt Støren Sør. Dette har vært oppgaver relatert til ferdigstilling og grunnerverv/ erstatninger ifm overskjønn i Lagmannsretten. Næringsarealene er nå ferdigstilt til et nivå som gjør at de er salgbare.

På slutten av året ble det invitert til anbudskonkurranse for å gjennomføre detaljregulering av boligområder ved Støren Sør. Dette arbeidet gjennomføres i 2023 og vil kunne muliggjøre et betydelig tomtetilbud på Støren.

Foretaket har gjennom dette arbeid tilrettelagt for betydelig etablering av arealer for næringsvirksomhet samt påbegynt arbeidet med muligheter for framtidig boligbygging.

Styret mener at forutsetningene for fortsatt drift er til stede forutsatt at Midtre Gauldal kommune (MGK) opprettholder sitt tidligere vedtak om at MGK dekker finanskostnader relatert til Støren Sør som Midtre Gauldal Utvikling KF ikke klarer å betjene ved eget tomtesalg.

Arbeidsmiljø:

Foretaket har en ansatt. Med bakgrunn i dette er det ikke gjennomført egne tiltak for å oppfylle arbeidsgivers særskilte aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Miljørapportering/ etisk standard:

Foretaket forurensar i liten grad det ytre miljø. I forbindelse med prosjekt Støren Sør VVA, er det utarbeidet en egen Miljøoppfølgingsplan i tråd med gjeldende lovverk.

Ved utførelse av arbeider følges SHA/HMS arbeidet opp regelmessig. Dette som tiltak som er iverksatt for å sikre en høy etisk standard.

Bygningsmessig standard næringsbygg for utleie:

Store deler av bygningsmassen er oppført i slutten av 1960 tallet og krever betydelig vedlikehold. Det er grunn til å anta at dette vedlikeholdsbehovet er økende i tiden framover.

Styret ber om at årets underskudd belastes selskapets egenkapital.

Geir Moholdt

Styrets leder

Kristian Digre

Nestleder

Ann Karin Haugen

Styremedlem

Emilie Gynnild

Styremedlem

Karl Reinert Halsen

Styremedlem

Torkil Leinum

Daglig leder

Kontrollutvalgets uttalelse om kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og årsberetning 2022

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

12/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-216 - Revisjon

Arkivsaknr 22/137 - 7

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og kommunens årsberetning 2022.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet. Uttalelsen skal følge kommunens behandling av årsregnskapene og årsberetning.

Vedlegg

Kontrollutvalgets uttalelse om kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og årsberetning 2022

Tallanalyse 2022 - kommunekassen

Tallanalyse 2022 - konsolidert regnskap

Revisjonsberetning 2022 - Midtre Gauldal kommune

Utrykt vedlegg

Årsregnskap 2022 – Kommunekassen

Årsregnskap 2022 – Konsolidert

Årsberetning 2022

Saksfremlegg

Kommunestyret er ansvarlig for å forvalte kommunens økonomi, herunder vedta årsregnskap og årsberetning, jf. kommuneloven § 14-2. Årsregnskapet skal vise kommunens inntekter og bruk av midlene den har til rådighet. Årsregnskapet må sees i sammenheng med kommunens årsberetning. Sammen utgjør disse noen av de viktigste dokumentene kommunestyret behandler i løpet av året.

Fristen for å levere årsregnskap og årsberetning er henholdsvis 22.02. og 31.03, jf. kommuneloven §14-6 og 14-7. Revisjonsberetningen skal avlegges innen 15.04. Kommunestyret må behandle årsregnskapene og årsberetningen innen 30.06.

Årsregnskapet skal bestå av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomisk oversikt og noteopplysninger. Årsregnskapet skal vise regnskapstall på samme detaljnivå som i årsbudsjettet. Kommunen skal også gi et konsolidert regnskap.

Kommunekassens årsregnskap

Kommunekassens årsregnskap er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk, og avlagt innen fristen.

Noen kommentarer til årsregnskapet:*Driftsregnskapet*

- Kommunens tre handlingsregler/måltall for å sikre at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt er oppfylt.
- Kommunekassen hadde kr 406,9 mill til fordeling netto drift i 2022.
- Brutto driftsresultat viser driftsinntekter fratrukket driftsutgifter kr 10,3 mill
- Netto driftsresultat viser driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, renter og avdrag og er på kr 13,4 mill.

- Netto driftsresultat i % av driftsinntektene er på 2,1 %. Kommunens måltall er minimum 2 %
- Teknisk beregningsutvalg (TBU) sier at netto driftsresultat bør være minimum 1,75%, men bør helst være over 4% (se vedlagt skjema for tallanalyse).
- Flere rammeområder har hatt et merforbruk i driften i 2022, mer- og mindreforbruket på rammeområdene er godt forklart i årsberetningen side 9 - 11.

Investeringsregnskapet

- Kommunens totale investeringer i anleggsmidler for 2022 var på kr 30 mill mot kr 18,1 mill i 2021. Investeringene ble ca kr 400.000 lavere enn revidert budsjett.
- Lånefinansieringen av anleggsmidler ble i 2022 på kr 6,4 mill mot kr 11,4 mill i 2021.
- Kommunen hadde kr 4,2 mill udekket i investeringsregnskapet. Dette skal føres opp til dekning på investeringsbudsjettet året etter at det oppsto, dvs. inneværende budsjett år, jf. kommuneloven § 14-11, 3. avsnitt.

Balanseregnskapet

Balansen består av anleggsmidler, omløpsmidler, gjeld og egenkapital.

- Egenkapitalen er økt fra kr 564,7 mill i 2021 til kr 566,1 mill i 2022. Egenkapitalandelen er på 29,02 % (normtallet er 30 %, men bør være så høyt som mulig).
- Disposisjonsfond er økt med kr 15,6 mill fra kr 54,7 mill til kr 70,3 mill og utgjør nå 11% av driftsinntekten. Kommunens måltall er 8 %.
- Bundne driftsfond er redusert fra kr 41,7 mill til kr 39,5 mill.
- Ubundet investeringsfond utgjør kr 18,8 mill. mot kr 30,1 mill i 2021.
- Bundet investeringsfond utgjør kr 4,9 mill. mot kr 0,4 mill i 2021.

Noter til regnskapet

Noter er opplysninger som gis som en del av årsregnskapet. Notene skal bidra til å øke forståelsen av regnskapet, og skal ha en klar henvisning til postene i regnskapet som kommenteres. Sekretariatet har ingen kommentarer til disse.

Konsolidert årsregnskap

Konsolidert årsregnskap viser årsregnskapet for kommunens samlede virksomhet, kommunekassen og Midtre Gauldal Utvikling KF.

Et konsolidert regnskap skal gi kommunestyret grunnlag for styring og kontroll av den samlede økonomiske utviklingen og prioriteringene i et helhetsspektiv. Det konsoliderte regnskapet er av stor betydning for kommuner med flere foretak eller med foretak av stor økonomisk betydning.

Konsolidert årsregnskap er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Pr. i dag så er det ikke vedtatt finansielle måltall for konsolidert regnskap.

Kommentarer til konsolidert regnskap:

- Høy lånegjeld gjør at kommunen er svært sårbar ved fremtidige renteendringer.

Kommunens årsberetning

Kommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet.

Årsberetningen er avlagt innen fristen og inneholder opplysninger om regnskapet og redegjørelser som loven krever.

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om forvaltningen av finansielle midler og gjeld. I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang legge fram en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året. Dette gjøres ofte sammen med eller i årsberetningen.

Andre kommentarer

De grunnleggende kravene til økonomiforvaltningen skal bidra til at den økonomiske handleevn blir ivaretatt over tid, at planene er realistiske, at finans- og gjeldsforvaltningen ikke innebærer vesentlig risiko og at betalingsforpliktelsene kan innfris ved forfall. Se vedlagt skjema for tallanalyse.

- Arbeidskapital er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld i balansen, og er et uttrykk for kommunens handlingsrom. Arbeidskapitalen er økt med 10,1 mill kr. i forhold til fjoråret (kommunekassen)
- Likviditetsgrad er nøkkeltall som brukes for å si noe om hvor god likviditet en kommune har. Likviditet er et mål for betalingsevne. Likviditetsgrad 1 er på 2,9 (kommunekassen). Denne bør normalt være større enn 2.
- Gjeldsgraden er på 87,2 % (kommunekassen). Gjeldsgraden viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til driftsinntekter. Dersom en kommune har høy gjeldsgrad, fører dette til høye årlige utgifter til avdrag og renter i lang tid fremover.

Kommunestyret legger føringer for hvordan bevilgningene skal brukes gjennom budsjettpremisser. Kommunedirektøren skal gjøre rede for avvik fra budsjettpremissene i årsberetningen, dette er gjort (se side 17 og 18 i årsberetningen).

Revisjonsberetning

Kommunekassen, konsolidert årsregnskap og årsberetning er revidert av Revisjon Midt-Norge SA.

Revisjonsberetningen er datert den 14.04.2023, og er gitt som ren beretning.

Nummererte brev

Ifølge kommuneloven § 24-7 plikter revisor å påpeke en del nærmere angitte forhold i nummerert brev. Dette gjelder vesentlige forhold, som for eksempel forhold som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet eller mangler i rutiner for økonomisk intern kontroll.

Kommunen har ikke mottatt nummerert brev.

Kontrollutvalgets uttalelse

Kommuneloven og kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften sier at kontrollutvalget skal avgi uttalelse til kommunestyret, med kopi til formannskapet før de gir innstilling om årsregnskapene og årsberetning.

Utkast til kontrollutvalgets uttalelse er vedlagt.

Vurdering

Kontrollutvalget skal uttale seg om årsregnskapet er revidert på betryggende måte, utført i samsvar med lov, forskrift og god (kommunal) revisjonsskikk samt kontrollutvalgets eventuelle instruks og avtaler med revisor. Uttalelsen skal også omfatte årsberetningen, om den omtaler forhold loven krever.

Kommunes årsregnskap og årsberetning er revidert av Revisjon Midt-Norge SA, og gitt innen fristen. Oppdragsansvarlig revisor tilfredsstiller de kravene som er stilt i lov og forskrift.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med vedlagt forslag. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskap og årsberetning.

**Til
Kommunestyret**

Kontrollutvalgets uttalelse om kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og årsberetning for 2022

Kontrollutvalget har i møte 27.04.2023, under sak 12/23, behandlet kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og årsberetning for 2022.

Grunnlaget for behandlingen har vært kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap, datert 06.03.2023, kommunedirektørens årsberetning datert 29.03.2023 og revisors revisjonsberetning datert 14.04.2023.

Kommunekassens årsregnskap viser et netto driftsresultat på kr 13.495.283
Konsolidert årsregnskap viser netto driftsresultat på kr 12.373.155

I forbindelse med gjennomgangen har kontrollutvalget fått muntlig orientering fra kommunedirektøren. Kontrollutvalget har også fått orientering fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor. Kontrollutvalget har fått alle opplysninger og dokumenter som de har bedt om.

Kontrollutvalget mener at årsregnskapene med tilhørende spesifikasjoner og noter tilfredsstiller brukernes informasjonsbehov. Etter kontrollutvalgets vurdering er regnskapet ført i samsvar med gjeldende lover og regler.

Kontrollutvalget mener at årsberetningen tilfredsstiller lovens krav.

Kontrollutvalget vil likevel påpeke:

Kommunekassen og det kommunale foretaket har en høy samlet lånegjeld, kommunen vil være svært sårbar ved fremtidige renteendringer.

Ut over dette har kontrollutvalget ingen merknader til årsregnskapene og årsberetning for 2022 og anbefaler at disse vedtas.

Kopi: Formannskapet

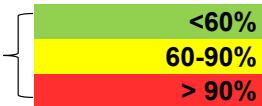
Tallanalyse av kommunekassen

Økonomisk handleevne

Netto driftsresultat viser hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer,

Sunnhetsindikatoren - Utvikling i netto dr.resultat (NDR)	2022	2021	2020	2019	Skjema
Driftsinntekter	640 792	605 361	570 624	579 037	Økonomisk drift
Netto driftsresultat i kr	13 495	27 768	661	-3 395	Økonomisk drift
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	2,1	4,6	0,1	-0,6	
Kommunens egne måltall	2,0 %	2,0 %	2,0 %	1,4 %	Budsjett- og økonomiplan
Teknisk beregningsutvalg (TBU), nasjonale måltall					

Gjeldsgraden viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til inntekter. Dersom en kommune har høy gjeldsgrad, fører dette til høye årlige utgifter til avdrag og renter i lang tid fremover.

Renteeksponeringsindikatoren - Utvikling i gjeldsgrad	2022	2021	2020	2019	Skjema
Driftsinntekter	640 792	605 361	570 624	579 037	Økonomisk drift
Rentebærende gjeld (RBG)	558 955	522 060	520 832	544 484	Balanse/note til årsregnskapet
RBG i % av driftsinntekter	87,2	86,2	91,3	94,0	
Teknisk beregningsutvalg (TBU), nasjonale måltall					

Gjeldsbelastningsindikatoren -					Skjema
Utvikling i belastningen av kapitalutgifter	2022	2021	2020	2019	
Driftsinntekter	640 792	605 361	570 624	579 037	Økonomisk drift
Rente- og avdragsutgifter	35 110	33 433	37 833	35 727	Økonomisk drift
Rente- og avdragsutgifter i % av driftsinntekter	5,5	5,5	6,6	6,2	
Kommunens egne måltall er beregnet etter: Netto finanutgifter i % av driftsinntekter					Budsjett- og økonomiplan
	5,0 %	5,0 %	5,0 %	4,0 %	
Veileder Fylkesmannen i Nordland	> 5%				

Disposisjonsfond er kommunens frie oppsparte midler

ROBEK - indikatoren - Utvikling i disposisjonsfond					2022	2021	2020	2019	Skjema
Driftsinntekter					640 792	605 361	570 624	579 037	Økonomisk drift
Disp.fond					70 379	54 713	28 901	31 886	Balanse
Disp.fond i % av driftsinntekter					11,0	9,0	5,1	5,5	
Kommunens egne måltall					8,0 %	8,0 %	8,0 %	5,0 %	Budsjett- og økonomiplan
Teknisk beregningsutvalg (TBU), nasjonale måltall					<5%				
					5-10%				
					> 10%				

Betalingsevne

Likviditetsgrad er nøkkeltall som brukes for å si noe om hvor god likviditet kommunen har. Likviditet er et mål for betalingsevne.

En tommelfingerregel er at Likviditetsgrad 1 bør være større enn 2.

Arbeidskapitalen er et uttrykk for selskapets handlingsrom.

Likviditetsindikatoren - Utvikling i betalingsevne - likviditetsgrad 1	2022	2021	2020	2019	Skjema
Sum omløpsmidler	241 018	227 603	198 815	222 825	Balanse
- Kortsiktig gjeld	82 396	79 115	71 251	82 839	Balanse
Arbeidskapital i kr (Omløpsmidler - kortsiktig gjeld)	158 622	148 488	127 564	139 986	
Likviditetsgrad 1 (Omløpsmidler/ kortsiktig gjeld)	2,9	2,9	2,8	2,7	
Uttalte krav til måltall	> 2				Teori

En tommelfingerregel er at Likviditetsgrad 2 bør være større enn 1.

Likviditetsindikatoren - Utvikling i betalingsevne - likviditetsgrad 2	2022	2021	2020	2019	Skjema
Bankinnskudd	88 503	85 115	69 975	97 370	Balanse
Verdipapirer (kortsiktige)	45 614	49 407	46 960	44 123	Balanse
Kortsiktige fordringer	58 237	44 334	44 644	41 569	Balanse
Mest likvide omløpsmidler	192 354	178 856	161 579	183 062	
- Kortsiktig gjeld	82 396	79 115	71 251	82 839	Balanse
Arbeidskapital i kr (Mest likvide omløpsmidler - kortsiktig gjeld)	109 958	99 741	90 328	100 223	
Likviditetsgrad 2 (Mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	2	2	2	2	
Uttalte krav til måltall	> 1				Teori

Tallanalyse av konsolidert regnskap

Økonomisk handleevne

Netto driftsresultat viser hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer,

Sunnhetsindikatoren - Utvikling i netto dr.resultat (NDR)	2022	2021	2020	Skjema
Driftsinntekter	644 221 838	609 737 775	575 177 974	Økonomisk drift
Netto driftsresultat i kr	12 373 155	26 715 262	980 475	Økonomisk drift
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	1,9	4,4	0,2	
Kommunens egne måltall	2,0 %	2,0 %	2,0 %	Budsjett- og økonomiplan
Teknisk beregningsutvalg (TBU), nasjonale måltall	<2% 2-4% > 4%			

Gjeldsgraden viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til inntekter. Dersom en kommune har høy gjeldsgrad, fører dette til høye årlige utgifter til avdrag og renter i lang tid fremover.

Renteeksponeringsindikatoren - Utvikling i gjeldsgrad	2022	2021	2020	Skjema
Driftsinntekter	644 221 838	609 737 775	575 177 974	Økonomisk drift
Rentebærende gjeld (RBG)	794 576 656	721 521 759	630 928 372	Balanse/note til årsregnskapet
RBG i % av driftsinntekter	123,3	118,3	109,7	
Teknisk beregningsutvalg (TBU), nasjonale måltall	<60% 60-90% > 90%			

Gjeldsbelastningsindikatoren -				Skjema
Utvikling i belastningen av kapitalutgifter	2022	2021	2020	
Driftsinntekter	644 221 838	609 737 775	575 177 974	Økonomisk drift
Rente- og avdragsutgifter	42 835 299	37 450 415	42 878 462	Økonomisk drift
Rente- og avdragsutgifter i % av driftsinntekter	6,6	6,1	7,5	
Kommunens egne måltall er beregnet etter: Netto finans og avdrag i % av driftsinntekter	5,0 %	5,0 %	5,0 %	Budsjett- og økonomiplan
Veileder Fylkesmannen i Nordland	> 5%			

Disposisjonsfond er kommunens frie oppsparte midler

ROBEK - indikatoren - Utvikling i disposisjonsfond				Skjema
	2022	2021	2020	
Driftsinntekter	644 221 838	609 737 775	575 177 974	Økonomisk drift
Disp.fond	62 619 839	54 713 072	28 901 668	Balanse
Disp.fond i % av driftsinntekter	9,7	9,0	5,0	
Kommunens egne måltall	8,0 %	8,0 %	8,0 %	Budsjett- og økonomiplan
Teknisk beregningsutvalg (TBU), nasjonale måltall	<5% 5-10% > 10%			

Betalingsevne

Likviditetsgrad er nøkkeltall som brukes for å si noe om hvor god likviditet kommunen har. Likviditet er et mål for betalingsevne. En tommelfingerregel er at Likviditetsgrad 1 bør være større enn 2.

Arbeidskapitalen er et uttrykk for selskapets handlingsrom.

Likviditetsindikatoren - Utvikling i betalingsevne - likviditetsgrad 1	2022	2021	2020	Skjema
Sum omløpsmidler	249 551 870	237 211 298	210 604 381	Balanse
- Kortsiktig gjeld	85 558 012	105 614 839	90 123 788	Balanse
Arbeidskapital i kr (Omløpsmidler - kortsiktig gjeld)	163 993 858	131 596 459	120 480 593	
Likviditetsgrad 1 (Omløpsmidler/ kortsiktig gjeld)	2,9	2,2	2,3	
Uttalte krav til måltall	> 2			Teori

En tommelfingerregel er at Likviditetsgrad 2 bør være større enn 1.

Likviditetsindikatoren - Utvikling i betalingsevne - likviditetsgrad 2	2022	2021	2020	Skjema
Bankinnskudd	95 286 336	86 987 387	80 175 566	Balanse
Verdipapirer (kortsiktige)	45 614 802	49 407 536	46 960 319	Balanse
Kortsiktige fordringer	59 987 866	52 070 259	46 233 088	Balanse
Mest likvide omløpsmidler	200 889 004	188 465 182	173 368 973	
- Kortsiktig gjeld	85 558 012	105 614 839	90 123 788	Balanse
Arbeidskapital i kr (Mest likvide omløpsmidler - kortsiktig gjeld)	115 330 992	82 850 343	83 245 185	
Likviditetsgrad 2 (Mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	2	2	2	
Uttalte krav til måltall	> 1			Teori

Til kommunestyret i Midtre Gauldal kommune

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no

T +47 907 30 300

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Midtre Gauldal kommune som viser et netto driftsresultat på kr 13 495 283 i kommunekassen, og et netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på kr 12 373 155.

Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap som består av balansen per 31. desember 2022, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2022, driftsregnskap og investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- oppfyller kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2022, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfyller det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Midtre Gauldal kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2022, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Årsberetningen er pliktige opplysninger i årsberetningen etter kommuneloven § 14-7, og øvrig informasjon er alle annen informasjon i samme dokument eller annen årsrapport som følger årsberetning og årsregnskap. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjon i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning datert 29.03.2023 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Midtre Gauldal kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Se www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Trondheim, 14.april 2023

Kari Anne Gaare
Oppdragsansvarlig revisor

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

Kommunens beredskap - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

13/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/237 - 65

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - kommunens beredskap

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 03.11.2022 ble det under sak 42/22 Eventuelt, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering om kommunens beredskap.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om kommunens beredskap ved nasjonale og globale kriser. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 27. april 2023.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 15.11.2022 bedt kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget en orientering om kommunens beredskap.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til kommunedirektørens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Midtre Gauldal Kommune
Rørosveien 11
7290 Støren

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 20/237-63
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 15.11.2022

Orientering til kontrollutvalget - kommunens beredskap

På kontrollutvalgets møte 03.11.2022 ble det under sak 42/22 Eventuelt, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering om kommunens beredskap.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om kommunens beredskap ved nasjonale og globale kriser. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 27. april 2023.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 42/22, ber vi herved om at kommunedirektøren i Midtre Gauldal kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 27.04.2023.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Forvaltningsrevisjonsrapport tilpasset opplæring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

14/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 21/305 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjon av tilpasset opplæring til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - Etablere felles rutiner/system for gjennomføring av og oppfølging av kartleggingsprøver for å sikre lik praksis mellom skolene og et likt tilbud til elevene.
 - Forsterke arbeidet med tidlig innsats og sørge for at elever som har behov for intensiv opplæring får det.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding innen 31.08.2023 om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Tilpasset opplæring

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon for 2020 – 2024, lagt premissene for forvaltningsrevisjonsarbeidet ut 2024.

På kontrollutvalgets møte 25. november 2021, i sak 38/21, bestilte utvalget en forvaltningsrevisjon om tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonen:

1. Arbeider skolene i Midtre Gauldal systematisk for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?
2. Iverksetter skolene i Midtre Gauldal tiltak overfor barn og unge som eventuelt ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?
3. Opplever skolene at PPT har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

Metode

Det er gjennomført oppstartsmøte med kommunalsjef oppvekst, rådgiver skole og barnehage og leder for PPT. Videre er det gjennomført intervju med rektorer ved de fem kommunale skolene i kommunen, rådgiver skole og leder for PPT.

Revisor har også sett på aktuelle dokumenter som: leseplan for Midtre Gauldal, årshjul for kartlegginger, Tiltaksløypa og skjema for henvisning til PPT.

En spørreundersøkelse ble sendt ut på e-post til totalt 145 ansatte ved skolene.

Revisor har vurdert at det ikke var hensiktsmessig med en gjennomgang av inntil 10 vedtak om spesialundervisning slik det ble skissert i prosjektplanen, fordi informasjonen revisor har fått gjennom intervju og spørreundersøkelser gir et godt grunnlag til å gjøre vurderinger og svar ut problemstillingene

Revisors oppsummering

Som en innledning til konklusjonen på de to første problemstillingene, så har revisor oppsummert sine inntrykk hvordan kommunen jobber med å kartlegge og iverksette tiltak for elever med læringsutfordringer.

Skolene i Midtre Gauldal kommune jobber med å avdekke og iverksette tiltak for elever med læringsutfordringer. Revisor finner at arbeidet som gjøres, varierer mellom skolene. Kommunen har på overordnet nivå lite systematiske rutiner knyttet til tidlig innsats. Det betyr at det er opp til hver enkelt skole å finne praksisen på hvordan læringsutfordringer hos elever avdekkes og hvordan oppfølgingen er i etterkant. Skolene har ulik praksis for å etablere konkrete tiltak knyttet til læringsutfordringer. Det betyr at elever i kommunen ikke er sikret lik behandling, uavhengig av hvilken skole eleven tilhører. Arbeidet med tidlig innsats framstår tilfeldig, og det avhenger av hvilken skole eleven tilhører.

Revisors konklusjon

Arbeider skolene i Midtre Gauldal systematisk for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

Revisor konkluderer med at skolene arbeider for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, men at arbeidet har et forbedringspotensial. Arbeidsmåten og praksisen gjør at det kan være tilfeldig om barn og unge sine læringsutfordringer blir avdekket. Kartleggingsarbeidet har manglende systematikk. Det er opp til hver enkelt skole hvordan de gjennomfører kartlegginger, og praksisen er varierende mellom skolene. Manglende rutiner og systematikk kan være sårbart og utgjøre en risiko i kommunen ved for eksempel utskiftning av ansatte. Samtidig gjennomfører skolene kartleggingsprøver og løpende vurderinger, men informasjon tyder på at det er risiko for at elever ikke blir fanget godt nok opp i barneskolealder.

Iverksetter skolene i Midtre Gauldal tiltak overfor barn og unge som eventuelt ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

Revisor konkluderer med at skolene ikke arbeider godt nok med å iverksette tiltak overfor barn og unge som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolene iverksetter tiltak overfor barn og unge med læringsutfordringer, men varierende praksis mellom skolene gjør at det er tilfeldig om barn og unge får de tiltakene de har behov for. Det er ulikt hvordan skolene følger opp kartleggingsarbeidet og tilbudet om intensiv opplæring gjennomføres. Kommunen har en høy andel spesialundervisning, som kan gjøre at arbeidet med tidlig innsats blir nedprioritert. Tilbudet med å gi intensiv opplæring har derfor forbedringsmuligheter. BTS og stafettloggen som nå implementeres, vil kunne bidra til at arbeidet blir mer systematisert og likt mellom skolene i kommunen.

Har PPT tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

Revisor konkluderer med at PPT har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid. Det er etablert systematiske samarbeidsformer mellom skole og PPT som bidrar til dette. Det er forbedringspotensial knyttet til at PPT kan jobbe mer forebyggende og mer rettet mot tidlig innsats, som de selv ønsker. For å få til dette, kreves det en innsats fra skolene for å skape en gjensidig forståelse om hvordan samarbeidsforumene med PPT brukes. Revisor opplever en god kultur for samarbeid mellom hele skolesektoren i kommunen og PPT.

Revisor anbefaler

- Skoleeier bør vurdere å etablere felles rutiner/system for gjennomføring av og oppfølging av kartleggingsprøver for å sikre lik praksis mellom skolene og et likt tilbud til elevene.
- Skoleeier bør forsterke arbeidet med tidlig innsats og sørge for at elever som har behov for intensiv opplæring får det

Vurdering

Sekretariatet mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for forvaltningsrevisjonen, og at rapporten gir nyttig informasjon om tilpasset opplæring i Midtre Gauldal kommune.

Konklusjon

Sekretariatet har omformulert litt på revisors anbefalinger og tatt dette inn i forslag til vedtak punkt 2.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og legge den frem for kommunestyret med forslag om at kommunedirektøren følger opp punkt 2 i vedtaket.

TILPASSET OPPLÆRING

Midtre Gauldal
kommune

2023

FR1204

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Midtre Gauldal kommunes kontrollutvalg i perioden november 2022 til april 2023.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Trondheim, 12. april 2023

Hanne Marit Ulseth Bjerkan

Oppdragsansvarlig revisor

Marie Husøy Sæther

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført en forvaltningsrevisjon innenfor tilpasset opplæring på oppdrag fra kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune.

I **første problemstilling** konkluderer revisor med at skolene arbeider for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, men at dette arbeidet har et forbedringspotensial. Kartleggingsarbeidet mangler systematikk. Det er opp til hver enkelt skole hvordan de gjennomfører kartlegginger, og praksisen er varierende mellom skolene. Skolene gjennomfører kartleggingsprøver og løpende vurderinger, men informasjon tyder på at det er risiko for at elever ikke blir fanget godt nok opp i barneskolealder.

I **andre problemstilling** konkluderer revisor med at skolene ikke arbeider godt nok med å iverksette tiltak overfor barn og unge som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolene iverksetter tiltak ovenfor barn og unge med læringsutfordringer, men praksisen varierer mellom skolene. Det er ulikt hvordan skolene følger opp kartleggingsarbeidet og hvordan intensiv opplæring gjennomføres. Dette gjør at det er tilfeldig om barn og unge får de tiltakene de har behov for. BTS og stafettloggen som nå implementeres i kommunen, vil kunne bidra til at arbeidet blir mer systematisert og likt mellom skolene i kommunen.

I **siste problemstilling** konkluderer revisor med at PPT har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid. Det er etablert systematiske samarbeidsformer mellom skole og PPT som bidrar til dette. Det er forbedringspotensial knyttet til at PPT kan jobbe mer forebyggende og mer rettet mot tidlig innsats, som de selv ønsker. For å få til dette, kreves det en innsats fra skolene for å skape en gjensidig forståelse om hvordan samarbeidsforumene med PPT brukes.

Revisor anbefaler at:

- Skoleeier bør vurdere å etablere felles rutiner/system for gjennomføring av og oppfølging av kartleggingsprøver for å sikre lik praksis mellom skolene og et likt tilbud til elevene.
- Skoleeier bør forsterke arbeidet med tidlig innsats og sørge for at elever som har behov for intensiv opplæring får det.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling	7
1.2 Problemstillinger	7
1.3 Metode	7
1.4 Uttalelse om rapport	9
1.5 Bakgrunn.....	10
1.5.1 Tilpasset opplæring og tidlig innsats	10
1.5.2 Organisering i kommunen	11
1.5.3 Statistikk	11
1.5.4 Bedre tverrfaglig samarbeid (BTS) – Bedre tanker sammen	12
1.5.5 Tverrfaglig samarbeidsforum i kommunen	13
1.5.6 Om rapporten – hva vi ser på, og hva vi ikke ser på.....	14
2 Avdekking av læringsutbytte	16
2.1 Problemstilling	16
2.2 Revisjonskriterier.....	16
2.3 Funn.....	16
2.3.1 Kartleggingsprøver.....	16
2.3.2 Løpende vurdering av læringsutbytte	18
2.4 Vurdering.....	19
3 Tiltak.....	21
3.1 Problemstilling	21
3.2 Revisjonskriterier.....	21
3.3 Funn.....	21
3.3.1 Oppfølging	21
3.3.2 Tiltak	22
3.3.3 Tiltak i klasserommet	23
3.3.4 Evaluering av tiltak.....	24
3.3.5 Utfordringer med tidlig innsats.....	24
3.4 Vurdering.....	27
4 Samarbeid med PPT	30
4.1 Problemstilling	30
4.2 Revisjonskriterier.....	30
4.3 Funn.....	30
4.3.1 Rutiner for samarbeid	30
4.3.2 Kompetanse.....	32
4.3.3 Sakkyndig vurdering innen rimelig tid	33
4.4 Vurdering.....	33

5	Konklusjoner og anbefalinger	35
5.1	Konklusjon.....	35
5.2	Anbefalinger	36
	Kilder	37
	Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	39
	Vedlegg 2 – Uttalselse.....	43
	Vedlegg 3 – Spørreundersøkelse	44

Tabell

Tabell 1.	Antall elever per skole for skoleåret 2022-2023.....	11
Tabell 2.	De ulike samhandlingsnivåene i BTS	12
Tabell 3.	Obligatoriske kartleggingsprøver og nasjonale prøver	17

Figurer

Figur 1.	Deltagere i barne- og ungdomsteamet (BUT-team).....	13
Figur 2.	Hva de ansatte opplever som den største utfordringen med arbeidet opp mot tidlig innsats. N=81.	25
Figur 3.	Hva de ansatte opplever blir prioritert i arbeidet med tidlig innsats. N=81.....	26

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal bestilte en forvaltningsrevisjon om tilpasset opplæring og spesialundervisning i tråd med «Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024». Revisor deltok i bestillingsmøte. Med bakgrunn i diskusjon i møtet og revisors risiko- og vesentlighetsvurdering, ble en prosjektplan med fokus på skolenes systematiske kartleggingsarbeid, oppfølging av kartleggingsarbeidet og gjennomføring av spesialpedagogiske tiltak lagt frem.

Kontrollutvalget vedtok i sak 07/22 den 10. februar 2022 den forelagte prosjektplanen.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger blir besvart i rapporten:

1. Arbeider skolene i Midtre Gauldal systematisk for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?
2. Iverksetter skolene i Midtre Gauldal tiltak overfor barn og unge som eventuelt ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?
3. Har PPT tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

Forvaltningsrevisjonen avgrenser seg til å se på grunnskolene og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) i kommunen. Andre tjenester for barn- og unge, som også arbeider med forebygging, avdekking og oppfølging av barn med utfordringer, eksempelvis helsestasjon og barnevern, er ikke inkludert i denne revisjonen.

1.3 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Midtre Gauldal kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Revisor har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Intervju

Det er gjennomført oppstartsmøte med kommunalsjef oppvekst, rådgiver skole og barnehage (heretter kalt rådgiver skole) og leder for PPT. Videre er det gjennomført intervju med følgende funksjoner:

- Rektorer ved de fem kommunale skolene i kommunen

- Rådgiver skole
- Leder for PPT

I forkant av intervjuene laget revisor en strukturert intervjuguide. Informantene fikk kun tilsendt prosjektplanen i forkant. For alle intervjuene er det skrevet referat som er verifisert av informantene. I etterkant av intervjuene ble det sendt ett spørsmål på e-post til alle rektorene. Det var et oppfølgingsspørsmål knyttet til sakkyndig vurdering. Samtlige rektorer svarte på e-posten. Rapporten benytter kun verifiserte intervjudata.

Dokumentgjennomgang

Revisor har benyttet følgende dokumenter:

- Leseplan for Midtre Gauldal
- Årshjul for kartlegginger
- Tiltaksløypa
- Skjema for henvisning til PPT

Dokumentene har blitt tilsendt revisor fra rektorer i kommunen og rådgiver skole. Revisor har også benyttet seg av kommunen sine internettsider om Bedre tverrfaglig samarbeid (BTS) – bedre tanker sammen, med tilhørende handlingsveileder og stafettlogg.

Spørreundersøkelse

Revisor distribuerte en strukturert spørreundersøkelse til alle ansatte ved skolene i kommunen via e-postadresser. Spørreundersøkelsen ble kvalitetssikret av revisor sin kontaktperson i kommunen før utsendelse. På bakgrunn av tilbakemeldingene ble det gjort noen justeringer i spørreundersøkelsen.

E-postadressene til de ansatte er innhentet gjennom lønns- og personalsystemet i kommunen, som Revisjon Midt-Norge SA har tilgang til i forbindelse med finansiell revisjon. Spørreundersøkelsen ble distribuert til totalt 145 ansatte. Ved fristens utløp og etter flere runder med purring hadde revisor en svarprosent på 56 prosent. Svarprosenten per skole varierer; laveste har 36 prosent og høyeste har 67 prosent. Det er de minste skolene (målt i antall ansatte per skole) som har lavest svaroppslutning, mens den største skolen i kommunen har høyest svaroppslutning. Revisor gjorde flere forsøk på å øke svarprosenten, blant annet flere runder med kontaktperson, som videreformidlet det videre til rektorene i kommunen.

Revisor har undersøkt for skjevheter i svarene. Det er blant annet sjekket for skjevheter i fordelingen mellom fast ansatte og resterende (inkluderer vikarer, engasjement og midlertidig stilling). Det er en større andel av resterende som har svart enn de faste ansatte, sammenlignet mot fordelingen i utvalget. Samtidig utgjør de faste ansatte 61 prosent av de som har svart,

mens resterende utgjør 38 prosent. Videre har revisor undersøkt for skjevheter mellom skolene. Det er en liten skjevhet mellom skolene som har svart; noen har en høyere andel svar sammenlignet med utvalget, mens andre har en litt lavere andel svar sammenlignet med utvalget. Revisor vurderer at på bakgrunn av total lav svarprosent må resultatene fra spørreundersøkelsen tolkes forsiktig. Revisor velger å presentere dataene fra spørreundersøkelsen, men legger forsiktig vekt på dette i vurderingene. Resultatene fra spørreundersøkelsen ligger i vedlegg 3.

Vurdering av metode

Valg av intervju som metode er begrunnet ut ifra behovet om kunnskapen om helheten knyttet til arbeidet med tilpasset opplæring i kommunen. Derfor er det naturlig å velge ansatte med lederfunksjoner innenfor oppvekst, samt PPT.

Revisor har benyttet de nevnte dokumentene på grunn av at det er dokumenter som er relevante for arbeidet med tilpasset opplæring.

For å få informasjon om hvordan de ansatte jobber og opplever arbeidet med tilpasset opplæring, ble det valgt å sende ut en spørreundersøkelse. Alternativet hadde vært et utvalg av ansatte i for eksempel et gruppeintervju. Med en spørreundersøkelse har vi muligheten til å nå alle ansatte, uavhengig av stilling, der vi kan få stilt konkrete spørsmål om temaet, samt gi mulighet til å svare ut på enkelte av spørsmålene. Sett i etterkant av svarprosent til spørreundersøkelsen, kunne det ha vært mer hensiktsmessig å benytte seg av gruppeintervjuer med ansatte for å sikre informasjon som revisor kunne ha benyttet i vurdering og konklusjon i rapporten.

I prosjektplanen ble det skissert gjennomgang av henvisninger og sakkyndig vurderinger for å vurdere om PPT utarbeidet sakkyndig vurdering innen rimelig tid. På bakgrunn av informasjon gjennom intervju og spørreundersøkelser vurderer revisor at det ikke var hensiktsmessig med en slik gjennomgang, da det ikke forelå noen risiko for at dette ikke ble overholdt.

Revisor vurderer at innsamlet data gir et godt grunnlag til å gjøre vurderinger og svare ut problemstillingene.

1.4 Uttalelse om rapport

En foreløpig rapport ble sendt til kommunedirektøren for uttalelse den 20. mars 2023. Revisjon Midt-Norge SA mottok uttalelsen den 30. mars 2023. Uttalelsen om rapporten er vedlagt rapporten i vedlegg 2.

Uttalelsen har ikke ført til endringer i faktagrunnlaget, vurderinger eller konklusjon.

1.5 Bakgrunn

1.5.1 Tilpasset opplæring og tidlig innsats

Tilpasset opplæring er forankret i opplæringslovens § 1-3, og det gjelder for alle elever. Tilpasset opplæring betyr å tilrettelegge med varierte vurderingsformer, læringsressurser, læringsarenaer og læringsaktiviteter, slik at alle får et tilfredsstillende utbytte av opplæringen.¹

Tidlig innsats er ett av temaene under tilpasset opplæringen og er definert i opplæringslovens § 1-4 for elever i 1. til 4. trinn; skolen skal sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt skal få egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd.

Utdanningsdirektoratet skriver at tidlig innsats handler om å sette inn tiltak og tilpasse opplæringen med en gang en elev har behov for tilrettelegging. Behovet for tidlig innsats kan oppstå gjennom hele utdanningsløpet. Derfor må lærerne systematisk kartlegge elevenes behov og på bakgrunn av det sette inn egnede tiltak. Slike tiltak kan være av større eller mindre omfang, og kan ha ulik varighet. Tiltak tidlig nok kan bidra til å forhindre at utfordringene vokser seg større og blir et hinder for elevenes læring.²

Elever som ikke har eller ikke får tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett til spesialundervisning (kapittel 5 i opplæringsloven). Spesialundervisning skal ivareta elevenes muligheter til å nå realistiske mål dersom det ikke lar seg gjøre innenfor ordinær opplæring. Opplæringslovens § 5-6 om pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) sier at tjenesten skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge til rette for opplæring for elever med særlige behov. PPT skal også sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger.

I stortingsmeldingen nr. 6 (2019-2020) «*Tett på – tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO*» er det angitt en målsetting om at:

«... PP-tjenesten skal være mer til stede i barnehager og skoler og arbeide forebyggende og med tidlig innsats. Ved at PP-tjenesten arbeider tett på barna og elevene, vil den kunne utarbeide gode sakkyndige vurderinger og bidra til å tilrettelegge for enkeltbarn og -elever i praksis. Det vil også kunne styrke barnehagenes og skolenes evne til å tilpasse det

¹ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/>

² <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/>

ordinære tilbudet til mangfoldet av barn og elever. Det kan føre til at flere får tidligere hjelp, og til at det blir færre henvisninger. Det totale behovet for sakkyndige vurderinger kan dermed gå ned».

1.5.2 Organisering i kommunen

Kommunen administreres av kommunedirektør med tre kommunalsjefer innenfor organisasjon, oppvekst og helse og velferd. Oppvekst består av fem grunnskoler, hvorav en er ungdomsskole. Oversikt over skoler og antall elever er gitt i tabellen nedenfor.

Tabell 1. Antall elever per skole for skoleåret 2022-2023

Skoler	Elever
Budal skole	35
Singsås skole	66
Soknedal skole	152
Støren barneskole	259
Støren ungdomsskole	212

Kilde: Grunnskolens informasjonssystem, Utdanningsdirektoratet

Hver skole har en enhetsleder i form av en rektor som har ansvaret for å styre sin enhet. Oppvekst har en egen rådgiver innenfor skole og barnehage som fungerer som en støttespiller for enhetslederne innen oppvekst (både skole og barnehage).

Kommunen har egen pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) som er organisert under området for helse og velferd med en egen mellomleder som har personalansvar og fagansvar for PPT. Tjenesten består av fem medarbeidere fordelt på fire hundreprosent-stillinger.

1.5.3 Statistikk

Tabellen nedenfor presenter statistikk på ulike nøkkeltall for grunnskolene i kommunen (både 2020 og 2021), tilhørende KOSTRA-gruppe og landet uten Oslo for året 2021.

Variabler	Midtre Gauldal kommune		KOSTRA-gruppe	Landet uten Oslo
	2020	2021	2021	2021
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	123,4	139,4	146,1	144,2
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	11,3	12,6	8,8	7,9
Gruppestørrelse 2 (antall)	15,3	17,1	15,3	15,6
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	40,8	42,4	42,2	43

Kilde: Statistisk sentralbyrå, nøkkeltall grunnskole

Midtre Gauldal har en høyere andel elever som får spesialundervisning sammenlignet med KOSTRA-gruppen og landet uten Oslo. Samtidig er årstimer til spesialundervisning per elev lavere i kommunen enn sammenligningsgruppene i 2021.

Normen for lærertetthet (gruppestørrelse 2) angir en øvre grense for hvor mange elever det skal være per lærer. Fra høsten 2019 er det 15 elever per lærer i ordinær undervisning på 1.-4. trinn og 20 elever per lærer for 5.-10. trinn. Utdanningsdirektoratet sin kalkulator for lærernorm³ viser at ikke alle skolene i Midtre Gauldal oppfyller lærernormen for alle trinnene for 2022-2023. Singsås skole 1.-4. trinn, Støren barneskole 1.-4. trinn og Støren ungdomsskole oppfyller ikke normen. Statistikken i tabellen ovenfor gjenspeiler dette gjennom at kommunen har høyere gruppestørrelse 2 enn sammenligningsgruppene.

1.5.4 Bedre tverrfaglig samarbeid (BTS) – Bedre tanker sammen

Prosjektet BTS – Bedre tanker sammen ble igangsatt av enheten for helse- og familie i 2020. Målet er at det skal bidra med bedre tverrfaglig samarbeid i kommunen. BTS er en samhandlingsmodell som beskriver den sammenhengende innsatsen i og mellom tjenester rettet mot blant annet barn og unge det er knyttet bekymring til. BTS-modellen skal bidra til tidlig innsats, samordnede tjenester og foreldreinvolvering.⁴

BTS består av en grunnmodell med tilhørende handlingsveileder, verktøy og kompetansen til de ansatte.

Grunnmodellen beskriver hvordan samhandlingen kan legges til rette gjennom fire forskjellige nivåer. Nivåene avhenger av omfanget på vanskene som skal løses og tallet på aktører som skal involveres. Tabellen nedenfor beskriver de ulike nivåene.

Tabell 2. De ulike samhandlingsnivåene i BTS

Nivå 0 Her avklares det om det er grunnlag for bekymringen.	Nivå 1 Beskriver tiltak innenfor hver enkelt tjeneste.	Nivå 2 Beskriver et enkelt tverrfaglig samarbeid, helst mellom to tjenester.	Nivå 3 Beskrives et mer omfattende tverrfaglig samarbeid mellom flere tjenester.
---	--	--	--

Kilde: Midtre Gauldal kommune, BTS – Bedre tanker sammen

Handlingsveilederen er oppskriften på hvordan kommunen skal gå frem i konkrete tilfeller der det er en bekymring omkring et barn eller elev. Veilederen beskriver strukturene og

³ <https://gsi.udir.no/registrering/kalkulatorer/gruppestorrelse2/>

⁴ <https://mgk.bedreinnsats.no/om-bti/#BTS%20-%20Bedre%20Tverrfaglig%20Samarbeid-%20bedre%20tanker%20sammen>

prosessene som tjenestene i kommunen skal benytte seg av i arbeidet med barn og unge, både innenfor hver enkelt tjeneste og mellom tjenestene.

Verktøyene er kommunen sine konkrete hjelpemidler de kan og bør benytte i det daglige arbeidet med saker knyttet til BTS. Verktøyet inkluderer spesifikke metoder, eller rutiner som støtter handlingene i BTS-prosessen, helt fra fasen fra det oppstår en bekymring, og til iverksetting og evaluering av hjelpetiltak.

Kompetanse er en forutsetning for at de ansatte i kommunen skal bruke BTS-modellen. Det er både kompetanse til å forstå og bruke samarbeidsstrukturene i BTS-modellen, og kompetanse til å utføre oppgavene som ligger i de ulike prosessene i modellen. Både evne til å oppdage bekymringer, samtale med barn og foresatte og nyttegjøring av ulike tiltak.

Rådgiver skole forteller at 2023 er implementeringsår for BTS. Rådgiver forteller at det varierer mellom skolene i kommunen hvordan implementeringen har gått så langt. Det er blant annet utfordringer med å finne tid til å ta systemet i bruk. Prosjektleder for BTS har avsatt ressurser til å reise rundt og hjelpe skolene med å komme i gang.

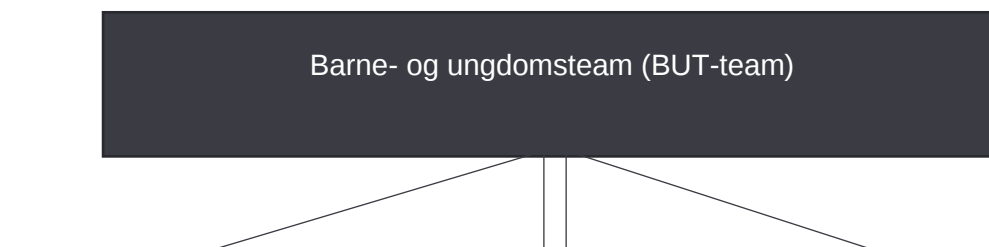
Som en del av implementeringen av BTS er det satt i gang et krav om at alle skolene skal opprette to stafettlogger for 7. trinn, som et tiltak for å hjelpe skolene til å komme i gang med bruken av systemet. Stafettloggen er en elektronisk loggbok over tiltak og involverte personer. Stafettloggen skal dokumentere det som gjøres og det som er gjort, og er viktig i dialogen med foreldre (og ungdom).⁵ En fordel ved bruk av stafettloggen er at overganger «sikres»; den som oppretter stafettloggen kan ikke «slippe stafettpinnen» før den er overført til neste som har ansvar. Med 7.trinn-prosjektet, håper man å få til en god overgang med å «gi stafettpinnen videre» til ungdomsskolen.

1.5.5 Tverrfaglig samarbeidsforum i kommunen

Revisor beskriver her noen av de tverrfaglige samarbeidsforumene i kommunen.

Barne- og ungdomsteam (BUT-team)

Figur 1. Deltagere i barne- og ungdomsteamet (BUT-team)

⁵ Midtre Gauldal kommune, BTS

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

I dette teamet inngår helsestasjonen, PPT, barnevern og innsatsteamet. Dette er en felles instans hvor blant annet skoler kan henvise til ved bekymringer. Teamet har felles inntak av henvisninger. Teamet møtes hver uke og behandler innkomne henvisninger. Henvisningene drøftes og det gis en skriftlig tilbakemelding til henviser om hvordan teamet forstår utfordringen, hvilken hjelp som kan tilbys og av hvilke tjenester. ⁶

Innsatsteam

Innsatsteamet består av tre stillinger på 50 prosent med en sykepleier, miljøterapeut og spesialpedagog. Teamet jobber med fokus på tidlig innsats. Innsatsteamet kan etter henvisning fra ledere i oppvekst, helse og familie eller barne- og ungdomsteam (BUT-team) kartlegge og veilede både barnehage, skole og familier på et tidlig stadium i opplevd utfordring. Innsatsteamet kan også gi støtte i hjemmet for å sikre at hjelpen som gis i barnehage/skole og hjem er helhetlig og basert på en total kartlegging av behov. Innsatsteamet kan samarbeide med andre støttetjenester for barn og unge i kommunen. ⁷

Rådgiver skole forteller at bakgrunnen for opprettelsen av teamet er at man ser at det er noen barn som «glipper» på et tidlig stadium og som utvikler seg til store og kompliserte saker. Man ønsker derfor å kunne gi et tilbud på lavt nivå. Når man ser et problem tidlig, er det ofte ikke klart hvilke tjenester som har mandat til å ta tak i saken.

1.5.6 Om rapporten – hva vi ser på, og hva vi ikke ser på

Tilpasset opplæring gjelder for alle elever og skal sørge for at alle elever får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolen har plikt til å tilpasse opplæringen. Det er ingen individuell rett for den enkelte elev, men skal skje gjennom variasjon og tilpasninger til mangfoldet i elevgruppen innenfor fellesskapet.

Tidlig innsats handler om å sette inn tiltak og tilpasse opplæringen med en gang en elev har behov for tilrettelegging, istedenfor å vente og se. For å undersøke og vurdere dette, er det avgjørende at lærerne og skolen systematisk kartlegger elevens behov. Lærerne og skolen

⁶ <https://mgk.samhandlingsmodell.no/tenesteniva/rutiner-og-verktoy/#innsatsteam>

⁷ <https://mgk.samhandlingsmodell.no/tenesteniva/rutiner-og-verktoy/#innsatsteam>

må etter det finne egnede tiltak for å forhindre at utfordringene vokser seg større og blir et hinder for elevenes læring.

Rapporten vil ta for seg hvordan skolene arbeider med å kartlegge elevens behov, og om det er en systematisk rutine for hvordan arbeidet gjennomføres. Skolens praksis til å følge med på elevenes behov i hverdagene vil også bli undersøkt. Etter en gjennomgang av arbeidet med kartlegginger, vil revisor se på hvordan skolene arbeider med oppfølging av resultatene. I tilknytning til oppfølging vil vi se på om skolene har rutiner for hvordan resultatene fra kartleggingene behandles og hvordan skolen jobber med å finne egnede tiltak. Konkrete tiltak som skolene iverksetter vil også bli presentert. Systematiske samtaler med elevene, som for eksempel elevsamtaler og underveissamtaler, er ikke inkludert her. Videre har vi ikke særskilt sett på kartlegginger og oppfølging knyttet til adferd og sosioemosjonelle utfordringer hos elever.

Til slutt vil vi i rapporten se på samarbeidet mellom skolene og PPT. Det vil dreie seg om det er etablert samarbeidsrutiner mellom skolene og PPT, og hvordan PPT bistår skolene i arbeidet med å tilrettelegge for elever som kan ha egne behov i perioder. Vi vil også se på hvordan skolene og PPT samarbeider om forebygging og arbeidet med tidlig innsats. PPT vil her ha en oppgave med å gi generell støtte til god faglig og sosial utvikling for elever.

Spesialundervisning er ikke sett spesifikt på i rapporten. Spesialundervisning er en individuell rett eleven har i de tilfellene det trengs ekstra tilrettelegging ut over ordinære opplæringstilbudet. Det er PPT som er kommunens sakkyndige instans for å vurdere behovet for spesialundervisning, mens det er kommunen som fattet vedtak om spesialundervisning. Rapporten tar for seg hvilke kartlegginger og tiltak skolene gjennomfører på et tidlig tidspunkt for å unngå spesialundervisning hos elevene.

2 AVDEKKING AV LÆRINGSUTBYTTE

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet:

- Arbeider skolene i Midtre Gauldal systematisk for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

2.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Skolene skal ha en systematisk fremgangsmåte for å identifisere og fortløpende vurdere om elevene får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet.

Kildene til revisjonskriterier er hentet fra opplæringsloven og rammeverk fra Utdanningsdirektoratet. Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3 Funn

2.3.1 Kartleggingsprøver

Kartleggingsprøver skal hjelpe til å identifisere elever som trenger ekstra hjelp i opplæringen og for å hindre frafall senere i utdanningsløpet.⁸ I intervjuer får revisor opplyst at Midtre Gauldal kommune ikke har noen overordnede rutinebeskrivelser for hvilke kartlegginger som skal gjennomføres, det er opp til skolene. Revisor har fått tilsendt kommunen sin leseplan fra en av rektorene. Ifølge dokumentet ble leseplanen ferdigstilt i juni 2020. Leseplanen gjelder for alle skolene i Midtre Gauldal og legger føringer for hvordan den enkelte lærer og ansatte i skolen skal gjennomføre leseopplæringen til elevene. Leseplanen inneholder en oversikt over hva som skal kartlegges og hvordan elevens resultater skal følges opp. Oversikten viser også hvem som er ansvarlig for hvert punkt.

Leseplanen inneholder også oversikt over de obligatoriske kartleggingene i kommunen. Kun én rektor har nevnt leseplanen i intervjuene. En annen rektor viser til at det eksisterer et årshjul for kartlegginger. Revisor har fått tilsendt årshjulet. Årshjulet viser hvilke kartleggingsprøver som skal gjennomføres i de ulike trinnene. Både årshjulet og kartleggingsoversikten viser kartleggingsprøver ut over de nasjonale obligatoriske prøvene.

⁸ <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/kartlegging-gs/>

Skolene gjennomfører de obligatoriske kartleggingsprøvene og nasjonale prøvene. Tabellen nedenfor viser oversikt over obligatoriske kartleggingsprøver og nasjonale prøver.

Tabell 3. Obligatoriske kartleggingsprøver og nasjonale prøver

Type test	Trinn	Fag
Kartlegging	3. trinn	Lesing
		Regning
Nasjonale prøver	5. trinn	Engelsk
		Lesing
		Regning
	8. trinn	Engelsk
		Lesing
		Regning
	9. trinn	Lesing
		Regning

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Rådgiver skole forteller at det er varierende praksis fra skole til skole hvordan kartleggingsprøver avvikles. Samtlige rektorer forteller at skolene gjennomfører frivillige kartleggingsprøver. Flere nevner bruk av Carlsten leseprøver, Utdanningsdirektoratet sine frivillige kartleggingsprøver, og en rektor nevner flere små tester i ulike fag underveis i året.

En rektor forteller at det er en diskusjon blant de ansatte om hvilke kartlegginger som skal gjennomføres og hvor mye man skal kartlegge. Skoleeier har ikke stilt krav til egne kartlegginger, og rektor har heller ikke stilt konkrete krav. Det er opp til lærerne hvilke kartlegginger man ønsker for å kartlegge sin elev.

I spørreundersøkelsen til alle ansatte ved skolene, svarer 54 prosent at skolen har skriftlige rutiner og 47 prosent også har innarbeidede rutiner. 15 prosent oppgir at de ikke vet om skolen har faste rutiner eller ikke, knyttet til kartlegging. Revisor har undersøkt hvilke grupper av de ansatte som har svart at de ikke vet om skolen har faste rutiner eller ikke, og de som har svart er både lærere og annet personell. På spørsmål om rutinene for kartlegging følges, svarer 55 prosent ja, mens 27 prosent svarer at det varierer. Også her består sammensetningen av de som har svart at det varierer, både av lærere og annet personell.

Datoene for de obligatoriske prøvene er fastsatt av Utdanningsdirektoratet. Praksisen på flere av skolene, er at kartleggingsprøvene avholdes forut for utviklingssamtaler⁹. Resultatene fra kartleggingsprøvene diskuteres blant annet i utviklingssamtalen.

⁹ Opplæringsforskriften paragraf 20-3 sier at foreldre skal ha to utviklingssamtaler med kontaktlærer i året. Temaer for samtalene skal være hvordan eleven gjør det i de ulike fagene, hvordan eleven arbeider på skolen og hjemme, og om elevens sosiale utvikling, www.foreldreutvalgene.no

PPT opplever at enkelte skoler i kommunen er dårlige på kartlegginger. Leder for PPT nevner at språk er en utfordring som ikke kartlegges godt nok. Leder forteller at PPT får en del henvisninger på atferd som viser seg å være språk. PPT forteller at selv om kartlegginger skal legges til grunn før en henvisning til PPT, kommer mange henvisninger uten dette. Det begrunnes med mangel på tid og kompetanse fra skolenes side. Leder for PPT forteller at det er gitt opplæring på området, men det har ikke bidratt til endring av praksis. PPT etterlyser bedre kartlegging av læringsutbytte hos alle elever.

2.3.2 Løpende vurdering av læringsutbytte

Samtlige av rektorene forteller om løpende vurderinger av læringsutbytte gjennom skoleåret. De ansatte svarer i spørreundersøkelsen at 51 prosent opplever at det er en rutine/praksis for å fortløpende vurdere om enkeltelever ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Rektorene sier det er en praksis blant de ansatte å diskutere enkeltelever. I spørreundersøkelsen svarer 73 prosent av de ansatte at det er en rutine/praksis for å diskutere enkeltelever man mistenker ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. En rektor trekker frem felles arbeidsrom for lærerne som en velfungerende arena for å snakke om elever og utfordringer, samt å kunne gi hverandre tips til håndtering av utfordringer eller informere om elever som trenger ekstra følge i friminutt. En annen rektor forteller om samtaler med alle kontaktlærerne etter jul, hvor alle elevene blir gjennomgått. Her blir man enig om hvilke elever som har behov for ekstra oppfølging og hvilke elever man må følge ekstra med på. Det er også andre skoler som har gjennomgang av hvilke elever som er i faresonen. Bekymringer for elever blir også tatt opp med foreldre/foresatte.

To av skolene har to kontaktlærere på hvert trinn, i tillegg til assistenter. En rektor uttaler at det koster å ha to kontaktlærere, men man får igjen i form av fordelen for lærerne med å ha noen å spille på. En rektor uttaler i forbindelse med at lærerne skal kjenne elevene og gjennomføre gode evalueringer, at flere av lærerne også har mange uformelle samtaler med elevene. Det er viktig at elevens stemme blir hørt.

Leder for PPT sier at enkelte skoler strever med dårlige relasjoner mellom lærere og elever og ufordelaktige organisering (f.eks. hyppige utskiftninger av kontaktlærere. Ofte bytter av kontaktlærere gir lite kontinuitet og stabilitet i voksenrelasjoner for elever som har behov for stabilitet og forutsigbarhet.

Samtidig etterlyser PPT bedre kommunikasjon mellom voksne og barn i skolen. Det er ikke kultur for å snakke med barnet og uttrykke eventuell bekymring for f.eks. atferd, og gi barnet anledning til å forklare seg. Ofte tolkes det som vanskelig atferd, når det for eksempel dreier seg om språkvansker, og det henvises til utredning for dette. Her oppstår det mange

misforståelser fordi barnet selv ikke er spurt om sin tolkning av situasjonen (hvorfor oppfører man seg slik, hvorfor har barnet endret atferd).

En rektor uttaler at utfordringer (læringsvansker og atferd) blant elever i barneskolen ofte løser seg i løpet av 6.-7. klassetrinn. Det er dermed sjeldent at det oppdages nye læringsutfordringer i elevgruppen på ungdomsskolen, og at det er gode rutiner for overgangssamtaler mellom skolene.

Ungdomsskolen opplever at det er noen elever med lærings- og adferdsutfordringer som ikke blir fanget opp i barneskolen. Årsaken kan være at det er vanskelig å vite hva som er normalt for eleven eller at foresatte ikke er klar over problemene eller ikke vil innse at det er et problem. PPT forteller at de får en del utredninger av dysleksi på ungdomsskolenivå, som burde vært fanget opp før. En rektor forteller at i forbindelse med overgangen mellom barneskole og ungdomsskole skjer det at man mister informasjon om de elevene som svake, men ikke så svake at de har blitt utredet eller fått vedtak. Kommunen skal nå ta i bruk stafettloggen, slik at man forhåpentligvis unngår dette.

2.4 Vurdering

Skolene skal ha en systematisk fremgangsmåte for å identifisere og fortløpende vurdere om elevene får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet.

Det eksisterer få rutinebeskrivelser i kommunen som sier noe om hvilke kartlegginger som skal gjøres og til hvilken tid. For revisor fremstår ikke leseplan og årshjul som kjent blant alle ansatte. Skolene gjennomfører de obligatoriske kartleggingsprøvene og gjør fortløpende vurderinger av læringsutbytte. Ut over de obligatoriske kartleggingene er det opp til hver enkelt skole å finne sin måte å kartlegge elevenes utbytte av opplæringen. Det betyr at skolene har varierende praksis for hvilke kartleggingsprøver de gjennomfører. Vurderinger av hvilke kartleggingsprøver som er mest hensiktsmessig å utføre, kan være basert på de ansattes vurderinger i hvert enkelt tilfelle. Den varierende praksisen kan føre til at elever ikke i stor nok grad blir identifisert gjennom kartlegging. Ulik praksis mellom skolene betyr også at det kan være tilfeldig om og hvordan en elev som har behov for tilrettelegging, blir identifisert på den ene skolen eller den andre skolen.

Kommunen har lite systematiske rutiner og prosedyrer rundt kartleggingsarbeidet. Det er sårbart, særlig i situasjoner der det er utskiftning av ansatte. En større grad av systematikk i arbeidet vil kunne skape forutsigbarhet i kartleggingsarbeidet blant de ansatte, og praksisen vil være lik for alle skolene. Samtidig vil det kunne bidra til mindre tilfeldigheter knyttet til å

avdekke om en elev har behov for ekstra tilrettelegging eller ikke, uavhengig av hvilken skole eleven tilhører i kommunen.

Skolene har en praksis for at bekymringer rundt enkeltelever diskuteres. Bemanningen på skolene kan påvirke relasjonen mellom lærer og elev. Data viser at ikke alle skolene i kommunen oppfyller bemanningsnormen, noe som kan påvirke relasjonene og kjennskapen til hver enkelt elev. Informasjon fra ungdomsskole og PPT tyder på at ikke alle elever med læringsutfordringer blir fanget godt nok opp i barneskolen.

Skolene har en innarbeidet framgangsmåte for å identifisere og fortløpende vurdere om elevene får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet. På bakgrunn av at framgangsmåten ikke er systematisk og kartleggingsarbeidet framstår noe tilfeldig og varierende mellom de ulike skolene, vurderer revisor at kriteriet ikke er oppfylt. Det kan medføre at ikke alle elever blir fanget godt nok opp og tidlig nok før utfordringen blir større og til hinder for elevenes læring.

3 TILTAK

Kapittelet beskriver og vurderer tiltak og evaluering som gjøres i kommunen knyttet til elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

3.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet:

- Iverksetter skolene i Midtre Gauldal tiltak overfor barn og unge som eventuelt ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

3.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Skolene skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever.
- Elever i 1. til 4. trinn med identifiserte læringsutfordringer skal motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.
- Eldre elever med identifiserte læringsutfordringer bør motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.
- Skolene skal ha en god praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det i størst mulig grad som en del av klassefelleskapet.
- Skolene må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene.

Kildene til revisjonskriterier er hentet fra opplæringsloven, stortingsmeldinger og informasjon fra Utdanningsdirektoratet. Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

3.3 Funn

3.3.1 Oppfølging

Kommunen har en rutinebeskrivelse; «*tiltaksløypa*». Tiltaksløypa ble i sin tid utarbeidet av PPT, som et verktøy for å gi veiledning til barnehage og skole om forslag til tiltak før en eventuell henvisning til PPT. Tiltaksløypa er ment for å brukes i alle tilfeller der man opplever å være bekymret for et barn eller en elevs utvikling. Jamfør tiltaksløypa, er pedagogene rådet til å ta fram tiltaksplanen og følge fasene ved en bekymring omkring en elev. Målet er å bruke tiltaksplanen straks man er bekymret for et barn eller en elev. Da kan man konkretisere problemstillingen, beskrive tiltak og tidfeste varighet og evaluering. Flere av rektorene nevner bruk av tiltaksløypa i arbeidet med tiltak knyttet mot enkeltelever. Tiltaksløypa legger opp til at skolen skal prøve forskjellige tiltak før det henvises til PPT.

Tiltaksløypa skal nå erstattes av BTS – stafettlogg. BTS består av ulike nivåer (som presentert i tabell i kapittel 1.5.4), og det er et mål om å løse utfordringene på lavest mulig nivå uten at stafettloggen benyttes. Rådgiver skole sier at alle bekymringer ikke trenger å ende i en stafettlogg. Revisor har ikke ettergått tiltaksløypa og bruk av stafettlogg nærmere.

Rådgiver skole forteller at det er varierende praksis fra skole til skole hvordan resultater fra kartleggingsprøvene brukes. En rektor forteller at skolen planlegger å gå mer systematisk til verks med å følge opp resultater etter nasjonale prøver og kartlegging. Det er mye som kartlegges, men det kan være en utfordring å følge opp alt i etterkant. En annen rektor forteller at oppfølging av tiltak gjøres etter en innarbeidet praksis.

48 prosent av de ansatte svarer at det er en innarbeidet praksis for oppfølging av kartleggingsresultater, mens 27 prosent ikke vet om det foreligger en slik rutine. Av de som har svart ja på at det eksisterer rutiner, opplyser 44 prosent at rutinene følges og 43 prosent at det varierer. Sammensetningen av de som har svart «varierer» består både av lærere og annet personell ved skolene.

3.3.2 Tiltak

Når det gjelder konkrete tiltak som blir satt i gang på bakgrunn av kartleggingsprøvene og fortløpende vurderinger av læringsutbytte, viser resultatene at det er ulik praksis mellom skolene. Revisor presenterer under tiltakene som rektorene har trukket fram.

Noen av rektorene forteller at konkrete tiltak er oppdeling av elever i mindre grupper og bruk av stasjonsarbeid på småtrinnet. En rektor forteller at det er mulighet til å dele opp klassen i mindre grupper, for eksempel ved at assistenten tar en del av klassen og lærer en annen del. En annen rektor forteller at de gir elever som scorer under kritisk grense på kartleggingsprøver ekstra oppmerksomhet for å nå læringsmålet.

Få elever ved en skole gjør det lettere å gjøre tilpasninger til enkelte elever, forteller en rektor. Situasjoner med flere lærere brukes aktivt for å gi støtte til og følge opp de ulike elevene blir også trukket fram som tiltak. Lærerne er flinke til å stoppe opp ved enkeltelever og tilpasse oppgavene til deres nivå. Elevene har egne ipader som brukes i undervisningen, som av flere rektorer trekkes fram som et verktøy for å enklere tilpasse oppgaver uten at det blir synlig for medelevene. Elevens plassering i klasserommet blir nevnt som et tiltak for å tilpasse opplæringen.

Rektor forteller at lærerne er raske til å iverksette tiltak. Blant de ansatte, svarer 35 prosent at tiltak iverksettes umiddelbart ved mistanke om at enkeltelever har utfordringer, mens 52 prosent svarer at det varierer.

Lesekurs

Ett tiltak som blir trukket frem av samtlige rektorer, er bruk av lesekurs for elever som har svake resultater knyttet til lesing.

Kommunens leseplan fra 2020 beskriver bruken av intensive lesekurs. I planen heter det at *«Intensive lesekurs bruker vi for elever som har behov for et ekstra støtte for å komme seg videre i sin leseopplæring. Det kan dreie seg om elever som har utfordringer med lesing generelt, eller knyttet til avkoding, leseflyt eller leseforståelse.... Intensive lesekurs er ikke innenfor spesialundervisning, men en del av den tidlige innsatsen for å sikre at elever får tilfredsstillende utbytte av opplæringa. Intensive lesekurs kan også brukes når PPT anbefaler det som en del av spesialundervisningen.»* Leseplanen sier noe om innholdet i intensive lesekurs. En rektor forteller at vedkommende er usikker på om leseplanen som verktøy er veldig godt kjent blant de ansatte.

Praksisen for hvordan lesekurs gjennomføres varierer fra skole til skole. En skole forteller at det er positivt for mange elever å gjennomføre lesekurs, og kjører derfor lesekurs for hele klasser. Det er også mulig å samarbeide på tvers av klasser, for eksempel slik at de eldre elevene leser for de yngre.

På en annen skole er det to lærere som gjennomfører et intensivt lesekurs i seks til åtte uker. Eleven gjennomfører test før og etter gjennomført kurs. En tredje skole leier inn en lærerstudent til å gjennomføre lesekurs. Der forsøker skolen å få til åtte til ti timer med lesekurs i flere bolker i løpet av skoleåret. Elever som er i «grenseland» til kritisk nivå kan noen ganger få ekstra oppfølging i forbindelse med at andre elever får vedtak om lesekurs. Skolen utnytter ressursene til å lage en liten gruppe rundt eleven med vedtak.

3.3.3 Tiltak i klasserommet

Flere av rektorene forteller at tiltak forsøkes primært i klasserommet. Ved adferdsutfordringer som skaper forstyrrelser i klassen for øvrig, brukes grupperom hvor den aktuelle eleven tas ut til eneundervisning. Skolene prøver å holde spesialundervisning i klasserommet, da kan assistenter og ekstra pedagoger også støtte andre elever dersom det er rom for det.

I spørreundersøkelsen svarer 54 prosent av de ansatte at det varierer om deres skole har god praksis for at tiltakene som blir iverksatt gjennomføres som en del av klassefellesskapet. 28 prosent opplever god praksis med dette.

3.3.4 Evaluering av tiltak

Rektorene beskriver en praksis med evaluering av tiltakene. Enkelte rektorer uttaler at evalueringen skjer på klassenivå. Andre peker på at fastdagene med PPT brukes til å evaluere tiltakene.

En rektor forteller at også elevene selv er med på å vurdere tiltak, selv om ikke alle elevene forstår hva som er beste for seg selv. Det er viktig at eleven selv er nært knyttet til sine egne tiltak og at eleven ser at de er nyttige. Det er viktig med gode relasjoner med elevene. Elevene kan være sårbare og vil ikke være annerledes fra de andre, derfor er det viktig at ansatte bruker god tid. Det er elevenes tiltak og det er derfor viktig å få til kommunikasjon med elevene.

Av de ansatte, svarer 53 prosent at det gjøres evalueringer av iverksatte tiltak og 36 prosent at det varierer. I spørreundersøkelsen ble de ansatte spurt om hvor godt de opplever at iverksatte tiltak fungerer. 40 prosent av de ansatte opplyser at iverksatte tiltak fungerer godt, mens 51 prosent har svart at det enten varierer eller nøytral.¹⁰

I spørreundersøkelsen fikk respondentene anledning til å utbrodere erfaringer med tiltak. Mange peker på god nok bemanning som en avgjørende faktor for å lykkes med iverksatte tiltak (som intensiv opplæring, spesialundervisning og lignede). Å ha «faste» voksne som kjenner elevene trekkes særlig frem som viktig i spesialundervisning, hvor en del elever har behov for faste rammer. God dialog mellom foreldre og skole gir motiverte elever, som får større utbytte av tiltak. Det er lettere å lykkes med tiltak knyttet til faglige utfordringer, som lesekurs, enn tiltak rettet mot sammensatte utfordringer

3.3.5 Utfordringer med tidlig innsats

Rådgiver skole forteller av 30 prosent av ressursen i skolen brukes på spesialundervisning. Kommunen har en høyere andel spesialundervisning enn andre kommunen. Rådgiver forteller at dette er en uheldig spiral, siden ressursene kunne vært brukt til å jobbe med tidlig innsats.

Leder for PPT sier at kvaliteten på ordinær undervisning kan i tilfeller reduseres på grunn av at ressurser prioriteres til spesialundervisning. Videre opplever PPT at det er lite bruk av intensiv opplæring i skolene, som for eksempel lesekurs, fordi ressursene må brukes til spesialundervisning. Som en konsekvens blir det flere henvisninger til spesialundervisning fordi flere elever ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Leder for PPT sier at flere av disse elevene kunne «kommet etter» i ferdigheter og unngått spesialundervisning ved bruk av intensiv opplæring.

¹⁰ Revisor presenterer svarkategorien «nøytral» og «varierer» sammen siden de ikke er gjensidig utelukkende.

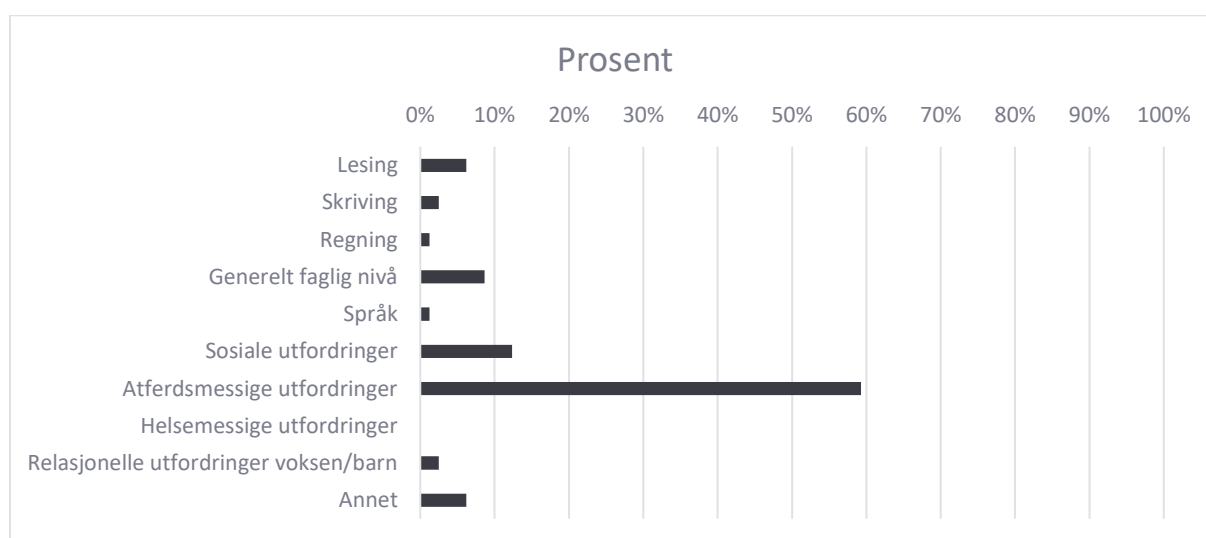
Flere av rektorene forteller om det samme bildet som rådgiver skole. Det brukes mye ressurser blant annet på spesialundervisning på ungdomsskolen, som tar ressurser som kunne vært brukt til tidlig innsats og forebygging av utfordringer på barnetrinnet. En rektor forteller at skolen har begrensede muligheter til å kunne gi ekstra lesekurs.

Kommunen skal i 2023, i samarbeid med Melhus kommune, starte en gjennomgang av alle vedtak om spesialundervisning for å se på tendenser og trender. Det er viktig å trygge lærerne på at dette ikke er et innsparingstiltak, men at det vil kunne frigjøre ressurser for tidlig innsats.

Sosiale utfordringer og atferd beskrives som større problem enn læringsutfordringer. Det er også et problem at atferd «tar stor plass». Elever som «bare» har læringsutfordringer kan komme litt i skyggen av elever med dominerende atferd.

De ansatte ble i spørreundersøkelsen spurt om hva de opplever som den største utfordringen blant elevene med tanke på arbeidet opp mot tidlig innsats. Fordelingen er vist i tabellen nedenfor.

Figur 2. Hva de ansatte opplever som den største utfordringen med arbeidet opp mot tidlig innsats. N=81.

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

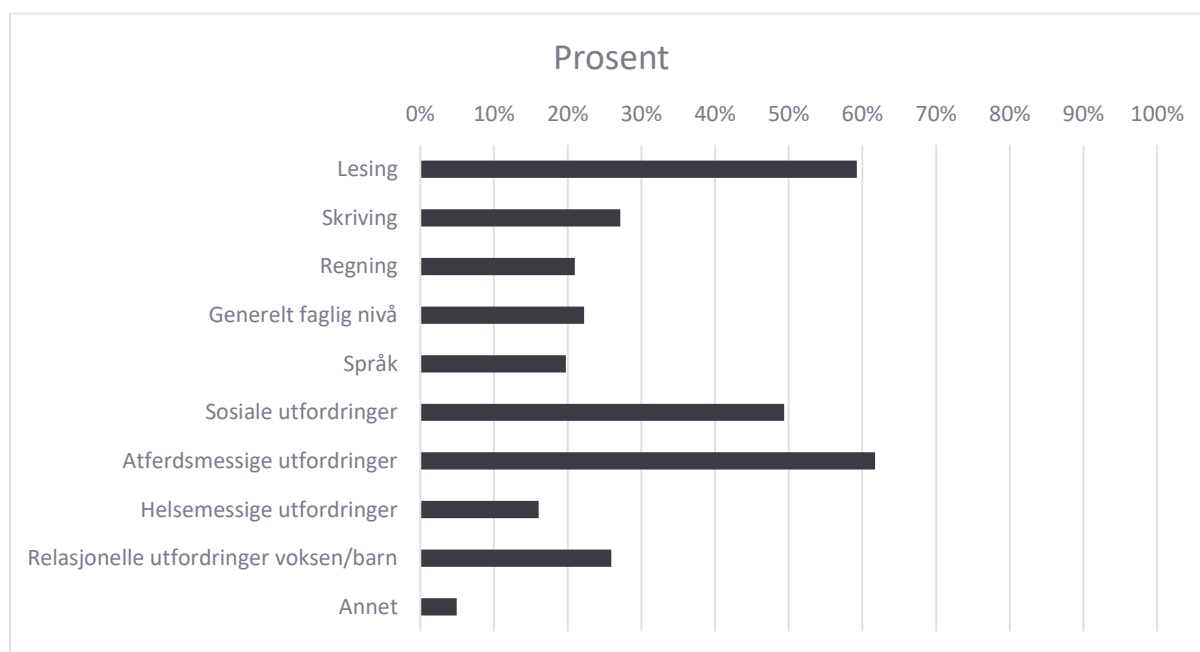
Nesten 60 prosent av de ansatte svarer at adferd er den største utfordringen. Generelt faglig nivå blir av 9 prosent ansett som den største utfordringen.

I fritekstfelt i spørreundersøkelsen, har ansatte kommentert utfyllende om elevenes utbytte av opplæringen. Åtte av ni trekker frem knapphet i bemanning som en utfordring for å ivareta tilpasset opplæring. Det er ikke nok ressurser til å ivareta tidlig innsats. Dette fører til økt behov

for spesialundervisning på høyere klassetrinn, som kunne vært unngått med mulighet for intensiv opplæring tidlig i løpet. Lav bemanning og sykefravær blant ansatte fører dessuten til at spesialundervisning tidvis ikke gjennomføres som planlagt.

De ansatte ble i spørreundersøkelsen spurt om hva de opplever blir prioritert i arbeidet med tidlig innsats. Figuren nedenfor viser fordelingen.

Figur 3. Hva de ansatte opplever blir prioritert i arbeidet med tidlig innsats. N=81.

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Både adferdsmessige utfordringer, sosiale utfordringer og lesing blir av mange ansatte opplevd som prioriterte utfordringer i arbeidet med tidlig innsats. Generelt faglig nivå blir av 22 prosent ansatte opplevd som prioritert i arbeidet med tidlig innsats.

I spørreundersøkelsen ble de ansatte spurt om hvordan de vil beskrive arbeidet med tidlig innsats på deres skole. Resultatene viser at det er variasjoner i hvordan de ansatte opplever arbeidet med tidlig innsats. 27 prosent svarer «godt», mens 48 prosent har svart at det enten «varierer» eller «nøytral».¹¹

¹¹ Revisor presenterer svarkategorien «nøytral» og «varierer» sammen siden de ikke er gjensidig utelukkende.

3.4 Vurdering

Skolene skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever.

Praksisen for hvordan kartleggingsresultater følges opp er ulik mellom skolene. Den ulike praksisen mellom skolene kan gjøre det tilfeldig hvordan kartleggingsresultatene følges opp. Det igjen betyr at hvordan en elev blir fulgt opp, er avhengig av hvilken skole eleven tilhører. Kommunen har dermed ikke sikret en ensartet praksis blant skolene, som kan sikre at elevene får likt tilbud uavhengig av skole i kommunen.

Kommunen har tidligere praktisert tiltaksløypa, som nå erstattes av stafettlogg. Tiltaksløypa fremstår som kjent blant flere av rektorene. Bruk av BTS og stafettlogg er i en implementeringsfase. Målet til kommunen er at utfordringene skal løses på lavest mulig nivå. BTS og stafettloggen vil være et bidrag i det systematiske oppfølgingsarbeidet etter kartleggingsprøver. Revisor vurderer at BTS og stafettloggen kan bidra positivt til oppfølgingsarbeidet og til å følge opp elever med læringsutfordringer på et tidlig stadium.

Med bakgrunn i varierende praksis mellom skolene i hvordan kartleggingsresultatene og mistanker rundt elever følges opp, vurderer revisor at det er en praksis som ikke sikrer gjensidig behandling av elever uavhengig av skole. Revisor vurderer at innføringen av BTS og bruk av stafettlogg vil kunne bidra i å sikre en lik praksis mellom skolene og sørge for at utfordringer løses på et tidligst mulig tidspunkt. Revisor vurderer derfor kriteriet som delvis oppfylt med bakgrunn i implementeringen av BTS og stafettlogg.

Elever i 1. til 4. trinn med identifiserte læringsutfordringer skal motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.

Eldre elever med identifiserte læringsutfordringer bør motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.

Revisor vurderer disse kriteriene sammen. Revisor har under datainnhentingene ikke fått gode nok svar til å vurdere spesifikt hvilke tiltak som blir igangsatt for elever fra 1. til 4. trinn. Revisor opplever at praksisen for bruk av intensiv opplæring er lik for alle trinn.

Utarbeidelsen av konkrete tiltak og bruk av intensiv opplæring for elever med identifiserte læringsutfordringer fremstår som varierende mellom skolene. Bruken av ipad i skolene gir en fordel med at oppgaver enklere kan tilpasses riktig nivå for elevene.

Samtlige av rektorene trekker frem bruk av lesekurs. Skolene har valgt ulike måter å gjennomføre lesekurs på. Det er ingen systematikk i hvordan lesekurs blir gjennomført, selv

om kommunen har en leseplan som beskriver bruk av intensive lesekurs. Leseplanen fremstår som lite kjent blant de ansatte, men den sier noe om hvordan praksisen skal være i kommunen. Praksisen i dag avviker fra leseplanen til kommunen.

Enkelte skoler gjennomfører lesekurs for hele klasser, mens andre gjør det for utvalgte grupper. For revisor fremstår praksisen uklar med tanke på om lesekurs brukes som et forebyggende tiltak for alle elever, for elever som er i fare for å avvike fra forventet utvikling eller om det er et tiltak igangsatt etter at et problem har blitt avdekket.

Utarbeidelsen av tiltak må sees i sammenheng med informasjon om utfordringer med tidlig innsats. Flere av informantene forteller om høy bruk av ressurser til spesialundervisning som går på bekostning av arbeidet med tidlig innsats. Her kommer det blant annet fram at det er begrensede muligheter til å gjennomføre ekstra lesekurs til elever som trenger det på alle trinn. Kommunen skal i gang med et arbeid for å kartlegge tendenser og trender i spesialundervisning. Revisor vurderer dette som et positivt tiltak med å forbedre arbeidet med tidlig innsats.

Revisor vurderer at skolene igangsetter tiltak, men at det er store variasjoner om hvordan tiltakene organiseres mellom skolene. Dette kan medføre tilfeldigheter blant elevene på de ulike skolene for hvilke tiltak de mottar. For revisor framstår praksisen uklar; om skolene tilbyr lesekurs som et forebyggende tilbud eller etter det har blitt avdekket et problem. Revisor ser at arbeidet med tiltak og å tilby intensiv opplæring kan forbedres, og at kommunen er kjent med forbedringsrommet innenfor tidlig innsats. Revisor vurderer kriteriet som ikke oppfylt.

Skolene skal ha en god praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det i størst mulig grad som en del av klassefellesskapet

Det er ulikt fra skole til skole om elever mottar intensiv opplæring eller andre tilpasninger som en del av klassefellesskapet. Revisor sitt hovedinntrykk er at det i størst mulig grad tilrettelegges for at intensiv opplæring gis i klassefellesskapet.

Revisor vurderer kriteriet som oppfylt.

Skolene må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene.

Skolene fremstår å ha en innarbeidet praksis med å evaluere tiltakene som blir igangsatt. Også her er det varierende praksis mellom skolene. Skolene bruker ulike fora for å vurdere tiltakene. Det er også her mulig å systematisere evalueringene for å få praksisen mer lik mellom de ulike skolene i kommunen. Det vil gi økt forutsigbarhet i arbeidet med tidlig innsats.

Revisor vurderer kriteriet som oppfylt.

4 SAMARBEID MED PPT

Kapittelet beskriver og vurderer samarbeidet mellom barnehage, skole og PPT.

4.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet:

- Har PPT tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

4.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- PPT skal bistå skole i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling på enheten.
- PPT skal ha tilstrekkelig kompetanse til å bistå skoler når de har behov.
- PPT skal utføre sakkyndig vurdering innen rimelig tid.

Kildene til revisjonskriteriene er hentet fra opplæringsloven, forvaltningsloven og stortingsmeldinger. Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

4.3 Funn

4.3.1 Rutiner for samarbeid

Faste dager

PPT har faste hele dager ute på skolene hver tredje uke. Det er utpekt en fast saksbehandler/kontaktperson fra PPT for hver skole. Unntaket er Støren barneskole, som på grunn av størrelsen har to kontaktpersoner fra PPT, med respektive ansvar for 1. til 4. klasse og 5. til 7. klasse. Helsepsykepleier har høsten 2022 også deltatt på de faste dagene sammen med PPT i en prøveperiode for økt tverrfaglig samarbeid.

Jamfør BTS-handlingsveileder på nivå 2, skal skolen, eleven og foresatte få støtte fra PPT gjennom bruk av faste dager for å finne gode løsninger. Skolen skal informere eleven og foresatte om innspill fra møter på den faste dagen, og jobbe videre med forslagene til tiltak. På nivå 2 kan man vurdere henvisning til PPT slik at eleven får en sakkyndig vurdering.¹² For å henvise til PPT er det et eget skjema. I vedlegget til henvisningen skal følgende dokumenter være med:

¹² <https://mgk.bedreinnnsats.no/bts-veileder/>

- Pedagogisk rapport
- Språk 6-16 (5-6)¹³
- 5-15 (www.5-15.org)¹⁴

Andre kartlegginger som er gjort, kan også følge med i henvisningen. Jamfør informasjonen i avsnitt 2.3.1, opplever PPT at henvisninger mangler kartlegginger. PPT opplever derfor å gjøre egne kartlegginger, i tillegg til sine egne nødvendige kartlegginger, for å foreslå tiltak. Som en konsekvens, blir det lite igangsetting av tiltak når det mangler kunnskap om elevenes ferdigheter.

PPT har et mål om at 70 prosent av sakene som diskuteres på faste dager, er saker som ennå ikke er henvist, slik som «tidlig innsats», mens 30 prosent skal være oppfølging av henvisninger. Arbeidsfordelingen vil gi PPT god tid til å ta saker tidlig og arbeide forebyggende. Fordeling per i dag er omtrent 95 prosent på eksisterende henvisninger og 5 prosent tidlig innsats. PPT opplever at dagene i praksis brukes på de samme sakene om og om igjen, selv om veiledning er gitt gang etter gang og individuell opplæringsplan er utarbeidet. Det brukes også unødvendig mye tid på statusoppdateringer, slik at det ikke blir tid til veiledning av personalet/lærere. Leder for PPT forteller at de håper at implementeringen av BTS – bedre tanker sammen - fører til at fordelingen av tidsbruken på fastdagene snur.

Det hendte tidligere at PPT fikk henvisninger om barn de ikke hadde hørt om. Nå er skolene som regel flinke til å bruke fastdagene slik at sakene er kjent. Hvor godt skolene klarer å følge opp mellom fastdagene, varierer etter hvor mye ressurser skolen har. Det er store forskjeller mellom skolene med tanke på elevtallet.

Samtlige rektorer beskriver et godt og strukturert samarbeid med PPT, og fastdagene blir trukket fram som viktige for skolene. En rektor forteller at fastdagene blir brukt til å ta opp ulike problemstillinger. En annen rektor forteller at lærerne i forkant må melde inn saker via ledelsen på skolen, slik at PPT får muligheten til å forberede seg eller invitere andre tjenester. En tredje rektor forteller at på fastdagene diskuteres nye elever, og det gjøres evaluering knyttet til elever som allerede har rett til spesialundervisning. PPT kan også gå inn og observere enkeltelever og trinn.

I spørreundersøkelsen blant de ansatte ved skolene, opplever 52 prosent at PPT er tilgjengelige når de ønsker råd og veiledning. 37 prosent opplever at tilgjengeligheten varierer.

¹³ Språk 6-16 er en test for elevene i alderen 6 til 16 år for å avdekke hvorvidt en elev har spesielle utfordringer med språk.

¹⁴ 5-15 R er et nordisk spørreskjema for kartlegging av vansker hos barn og unge i alderen 5 til 17 år.

De ansatte ble også spurt om de opplever at PPT har tilstrekkelig tilstedeværelse på sin enhet. Der svarer 43 prosent at det varierer, 31 prosent svarer ja og 15 prosent svarer nei.

Andre forum

Kommunalsjef oppvekst, rådgiver skole og leder for PPT har faste samarbeidsmøter, cirka hver tredje uke. Møtene brukes til å drøfte ulike saker og jobbe med en felles forståelse av saker. Møtene er viktig siden PPT ikke er organisert under oppvekstområdet i kommunen. PPT deltar også på skolenettverk og oppvekstnettverk. Skolenettverk og oppvekstnettverk har møter annenhver måned. Skolenettverk er møteforum for alle rektorene i kommunen og i oppvekstnettverket er også barnehager til stede. Ved behov, deltar også andre ansatte fra PPT i disse møtene.

PPT deltar også i kommunens barne- og ungdomsteam (BUT-team). Kommunalsjef oppvekst og rådgiver skole sier det er viktig at PPT deltar i forskjellige nettverk i kommunen knyttet til forebygging. Da blir man kjent med hverandre, men det blir en risiko for at det oppstår misforståelser knyttet til PPT sin rolle. For PPT er det viktig at man snakker sammen og holder på den PPT-faglige kompetansen.

PPT blir også hentet inn på forskjellige seminarer ute på skolene. Det varierer hvilke skoler som gjør dette og hvor ofte. Invitasjonene kommer basert på skolenes behov. PPT blir også invitert inn på foreldremøter på skoler.

4.3.2 Kompetanse

Samtlige av rektorene opplever at de får tilstrekkelig hjelp og veiledning fra PPT. PPT bidrar med råd, og er på tilbudssiden ved behov. En rektor uttaler at det er god kompetanse i PPT, som utfyller lærerne på en god måte. PPT er også flinke til å snakke med elevene. PPT får også skryt av en rektor som opplever at PPT er flinke til å forklare hvordan de jobber med sine tjenester. For skolen er det viktig å styrke den ansattes rolle, slik at man får en god systemforståelse.

Ved en skole, opplever rektor at PPT ikke har den nødvendige skolefaglige kompetansen. En annen rektor forteller at noen av rådene fra PPT oppleves av lærerne som mindre relevante, da flere av rådene allerede er utprøvd. En tredje rektor uttaler at PPT er flinke til å innrømme dersom man mangler kompetanse på et område.

Blant de ansatte er det 44 prosent som opplever at PPT har riktig kompetanse med tanke på utfordringene som de har på sin enhet, mens 37 prosent svarer at kompetansen varierer. 4 prosent av de ansatte opplever ikke det. Samtidig svarer 59 prosent av de ansatte at rådene og veiledningen de får fra PPT varierer om det bidrar til å hjelpe dem med deres utfordringer

og problemer på enheten. Til sammenligning er det 30 prosent som opplever at råd og veiledning fra PPT bidrar til å løse utfordringer og problemer.

Leder uttrykker at PPT er store nok til å ta unna lovpålagte oppgaver, men skulle gjerne hatt flere ansatte for å kunne ha større bredde i kompetansen. Leder sier at deres kompetanse og ressurs ikke strekker til når deres tjeneste skal ivareta flere enn deres lovpålagte tjenester og i tillegg skal bruke tid på prosjekter og nettverk. Mye kompetanse som PPT trenger, stiller krav om lengre erfaring i PPT før de ansatte er kvalifisert til utdanning/kurs.

4.3.3 Sakkyndig vurdering innen rimelig tid

PPT blir beskrevet av samtlige rektorer som tilgjengelige, også når det er behov for rask hjelp og bistand. Både rådgiver skole og samtlige rektorer opplever at PPT utfører sakkyndige vurderinger innen rimelig tid.

Det er ulike frister for innsendinger av henvisningen slik at PPT skal bli ferdig med alle sakkyndige vurderinger innen skolestart. Leder for PPT forteller at de i perioden 15. april til 30. mai jobber intensivt med å skrive sakkyndige vurderinger. Da skjermer de seg fra andre oppgaver og avtaler for å ta unna sakkyndigarbeidet. Saksbehandlingstider ellers i året variere mer.

I spørreundersøkelsen svarer 57 prosent at de opplever at PPT utfører sakkyndig vurdering innen rimelig tid. Av de ansatte er det 5 prosent som svarer at de ikke opplever det og 28 prosent vet ikke.

4.4 Vurdering

PPT skal bistå skole i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling på enheten.

Samarbeidet mellom skole og PPT fremstår for revisor som godt. Kommunen har lagt til rette for et godt systematisk og strukturert samarbeid. For de ansatte ved skolene fremstår de faste dagene som viktige. Samtidig er praksisen om hvordan de faste dagene brukes i dag, langt unna målet til PPT. PPT ønsker å arbeide mer rettet mot forebygging og tidlig innsats enn hva som praktiseres i dag. Revisor vurderer at det ligger et stort potensial i å utnytte de faste dagene til dette, men det krever at skolene er nødt til å bidra. Skolene må forstå rammene og formålet til de faste dagene og hvordan PPT ønsker å jobbe. Det er viktig at skole og PPT er kjent med og enig om hvordan de faste møtepunktene skal brukes for å samarbeide mest mulig om forebygging og arbeidet med tidlig innsats.

PPT deltar i ulike forum i kommunen, noe som revisor anser som avgjørende for samhandlingen mellom tjenestene. Dette særlig på grunn av at PPT er organisert utenfor

oppvekstområdet. PPT deltar også ved behov på ulike møter i regi av skolene. Revisor opplever tjenesteveien mellom oppvekst og PPT som kort.

Revisor vurderer at det er lagt til rette for systematisk samarbeid mellom skole og PPT, og at PPT bistår arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling på enheten. Samtidig er det stort potensiale til at PPT, etter eget ønske, kan bidra enda mer i det forebyggende arbeidet og arbeidet rettet mot tidlig innsats. Revisor vurderer at kriteriet delvis er oppfylt.

PPT skal ha tilstrekkelig kompetanse til å bistå skoler når de har behov.

De ansatte i PPT fremstår å ha tilstrekkelig kompetanse for å løse utfordringene skolene har, med noen variasjoner. Skolene gir inntrykk av å få god hjelp av PPT. Samtidig er det indikasjoner på at PPT har andre oppgaver ut over de som er lovpålagte som de mangler kompetanse til å utføre på en tilfredsstillende måte.

Revisor vurderer kriteriet som oppfylt.

PPT skal utføre sakkyndig vurdering innen rimelig tid.

Samtlige av informantene mener at PPT utfører sakkyndig vurdering innen rimelig tid. PPT har også satt av en egen periode der det jobbes med sakkyndig vurdering.

Revisor vurderer kriteriet som oppfylt.

5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

Som en innledning til konklusjonen på de to første problemstillingene, vil revisor oppsummere sine inntrykk hvordan kommunen jobber med å kartlegge og iverksette tiltak for elever med læringsutfordringer.

Skolene i Midtre Gauldal kommune jobber med å avdekke og iverksette tiltak for elever med læringsutfordringer. Revisor finner at arbeidet som gjøres, varierer mellom skolene. Kommunen har på overordnet nivå lite systematiske rutiner knyttet til tidlig innsats. Det betyr at det er opp til hver enkelt skole å finne praksisen på hvordan læringsutfordringer hos elever avdekkes og hvordan oppfølgingen er i etterkant. Skolene har ulike praksiser for å etablere konkrete tiltak knyttet til læringsutfordringer. Det betyr at elever i kommunen ikke er sikret lik behandling, uavhengig av hvilken skole eleven tilhører. Arbeidet med tidlig innsats framstår tilfeldig, og det avhenger av hvilken skole eleven tilhører.

5.1 Konklusjon

Arbeider skolene i Midtre Gauldal systematisk for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

Revisor konkluderer med at skolene arbeider for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, men at arbeidet har et forbedringspotensial. Arbeidsmåten og praksisen gjør at det kan være tilfeldig om barn og unge sine læringsutfordringer blir avdekket. Kartleggingsarbeidet har manglende systematikk. Det er opp til hver enkelt skole hvordan de gjennomfører kartlegginger, og praksisen er varierende mellom skolene. Manglende rutiner og systematikk kan være sårbart og utgjøre en risiko i kommunen ved for eksempel utskiftning av ansatte. Samtidig gjennomfører skolene kartleggingsprøver og løpende vurderinger, men informasjon tyder på at det er risiko for at elever ikke blir fanget godt nok opp i barneskolealder.

Iverksetter skolene i Midtre Gauldal tiltak overfor barn og unge som eventuelt ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

Revisor konkluderer med skolene ikke arbeider godt nok med å iverksette tiltak overfor barn og unge som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolene iverksetter tiltak overfor barn og unge med læringsutfordringer, men varierende praksis mellom skolene gjør at det er tilfeldig om barn og unge får de tiltakene de har behov for. Det er ulikt hvordan skolene følger opp kartleggingsarbeidet og tilbudet om intensiv opplæring gjennomføres. Kommunen har en høy andel spesialundervisning, som kan gjøre at arbeidet med tidlig innsats blir nedprioritert.

Tilbudet med å gi intensiv opplæring har derfor forbedringsmuligheter. BTS og stafettloggen som nå implementeres, vil kunne bidra til at arbeidet blir mer systematisert og likt mellom skolene i kommunen.

Har PPT tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

Revisor konkluderer med at PPT har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid. Det er etablert systematiske samarbeidsformer mellom skole og PPT som bidrar til dette. Det er forbedringspotensial knyttet til at PPT kan jobbe mer forebyggende og mer rettet mot tidlig innsats, som de selv ønsker. For å få til dette, kreves det en innsats fra skolene for å skape en gjensidig forståelse om hvordan samarbeidsforumene med PPT brukes. Revisor opplever en god kultur for samarbeid mellom hele skolesektoren i kommunen og PPT.

5.2 Anbefalinger

Revisor anbefaler at:

- Skoleeier bør vurdere å etablere felles rutiner/system for gjennomføring av og oppfølging av kartleggingsprøver for å sikre lik praksis mellom skolene og et likt tilbud til elevene.
- Skoleeier bør forsterke arbeidet med tidlig innsats og sørge for at elever som har behov for intensiv opplæring får det.

KILDER

Lov og forskrifter:

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) med forskrift

Forskrift om utfylling av dei overordna måla og prinsippa for opplæringa i grunnskolen og i den vidaregåande opplæringa

Litteratur, veiledere og lignende:

Rammeverk for kartleggingsprøver på 1.-4. trinn, Utdanningsdirektoratet, 2018

Rammeverk for kartleggingsprøver på 1.-4. trinn, Utdanningsdirektoratet, 2021

Intensiv opplæring for elever fra 1.-4. årstrinn, Utdanningsdirektoratet, 2018

St. meld. nr. 16 (2006-2007), side 77

St. meld. nr. 6 (2019-2020)

«Fra eldst til yngst – Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole», veileider, Kunnskapsdepartementet

Internett:

Midtre Gauldal kommune:

<https://mgk.samhandlingsmodell.no/tenesteniva/rutiner-og-verktoy/#innsatsteam>

<https://mgk.bedreinnsats.no/om-bti/#BTS%20-%20Bedre%20Tverrfaglig%20Samarbeid-%20bedre%20tanker%20sammen>

<https://mgk.bedreinnsats.no/bts-veileder>

Utdanningsdirektoratet, gruppestørrelse:

<https://gsi.udir.no/registrering/kalkulatorer/gruppestorrelse2/>

Utdanningsdirektoratet, kartleggingsprøver:

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/kartlegging-gs/>

Statped:

<https://www.statped.no/laringsressurser/sprak-og-tale/sprak-616-screeningtest-av-sprakvansker/>

www.foreldreutvalgene.no

<https://www.5-15.org/logon?ReturnUrl=%2f>

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§ 15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) med forskrift
- Forskrift om utfylling av dei overordna måla og prinsippa for opplæringa i grunnskolen og i den vidaregåande opplæringa
- Rammeverk for kartleggingsprøver på 1.-4. trinn, Utdanningsdirektoratet, 2018
- Rammeverk for kartleggingsprøver på 1.-4. trinn, Utdanningsdirektoratet, 2021
- Intensiv opplæring for elever fra 1.-4. årstrinn, Utdanningsdirektoratet, 2018
- St. meld. nr. 16 (2006-2007), side 77
- St. meld. nr. 6 (2019-2020)
- «Fra eldst til yngst – Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole», veileider, Kunnskapsdepartementet

Utleddning av revisjonskriterier for problemstilling 1: Arbeider skolene i Midtre Gauldal systematisk for å avdekke om barn og unge har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

I forbindelse med å avdekke behovet for tidlig innsats, jamfør opplæringslovens § 1-4, skal det gjennomføres kartleggingsprøver på småskoletrinnet. Utdanningsdirektoratet skriver i sitt rammeverk for kartleggingsprøver at formålet er å avdekke behovet for individuell oppfølging og tilrettelegging på individ- og skolenivå gjennom tidlig innsats. Kartleggingsprøvene skal brukes for å avdekke elever som skårer under en bekymringsgrense, og som kan ha behov for ekstra oppfølging.

Med utgangspunkt i dette utleder revisjonen følgende kriterier for å måle om barnehager og skoler arbeider systematisk for å avdekke barns utfordringer:

- Skolene skal ha en systematisk fremgangsmåte for å identifisere og fortløpende vurdere om elevene får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet.

Utleddning av revisjonskriterier for problemstilling 2: Iverksetter skolene i Midtre Gauldal tiltak overfor barn og unge som eventuelt ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

Opplæringslovens § 1-4 sier at for elever på 1. til 4. trinn skal skolen sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt skal få egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd. Eleven kan motta den intensive opplæringen i en kort periode utenfor klassefellesskapet dersom hensynet til eleven taler for det. Ifølge artikkel fra utdanningsdirektoratet om intensiv opplæring, er intensiv opplæring ment å være en del av den ordinære tilpassede opplæringen. Målet med det er at elever som har behov for det skal raskt få egnet støtte og oppfølging for at problemene ikke får mulighet til å utvikle og forsterke seg videre i opplæringsløpet.

Utdanningsdirektoratet skriver i informasjonsskriv om kartleggingsprøver (2021) at etter gjennomføring av kartleggingsprøvene skal resultatene blant annet brukes til å:

- følge opp elever som har resultater under, på eller nær bekymringsgrensen
- vurdere om skolens metoder og rutiner er gode nok for å fange opp de svake elevene tidlig nok
- jobbe for at det er færre elever man er bekymret for neste år, både på det samme trinnet og også på de andre trinnene

Skoleledere har det overordnede ansvaret for at dette skjer.

I stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) pekes det på at vurdering, tilbakemelding og målrettet oppfølging av elevenes læringsutvikling og læringsutbytte, etter departementets oppfatning, må prioriteres høyere i hele grunnopplæringen. Erfaringen er derfor at mange skoler har en svak evalueringskultur og ikke godt nok greier å vurdere i hvilken grad de når målene for skolens virksomhet.

Med utgangspunkt i dette utleder revisjonen følgende kriterier for å måle om barnehager og skoler arbeider systematisk for å avdekke barns utfordringer:

- Skolene skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever.
- Elever i 1. til 4. trinn med identifiserte læringsutfordringer skal motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.
- Eldre elever med identifiserte læringsutfordringer bør motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.

- Skolene skal ha en god praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det i størst mulig grad som en del av klassefelleskapet.
- Skolene må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene.

Utleddning av revisjonskriterier for problemstilling 3: Har PPT tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

Opplæringslovens § 15-8 omhandler samarbeid med mellom kommunale tjenester. Skolen skal samarbeide med relevante kommunale tjenester om vurdering og oppfølging av barn og unge med helsemessige, personlige og sosiale eller emosjonelle vansker.

Rett til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er hjemlet i opplæringsloven (§ 5-1). Den pedagogiske-psykologiske tjenesten (PPT) skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger (opplæringsloven § 5-6). Videre skal PPT bistå skole i arbeidet med kompetanse og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge for barn og elever med særlige behov.

I stortingsmeldingen nr. 6 (2019-2020) «*Tett på – tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO*» er det angitt en målsetting om at «... PP-tjenesten skal være mer til stede i barnehager og skoler og arbeide forebyggende og med tidlig innsats. Ved at PP-tjenesten arbeider tett på barna og elevene, vil den kunne utarbeide gode sakkyndige vurderinger og bidra til å tilrettelegge for enkeltbarn og -elever i praksis. Det vil også kunne styrke barnehagenes og skolenes evne til å tilpasse det ordinære tilbudet til mangfoldet av barn og elever. Det kan føre til at flere får tidligere hjelp, og til at det blir færre henvisninger. Det totale behovet for sakkyndige vurderinger kan dermed gå ned».

I forskrift om utfylling av de overordnede målene og prinsippene for opplæringen i grunnskolen og i den videregående opplæringa står følgende: «*Elever som har behov for tilrettelegging utover det ordinære tilbudet, har krav på spesialundervisning. Elever kan streve, og det kan oppstå ulike problemer med å lære gjennom hele opplæringsløpet. Lærerne kan få god støtte fra andre yrkesgrupper både til å avdekke utfordringer og til å gi elevene den hjelpen de trenger. Det kan være av avgjørende betydning for elevens utvikling at tiltak settes inn så raskt som mulig når utfordringene oppdages.*»

I tråd med dette er det rimelig å forvente at PPT er tilgjengelig for barnehager og skoler, og at de raskt kan yte råd og veiledning knyttet til barn og unge som strever med utfordringer.

PPT forholder seg til forvaltningslovens regler om saksbehandling med tanke på mottak av henvisning, undersøkelser/sakkyndig vurdering og vedtak. Dette betyr at hovedregelen er at saksbehandler skal «forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold» (§ 11 a). Veilederen om spesialundervisning omtaler forsvarlig saksbehandlingstid. Veilederen sier at

saksbehandling må skje i løpet av rimelig tid og at saksbehandlingen skal være forsvarlig. Dette gjelder for hele prosessen, fra skolen starter vurderingen om eleven har behov for spesialundervisning, og til enkeltvedtaket er fattet. Veilederen skriver at: *«I vurderingen av hva som er for lang saksbehandlingstid, vil elevens behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at f.eks. en total saksbehandlingstid på over tre måneder kan være for lang tid.»*

Med utgangspunkt i dette utleder revisjonen følgende kriterier for å måle om barnehager og skoler arbeider systematisk for å avdekke barns utfordringer:

- PPT skal bistå skole i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling på enheten.
- PPT skal ha tilstrekkelig kompetanse til å bistå skoler når de har behov.
- PPT skal utføre sakkyndig vurdering innen rimelig tid.

VEDLEGG 2 – UTTALELSE

SV: Uttalelse: Forvaltningsrevisjon - tilpasset opplæring

Heidi Bakken <heidi.bakken@midtre-gauldal.kommune.no>

Til Hanne Marit Ulseth Bjerkan; Alf-Petter Tenfjord

Kopi Marie Sæther

Du svarte på meldingen 31.03.2023 10:17.

tor. 30.03.2023 14:23

Hei,

Midtre Gauldal kommune har ingen kommentarer til foreløpig rapport.

Med hilsen

Heidi Bakken

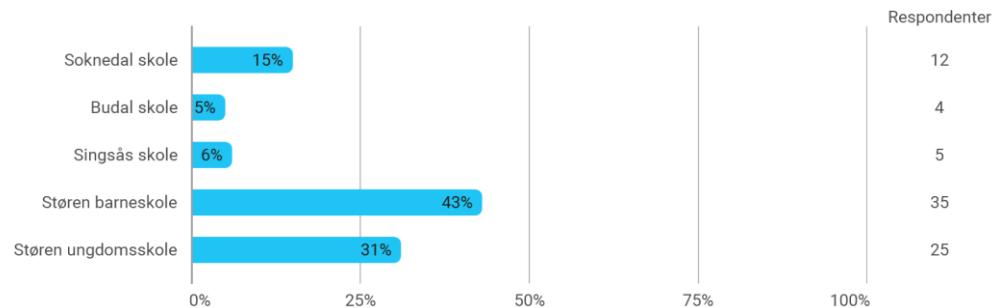
Rådgiver oppvekst

Midtre Gauldal kommune

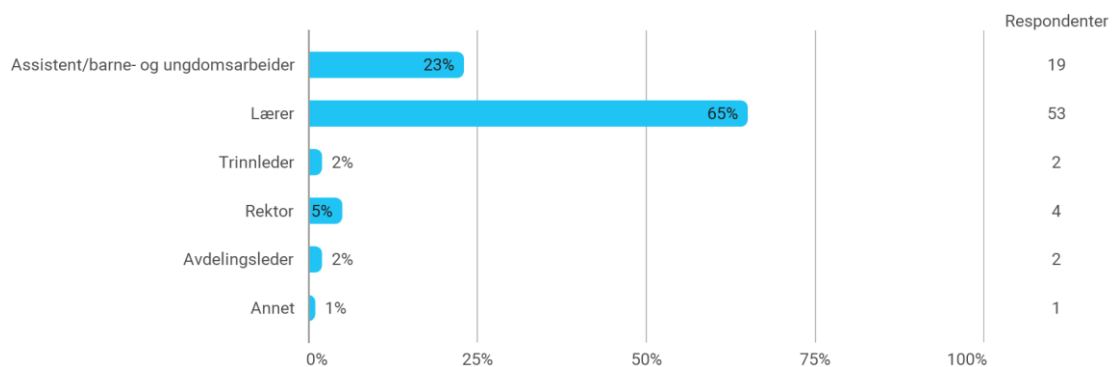
97 58 36 88

VEDLEGG 3 – SPØRREUNDERSØKELSE

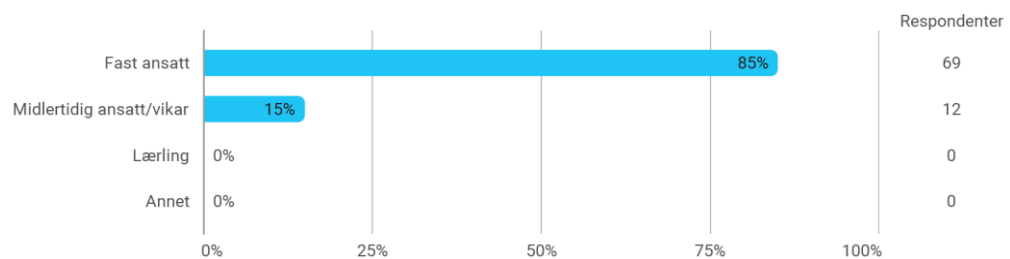
Hvor jobber du?

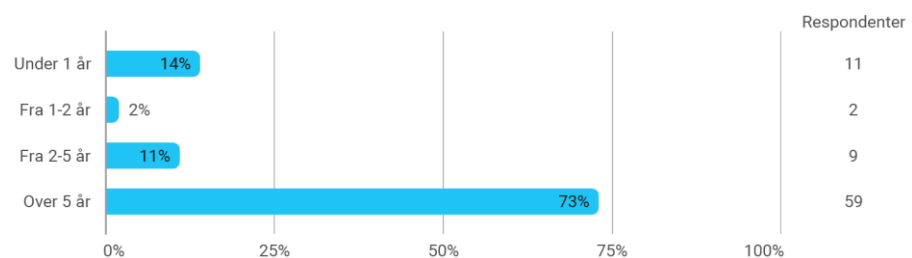
Hvilken stilling har du ved din skole?

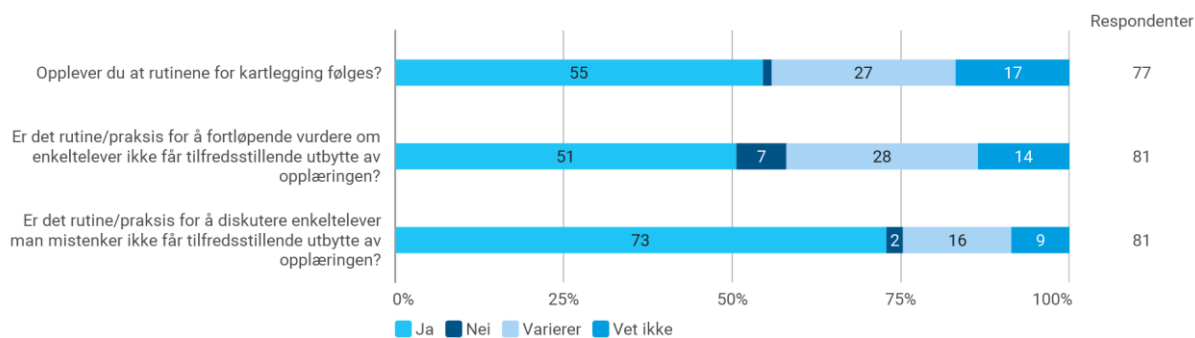
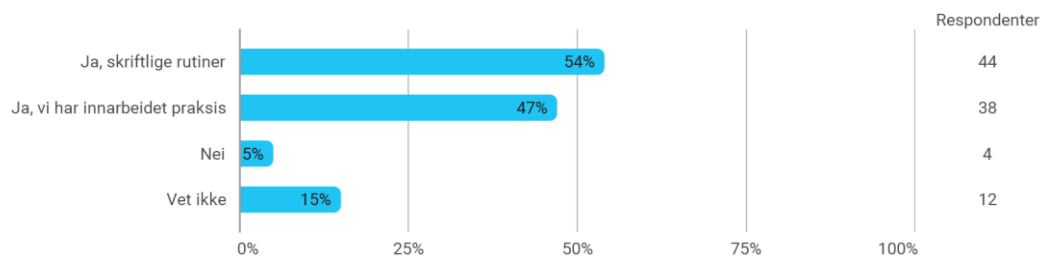
Hvilket ansettelsesforhold har du ved din skole?

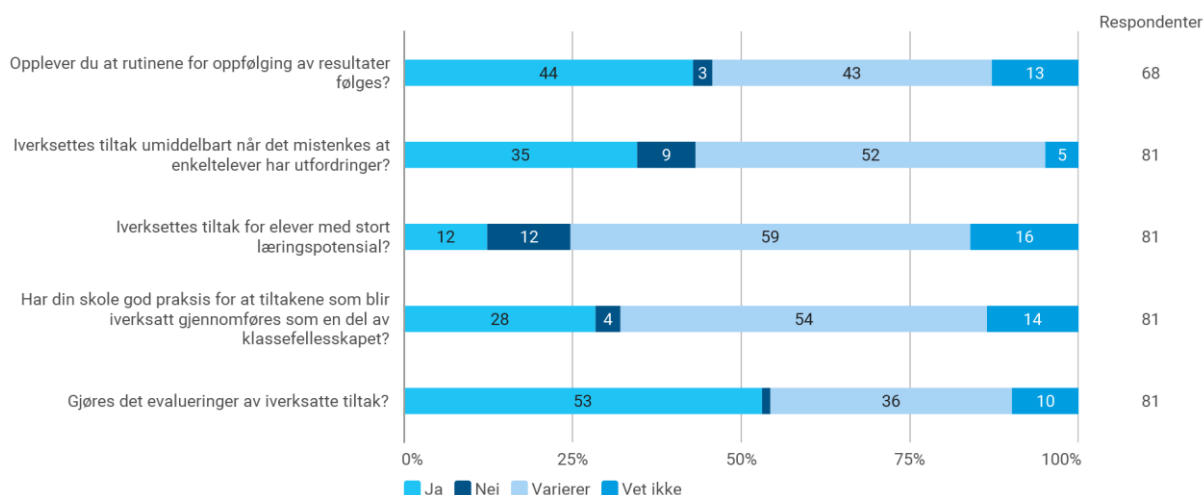
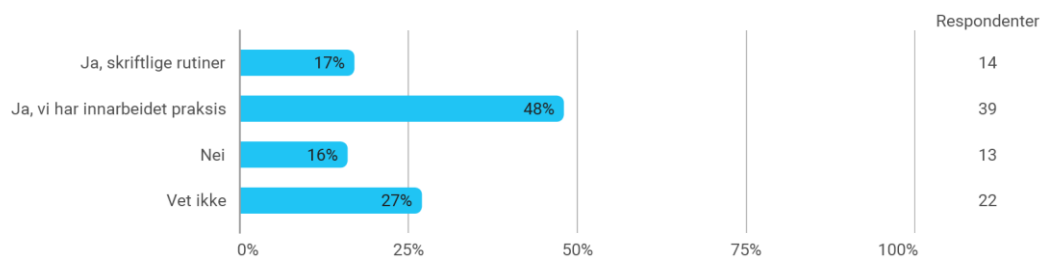
Hvor lenge har du vært ansatt i kommunen?

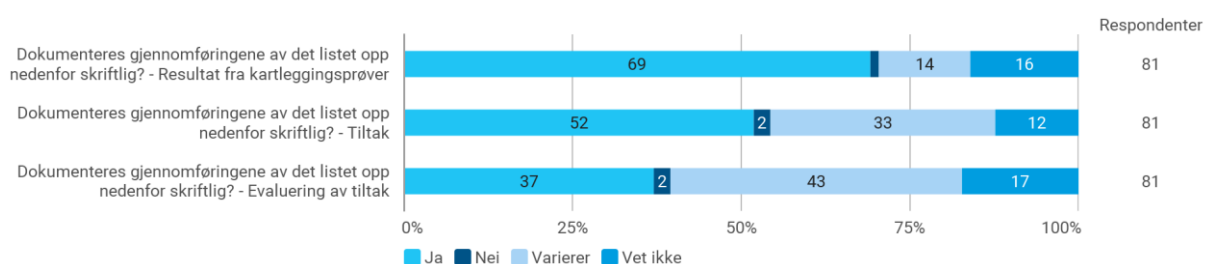
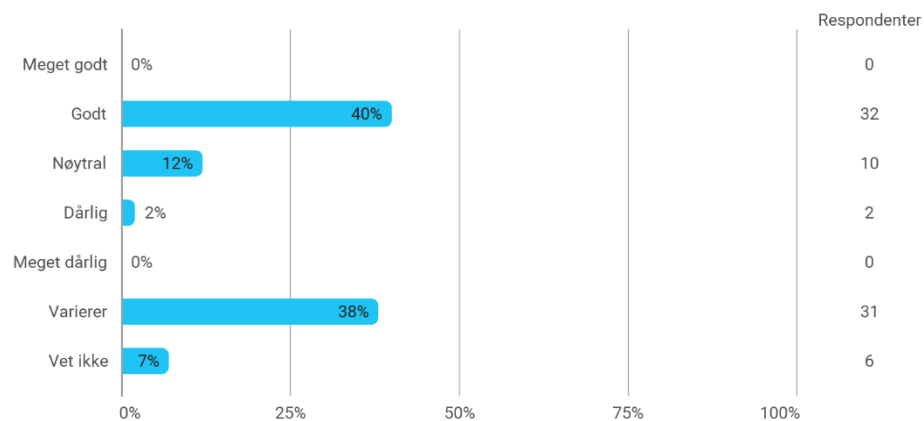
Har din skole faste rutiner for kartlegging av barns utvikling? (Flere kryss er mulig)

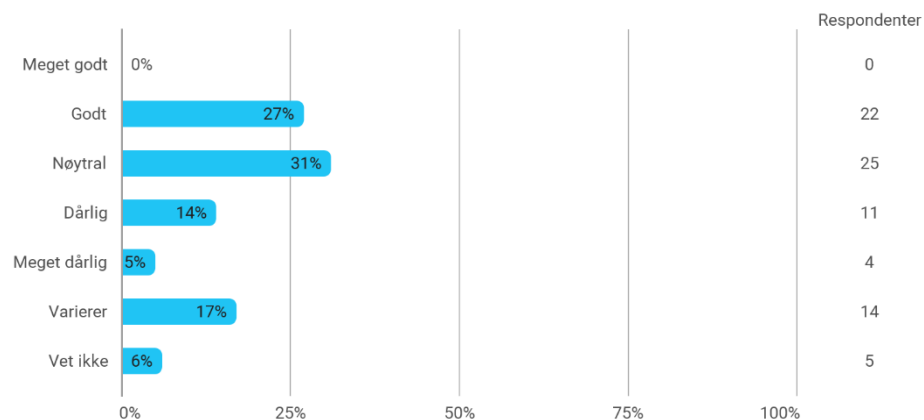
Er det faste rutiner for oppfølging av kartleggingsresultatene? (Flere kryss er mulig)

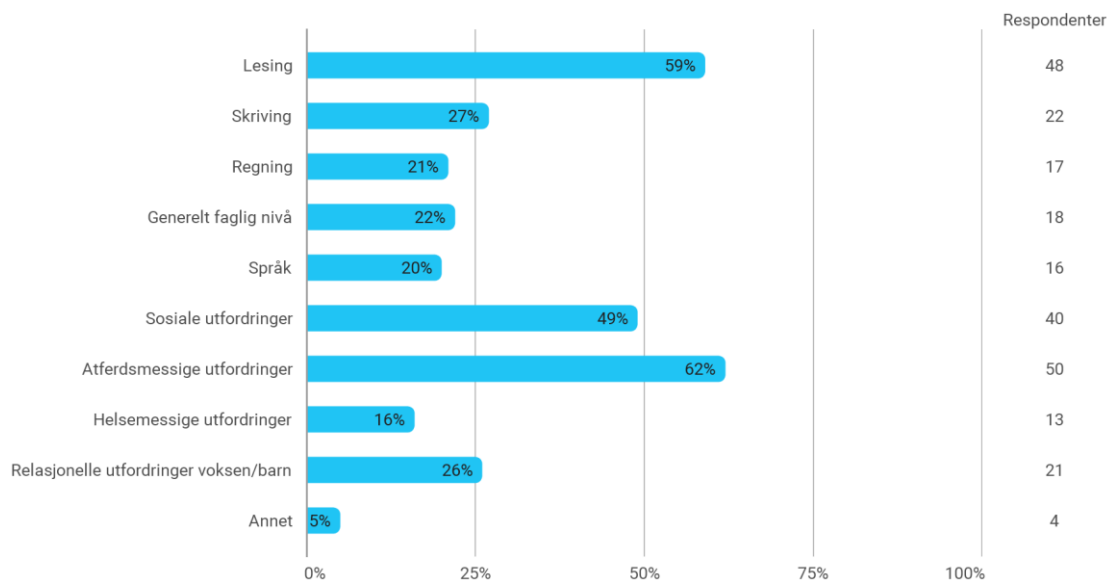
Hvor godt opplever du at iverksatte tiltak fungerer?

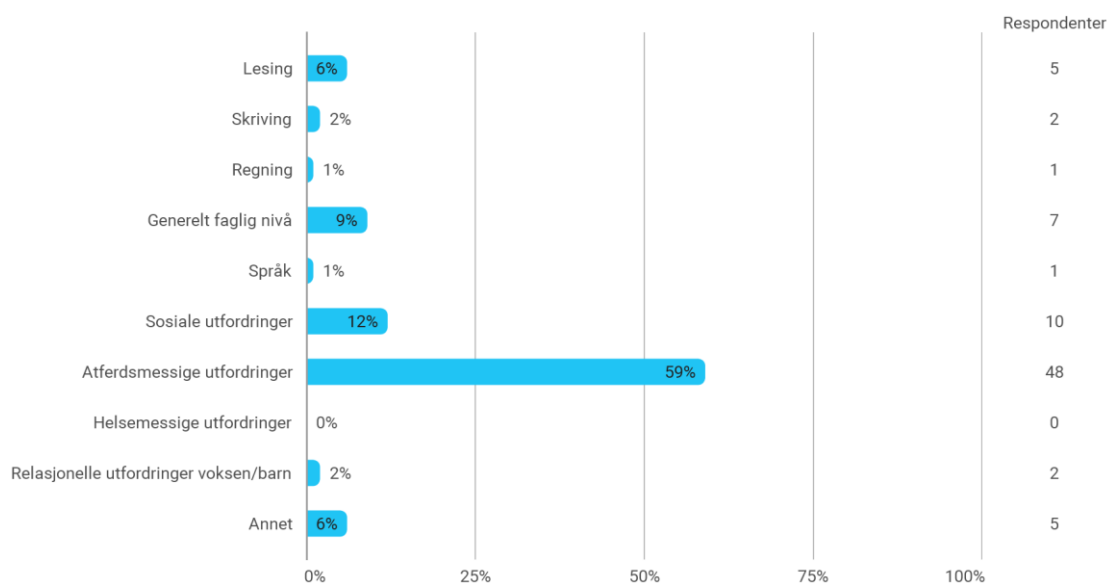
Hvordan vil du beskrive arbeidet med tidlig innsats på din skole?

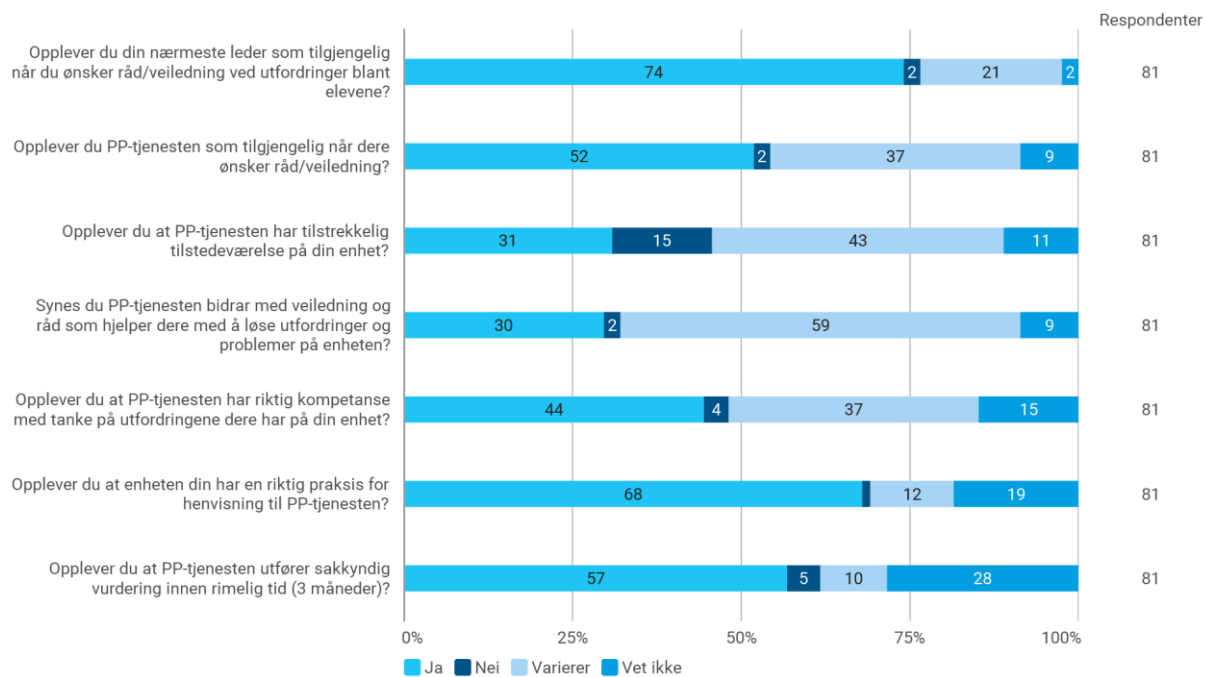

Hva opplever du blir prioritert i arbeidet med tidlig innsats? (Flere alternativer mulig)

Hva anser du som den største utfordringen blant elevene på din skole med tanke på arbeidet opp mot tidlig innsats?

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Bestilling av forvaltningsrevisjon av kommuneplaner

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

15/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/200 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget viser til plan for forvaltningsrevisjon for 2020-2024 og bestiller en forvaltningsrevisjon av kommuneplaner.
2. Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 22.05.2023 og legges frem for kontrollutvalget på utvalgets møte 08.06.2023.
3. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon for 2020 - 2024, lagt premissene for forvaltningsrevisjonsarbeidet ut 2024.

På kontrollutvalgets møte 15. februar diskuterte kontrollutvalget (sak 07/23 Eventuelt) hvilket prosjekt som var mest aktuell å sette i bestilling på utvalgets møte 27. april 2023. Utvalget konkluderte med at de ville ha en sak om bestilling av forvaltningsrevisjon av kommuneplaner.

Vi gjengir omtalen av prosjektet datasikkerhet fra plan for forvaltningsrevisjon 2020 – 2024: Hver enkelt kommune har ansvaret for å legge forholdene til rette for den konkrete planlegging (kommuneplan og reguleringsplan) etter loven. Kommuneplanleggingen må være aktuell og tilpasset samfunnsutfordringene kommunen står over for. Mange forhold kan endre seg raskt, som for eksempel kommunens økonomi, situasjonen for næringslivet, befolkningens behov for tjenester og kommunens arealutfordringer.

Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være å se på om kommunen har planer som er aktuell med tanke på kommunens utfordringer slik de oppleves i dag, om planene tar høyde for befolkningsutvikling og utvikling av ny og eksisterende næring, om kommunen evner å levere tjenester med god kvalitet til innbyggerne og næringslivet (brukertilfredshet).

Kontrollutvalget kom med følgende innspill til forvaltningsrevisjonen (sak 7/23):

- Er planstrategien formålstjenstlig for utviklingen av kommunen.
- Om planer er "til hinder" for god og effektiv saksbehandling for byggesøknader.

Konklusjon

Det legges opp til at kontrollutvalgets møte benyttes til drøfting og fastsetting av problemstillinger som skal legges til grunn for bestillingen.

Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 22.05.2023 og legges frem for kontrollutvalget på utvalgets møte 08.06.2023.

Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget.

Helsetilsynets rapport fra tilsyn med NAV-kontorene - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

16/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&58

Arkivsaknr 20/234 - 17

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar tilsynsrapporten til orientering.
2. Midtre Gauldal kommunes plan med nødvendige tiltak for å rette lovbruddene og Statsforvalterens melding om avslutning av tilsynet legges frem for kontrollutvalget når disse foreligger.

Vedlegg

Rapport fra tilsyn med NAV-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad

Saksopplysninger

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker samordning av tilsynsarbeidet mellom blant annet Statsforvalteren og kommunale kontrollutvalg. Som et ledd i dette arbeidet er det naturlig å gjøre bruk av rapportene som de statlige tilsynsmyndighetene utarbeider etter tilsyn i kommunene.

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med NAV Midtre Gauldal fra 12.12.2022 til 14.12.2022. Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn. Statsforvalteren har undersøkt om:

- Nav-kontoret foretar en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.
- Nav-kontoret foretar en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier.
- Familier som mottar økonomisk stønad, får oppfølging ved behov.

Statsforvalterens tilsyn er gjennomført som en systemrevisjon. Det innebærer at Statsforvalteren har ført tilsyn med hvordan kommunen gjennom styring og ledelse oppfyller kravene til forsvarlige sosiale tjenester til familiene. Brukerens meninger om og erfaringer med tjenestetilbudet i kommunen er viktig informasjon for tilsynsmyndighetene, et utvalg brukere er blitt intervjuet i dette tilsynet.

Statsforvalterens konklusjon etter tilsynet:

- Midtre Gauldal kommune sikrer ikke en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.
- Midtre Gauldal kommune sikrer ikke en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier.
- Midtre Gauldal kommune sin internkontroll er ikke tilstrekkelig egnet til å sikre en forsvarlig kartlegging, vurdering og beslutning i saker som omhandler økonomisk stønad til familier.

Midtre Gauldal kommune må sende Statsforvalteren en plan med nødvendige tiltak for å rette lovbruddene innen 01.05.2023. Planen skal inneholde følgende:

- hvilke tiltak som skal gjennomføres
- frister for iverksetting av tiltak og evaluering av om tiltakene har virket som planlagt
- hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene blir iverksatt

- hvordan ledelsen vil gjennomgå om tiltakene har virket som planlagt

Kontrollutvalgets sekretariat viser til vedlagt rapport for utfyllende informasjon om tilsynet.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget tar Statsforvalterens tilsynsrapport til orientering, og legger denne til grunn som en del av sin rutinemessige oppfølging av virksomheten i Midtre Gauldal kommune.

Midtre Gauldal kommunes plan med nødvendige tiltak for å rette lovbruddene og Statsforvalterens melding om avslutning av tilsynet legges frem for kontrollutvalget når disse foreligger.

TILSYNSRAPPORT

Rapport fra tilsyn med NAV-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad ved NAV Midtre Gauldal 2022

Tidsrom for tilsynsbesøket:

12.12.2022–14.12.2022

Statsforvalteren i Trøndelag

20.03.2023

Innholdsfortegnelse

1. Tilsynets tema og omfang
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag
5. Statsforvalterens konklusjon
6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med Midtre Gauldal kommune og besøkte i den forbindelse NAV Midtre Gauldal fra 12.12.2022 til 14.12.2022. Vi undersøkte om Midtre Gauldal kommune i samsvar med aktuelle lovkrav sørger for å ivareta barns behov i saker om økonomisk stønad, slik at brukerne får trygge og gode tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Midtre Gauldal kommune hadde ingen kommentarer eller innsigelser til faktagrunnlaget. Frist for kommentarer var 13.03.2023.

Statsforvalterens konklusjon:

Midtre Gauldal kommune sikrer ikke en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.

Dette er lovbrudd på:

- Sosialtjenesteloven § 18 og § 19, jf. § 1 og § 4.
- Sosialtjenesteloven § 43, jf. forvaltningsloven § 17.

Midtre Gauldal kommune sikrer ikke en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier.

Dette er lovbrudd på:

- Sosialtjenesteloven § 18 og § 19, jf. § 4.

Midtre Gauldal kommune sin internkontroll er ikke tilstrekkelig egnet til å sikre en forsvarlig kartlegging, vurdering og beslutning i saker som omhandler økonomisk stønad til familier.

Dette er lovbrudd på:

- Sosialtjenesteloven § 5, jf. kommuneloven § 25-1

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Statsforvalteren har undersøkt og vurdert om kommunen ivaretar barns behov i saker om økonomisk stønad.

Statsforvalteren har undersøkt om:

- Nav-kontoret foretar en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.
- Nav-kontoret foretar en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier.
- Familier som mottar økonomisk stønad, får oppfølging ved behov.

Statsforvalterens tilsyn er gjennomført som en systemrevisjon. Det innebærer at Statsforvalteren har ført tilsyn med hvordan kommunen gjennom styring og ledelse oppfyller kravene til for- svarlige sosiale tjenester til familiene.

Brukerens meninger om og erfaringer med tjenestetilbudet i kommunen er viktig informasjon for tilsynsmyndighetene. Et utvalg brukere er derfor blitt intervjuet i dette tilsynet.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunens oppfyllelse av plikter etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven), jf. sosialtjenesteloven § 9. Etter bestemmelsen kan det også føres tilsyn med kommunens internkontroll med plikter etter kapittel 4, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 25-1.

Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Nedenfor gis det en beskrivelse av lovkrav som ble lagt til grunn i tilsynet.

Krav til kartlegging

Nav-kontoret skal foreta en helhetlig kartlegging av familiens situasjon, hvor behovene til hvert enkelt familiemedlem må undersøkes. Målsettingen er å fange opp, avverge og avhjelpe vanskelige livssituasjoner for barn og unge som lever i utsatte familier. Nav-kontoret skal kartlegge familiens behov med tanke på at barna skal ha mulighet til å delta på de samme sosiale arenaene som jevnaldrende barn der de bor.

Kommunen har en plikt til å innhente tilstrekkelige opplysninger før vedtaket fattes, jf. forvaltningsloven § 17. Sosialtjenesteloven §§ 18 og 19 sammenholdt med § 1 danner utgangspunkt for hvilke opplysninger som er nødvendige for å avgjøre en søknad om økonomisk stønad.

Det kommer ikke alltid tydelig frem hva familien har behov for. En del av kartleggingen blir å avdekke behov for stønad og hvordan familien bør følges opp for å oppnå lovens formål. Særlig nye brukere av sosiale tjenester er ikke alltid klar over at det kan søkes om stønad til andre utgifter utover livsopphold, husleie og strøm.

Hva som skal kartlegges vil avhenge av familiens situasjon og omfanget av hjelpebehovet. Opplysningene som innhentes kan være både muntlige og skriftlige. Muntlige opplysninger skal nedtegnes, jf. forvaltningsloven 11 d.

For førstegangssøkere vil det som hovedregel være behov for en grundig kartleggingssamtale. Ved løpende søknader er det viktig med jevnlige samtaler for at opplysningene blir oppdatert og eventuelle nye behov blir avdekket.

Brukermedvirkning skal være sentralt i kartleggingen, og tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med familiene. Det er viktig at Nav-kontoret innhenter barnas synspunkter, direkte eller gjennom foreldrene. Det er opp til avtale mellom Nav-kontoret og familien om kartleggingssamtalene skjer på Nav-kontoret, ved hjemmebesøk eller på andre arenaer.

I samtale eller ved hjemmebesøk hvor det er språkutfordringer, er det viktig at Nav-kontoret bruker tolk slik at bruker får mulighet til å beskrive situasjonen. Manglende tolk kan medføre at Nav-kontoret får uriktige eller mangelfulle opplysninger slik at kartleggingen ikke blir tilstrekkelig.

Krav til vurdering og beslutning

Etter at Nav-kontoret har foretatt en tilstrekkelig kartlegging, skal Nav-kontoret gjøre en vurdering og fatte en beslutning om hvorvidt økonomisk stønad skal innvilges og eventuelt hva som innvilges. Har ikke Nav-kontoret foretatt en tilstrekkelig kartlegging, er det fare for at det kan oppstå følgefeil når søknaden skal vurderes og det skal fattes en beslutning.

Nav-kontoret skal foreta en individuell vurdering, basert på opplysningene som har kommet frem i kartleggingen. Nav-kontoret må også synliggjøre hvordan barnets beste er vurdert ut fra situasjon og behov, og hvordan hensynet til barnet er vektet opp mot andre hensyn.

I vurderingen etter § 18 skal familiens faktiske inntekter og utgifter legges til grunn. Fra 1. september 2022 fikk sosialtjenesteloven § 18 et nytt tredje ledd, hvor det fremgår at barnetrygd skal holdes utenfor beregningen av økonomisk stønad.

I vurderingen av hjelpebehovet skal Nav-kontoret legge til grunn familiens utgifter til et forsvarlig livsopphold. Det er ikke spesifisert i bestemmelsen hvilke utgifter som inngår i livsoppholdet, men formålsbestemmelsen og kravet om forsvarlig livsopphold gir anvisning om stønadsnivået.

Statlige og kommunale satser gir kun et utgangspunkt for vurdering av stønadsnivået. Nav-kontoret må alltid foreta en individuell vurdering, hvor det blant annet tas hensyn til hvert enkelt barn.

Dersom Nav-kontoret avslår etter § 18, skal det vurderes om stønad i særlige tilfeller kan innvilges etter § 19. I likhet med § 18 må det foretas en konkret vurdering.

Stønad i særlige tilfeller er ikke en pliktmessig ytelse, men kan innvilges etter en konkret og individuell vurdering for å fange opp ulike behov for økonomisk hjelp som ikke dekkes gjennom § 18.

Krav til oppfølging

Familier som mottar økonomisk stønad, vil i mange tilfeller ha behov for tett oppfølging for at lovens formål skal nås. Hensikten med oppfølgingen er å løse eksisterende sosiale problemer, og å forebygge at slike problemer oppstår. Oppfølgingen skal støtte opp under familienes mulighet til å bli selvhjulpne.

Kommunene har stor grad av frihet til å velge hvordan oppfølging av familier skal gjennomføres og organiseres. Det fremgår av veilederen til § 17 at oppfølgingen kan omfatte alt fra enklere veiledning for å kunne håndtere hverdagen, til faglig kvalifiserte råd og familieoppfølging.

Ifølge rundskrivet skal Nav-kontoret gjennom motivasjons- og endringsarbeid styrke familiens mulighet til å mestre sin livssituasjon på ulike områder. Dette innebærer at Nav-kontoret skal tilby familien samtaler, og at samtaler er det viktigste elementet i oppfølgingen. Som utgangs-

punkt skal Nav-kontoret tilby oppfølgingssamtaler i alle saker hvor familier mottar økonomisk stønad. Imidlertid kan det være faglige årsaker til at det ikke er gjennomført samtaler i enkelte saker.

Nav-kontorets oppfølgingsansvar inneholder ikke mer enn det Nav-kontoret har ansvaret for etter sosialtjenesteloven, og gjelder ikke utføring av tjenester og oppgaver som ligger til andre instanser. Samtidig er forsvarlig oppfølging ofte betinget av at Nav-kontoret samarbeider med andre tjenester.

Nav-kontorene skal ivareta sin oppfølgingsplikt ved at de fatter vedtak om opplysning, råd og veiledning etter § 17. At en avgjørelse er et enkeltvedtak har betydning for hele søknadsprosessen; fra informasjon, søknad og utredning, til avgjørelsens innhold og form og muligheten til å klage. Det kan enten fattes eget vedtak etter § 17, eller det kan fattes sammen med vedtak om økonomisk stønad.

Krav til styring og ledelse

Krav til ledelse, organisering og styring er viktige elementer i kommunens ansvar for å tilby og yte forsvarlige tjenester. God styring og ledelse bidrar til at brukerne får oppfylt sine rettigheter. Det kan derfor være stor risiko for svikt i tjenesteytingen hvis kommunen ikke har tilstrekkelig styring med kvaliteten på tjenestene. Svikten kan få store konsekvenser for den enkelte bruker.

I sosialtjenesteloven § 5 vises det til at kommunen skal ha internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1. Styringssystemet skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold, og ha det omfang som er nødvendig.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

Om kommunen

Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) har Midtre Gauldal kommune 6108 innbyggere i 3. kvartal 2022. Av disse er 1225 barn under 18 år, fordelt på 663 familier.

Ifølge årsmelding for NAV-kontoret (2021) har antall mottakere med forsørgelsesplikt økt. Årsmeldingen peker på at en forklaring kan være at kommunen bosetter flere flyktninger med barn. Kommunen opplyser i skjema for egenrapportering at de har hatt et stort fokus på barneperspektivet, blant annet gjennom prosjektene «Bedre Tanker Sammen for barn og unge» (BTS), «Styrk Midtre Gauldal» og «Trygge hjem».

BTS er en samhandlingsmodell for helhetlig og systematisk oppfølging av barn og unge. Målet er å oppdage, følge opp og evaluere oppfølgingen rundt barn og unge som lever i krevende livssituasjoner så tidlig som mulig. I prosjektet samarbeider kommunens helsestasjon, skole, barnehage, PPT, barnevern, NAV-kontor og IT-avdeling.

Kommunen har i etterkant av tilsyn med temaet ettervern og samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV (2019) arbeidet med å styrke samarbeidet mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret. Samarbeidet er formalisert i egen samarbeidsavtale. Formålet med samarbeidet er økt samhandling og helhetlig oppfølging av felles brukere. Barnverntjenesten og NAV-kontoret har fagmøter to ganger i året.

Om NAV-kontoret

NAV Midtre Gauldal er organisert under kommunalsjef for helse og familie. Introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger ligger til NAV-kontoret, i tillegg til de obligatoriske tjenestene.

NAV-kontoret har fire team: «Arbeid og marked», «Arbeid og helse», «Velferd og gjeld» og «Intro-team». Teamene har egen fagansvarlig. Det er team «Velferd og gjeld» som i all hovedsak behandler søknader om økonomisk stønad og gir oppfølging til barnefamilier. Veiledere i «Intro-team» jobber som programrådgivere, men fattet også vedtak om sosialhjelp. NAV-kontoret har i tillegg flere tverrfaglige team.

NAV Midtre Gauldal fikk i 2020 innvilget tilskudd fra Statsforvalteren til prosjektet «STYRK Midtre Gauldal». Målgruppen for prosjektet er barnefamilier, med fokus på forebygging av barnefattigdom gjennom tverrfaglig og tverretattlig samarbeid.

Styring og ledelse

NAV-leder er delegert myndighet på sosialtjenestelovens område. Kommunens ledelse får informasjon om de sosiale tjenestene gjennom nettverks-, enhetsleder-, partnerskaps- og dialogmøter. Det opplyses om at det er rom for uformell dialog i tillegg til faste møtepunkt. NAV-leder deltar på kommunedirektørens ledermøter ved behov.

NAV-kontoret har egne leder-, kontor- og fagmøter. Endringer i lowverk og praksis, samt tema som omhandler barnefamilier, tas opp i teammøter. Fagansvarlig har ansvar for saksbehandlingssystem, fag- og tjeneste utvikling, kompetanseheving, opplæring av nyansatte, arbeidsfordeling, team- og samarbeidsmøter og rutiner.

Vedtak om sosiale tjenester godkjennes av veiledere som har godkjenningsmyndighet. Ifølge sjekkliste for godkjenning av vedtak, skal godkjenner blant annet undersøke: Klart språk, hva bruker har søkt om, lovanvendelse, opplysning av saken, barneperspektivet, brukermedvirkning, samsvar mellom vurderinger og saksopplysninger, sosialfaglig skjønn og individuelle vurderinger. Ved mangler skal det gis tilbakemelding til veileder som gjør korrigeringer før vedtaket sendes på nytt til godkjenning.

Ansatte opplyser at de har et godt rom for kompetanseheving. Av intern kompetanseheving nevnes: Bedre brukermøter, alt jeg er, samarbeid med NAV Ørland, kollegaveiledning og fagdag om individuell plan. NAV-kontoret har overordnende og individuelle kompetanseplaner.

NAV-kontoret har flere rutiner for arbeidet med de sosiale tjenestene. Rutinene ligger i Compilo, i tillegg til i en egen perm. Rutinene gjennomgås jevnlig i løpet av året og blir gjort kjent for ansatte i teammøter. Ansatte forteller at de ikke tror at alle rutinene blir brukt i det daglige.

Det er planlagt stikkprøver av 10 vedtak en gang per halvår. Formålet er å øke kvaliteten på saksbehandlingen og sikre at saksbehandlingen skjer i tråd med lover og forskrifter, blant annet med et særlig fokus på barn. NAV-kontoret har ikke kommet i gang med stikkprøver på tidspunktet for tilsynet.

NAV-kontoret gjennomførte i 2022 en risiko- og sårbarhetsanalyse som omfattet risiko for svikt i ivaretagelse av barns behov i søknader om økonomisk sosialhjelp. Fokus på barneperspektivet, kompetanse, BTS og kartleggingsskjema er ifølge analysen identifisert som aktuelle tiltak.

Avvik på sosiale tjenester rapporteres i Compilo. Ansatte opplyser om at det ikke meldes mye avvik, og at det som meldes for det meste omhandler vold og trusler. Det er meldt ett avvik i 2022 som omhandler de sosiale tjenestene.

Virksomhetsplan for 2022 viser til at knappe ressurser har ført til at kontoret har måttet jobbe kontinuerlig for å ha riktig og optimal organisering og oppgavefordeling. NAV-kontoret oppgir at den største utfordringen er kompleksitet i oppgaver og at de er få ansatte på et lite kontor. Ansatte opplyser selv at bemanningssituasjonen har vært vanskelig, at forventningene ikke alltid er i samsvar med kapasitet og rammer og at det ikke har vært tid til å arbeide så forebyggende som ønsket.

Kartlegging

Saksmappene vi har gjennomgått viser at det gjennomføres kartleggingssamtaler med familier som søker økonomisk stønad. I de sakene det ikke er gjennomført samtaler, ser vi at det hovedsakelig er fordi NAV-kontoret ikke får kontakt med familiene. De fleste av brukerne vi har snakket med forteller at de får tilbud om samtaler.

Samtalene gjennomføres stort sett på NAV-kontoret eller over telefon. Ansatte forteller at de kan dra på hjemmebesøk, men at dette ikke skjer ofte. NAV-kontoret bruker tolk dersom familien har språkutfordringer.

NAV-kontoret har egne rutiner som omfatter kartlegging. I rutine for «Økonomisk stønad § 18», skal det som hovedregel gis tilbud om en førstegangssamtale innen 14 dager fra bruker tar kontakt. Ifølge de samme rutinene skal følgende opplysninger kartlegges i alle saker:

- om søker har barn
- hvordan familiesituasjonen påvirker situasjonen til barna
- om barnas behov er ivaretatt, og
- om det er behov som NAV eller andre må bistå med å dekke

I alle saker vi har gjennomgått er antall barn og alder kartlagt. SFO og barnehage, fritidsaktiviteter, samvær, bostedssituasjon, etablering og behov for klær blir også stort sett kartlagt. Få saker viser imidlertid at NAV-kontoret systematisk kartlegger barnas skolesituasjon, sosial- og helsesituasjon og familiens nettverk.

I flere saker vi har gjennomgått kan vi ikke se at hvert enkelt barn er kartlagt. Vi ser også at kartleggingen stort sett er begrenset til de utgiftene det søkes om, eller til de behovene som familien selv opplyser om i samtaler med NAV.

I rutine «Akutthjelp § 18» er det fremhevet at barns situasjon skal kartlegges særskilt ved søknader om akutthjelp. Veileder skal ifølge rutinen avklare om det er barn i husholdningen eller om søker har samvær. Rutinen inneholder også aktuelle spørsmål som veiledere kan stille.

Ansatte forteller at hva som kartlegges varierer ut fra familiens behov, og at det kan ta litt tid før foreldre forteller hva de trenger. Brukere vi har snakket med forteller at de selv må melde ifra om hvilke behov de har. Flere er også usikre på hva det kan søkes stønad til.

Opplysninger om barn, blir stort sett innhentet gjennom søknadsskjema, innsendt dokumentasjon og i samtaler. Ansatte forteller at de tar utgangspunkt i søknaden og hvor mye saken haster når de vurderer hva slags dokumentasjon som er nødvendig. Ifølge egne rutiner skal nødvendige opplysninger innhentes i samråd med bruker. I noen saker der bruker blir bedt om å sende inn mer dokumentasjon, ser vi at NAV-kontoret konkret etterspør om bruker har utgifter til barn.

NAV-kontoret har ikke som praksis å innhente barnas synspunkter i sakene. Ansatte forteller at barnas behov kommer frem gjennom foreldrene, og at det er sjeldent eller aldri at barn er med i samtaler. I noen saker kommer barnas synspunkter og behov frem gjennom samarbeidspartnere. Det opplyses at veiledere i STYRK snakker med barn.

NAV-kontoret har utarbeidet et kartleggingsskjema for førstegangssamtaler med brukere mellom 18-30 år. Skjemaet har flere spørsmål som omhandler barn, herunder spørsmål om barnets situasjon, konkrete utgifter og oppfølging fra andre tjenester. Ifølge egne rutiner skal kartleggingsskjema som hovedregel brukes ved mottak av søknader fra nye brukere eller ved behov. Det er en forventning fra ledelsen om at skjemaet blir brukt for ungdommer under 30 år.

Ansatte forteller at de ikke tror at kartleggingsskjemaet brukes konsekvent for ungdommer. Brukere vi har snakket med opplever heller ikke at NAV-kontoret aktivt bruker kartleggingsverktøy i samtalene. NAV-kontoret har diskutert om skjemaet kan tilpasses barnefamilier.

Kartlegging av nyankomne flyktninger i introduksjonsordningen gjøres av «Introteam». Teamet har et eget kartleggingsskjema for flyktninger. Skjemaet er i noen saker vedlagt saksmappen som omhandler sosiale tjenester.

Vurdering og beslutning

I vedtakene vi har gjennomgått er alle utgifter det søkes om vurdert av NAV-kontoret. Utgifter som er kartlagt, blir også stort sett vurdert. Brukere som vi har snakket med opplever at NAV tar hensyn til inntektene og utgifter som de forteller om.

I noen saker er det beregnet og tatt hensyn til hva familien burde hatt av egne midler, selv om kartleggingen viser at den økonomiske situasjonen er annerledes på søknadstidspunktet. Der søker ikke har penger, blir søker noen ganger henvist til å undersøke muligheter for en nedbetalingsavtale.

I en illustrerende sak der søker har kr 51 på konto, innvilger NAV-kontoret stønad til strøm, men avslår stønad til fritidsaktiviteter. NAV-kontoret begrunner dette med at den faktiske situasjonen på søknadstidspunktet tilsier at søker ikke har mulighet til å dekke strømkostnadene. I samme vedtak vurderer imidlertid NAV-kontoret at søker har mulighet til å dekke utgifter til fritidsaktiviteter.

NAV-kontoret bruker statens veiledende retningslinjer og kommunale akuttsatser ved utmåling av økonomisk stønad. Akuttsatsene (fra 1. juli 2022) er kr 100 for enslige, ektepar/samboere kr 85, barn 0-5 år kr 50, barn 6-10 år kr 70 og barn 11-17 år kr 80. Satsen for samvær er kr 100 per dag.

Ifølge rutine «Akutthjelp § 18» skal bruk av akuttsatser til barnefamilier vurderes nøye, og ikke benyttes mer enn 7 dager avhengig av husholdningens størrelse. I oversikt over veiledende normer kan akutthjelp gis i maks 5 dager. Flere ansatte forteller at de er usikre på om det er en egen akuttsats for barn.

I noen saker ser vi at akuttsats brukes til både voksne og barn, og i noen saker kun til foreldre. Vi ser også at det varierer om familien innvilges akuttsats i 5 eller 7 dager. Dersom hjelpebehovet til familien strekker seg ut over 5 eller 7 dager, innvilges det som hovedregel akuttsats den første perioden før familien får innvilget ordinær livsoppholdssats. I noen saker ser vi at det er utmålt kr 20 i akuttsats til barn under 12 år.

Livsopphold utmåles stort sett tilsvarende statens veiledende retningslinjer. Der det vurderes at utgiften ikke kan dekkes av livsoppholdsnormen, innvilges det tilleggssytelser. Eksempler på utgifter som kan innvilges som en tilleggssytelse er bilhold, barnehage, klær, høytider, ferier og gjeld.

I oversikten over NAV-kontorets veiledende sosialhjelpssatser står det at behovet for stønad skal vurderes individuelt, og at satsene må betraktes som et utgangspunkt. Det er presisert at det administrative taket på boutgifter ikke er i samsvar med dagens nivå på utleiepriser, og derfor må vurderes individuelt i hver enkelt sak.

Ansatte forteller at de har stort rom for skjønn og at det er opp til den enkelte saksbehandler å gjøre en konkret og individuell vurdering av hver enkelt families behov. Det opplyses også om muligheten til å bruke Sifos referansebudsjett som et utgangspunkt for utmåling av stønad til barnefamilier.

Det er varierende i hvilken grad det er synliggjort individuelle vurderinger i de enkeltsakene vi har gjennomgått. Der kartleggingen er mangelfull, kan vi ikke se at det er gjort en tilstrekkelig individuell vurdering av familiens samlede stønadsbehov.

I saker der kartleggingen har vært tilstrekkelig, finner vi imidlertid flere eksempler på at det gjøres gode individuelle vurderinger. Et eksempel vi har sett i flere saker er at det gjøres grundige vurderinger av om det skal tas hensyn til gjeld. Vi har også sett at det kan innvilges ordinært livsopphold istedenfor akuttsats etter en vurdering av familiens behov.

Når NAV-kontoret innvilger stønad, ser vi i flere saker at det legges vekt på barnets beste. Eksempler på situasjoner der barnets beste er synlig i vedtakene er når NAV-kontoret innvilger stønad til fritids- og ferieaktiviteter, bilhold, høytider og reiseutgifter. Der stønad avslås, blir imidlertid hensynet til barna i mindre grad vurdert og vektet mot andre hensyn i saken.

I noen få saker gis stønad til livsopphold og nødhjelp som et samlet beløp til hele familien. Dette gjør det vanskelig å se hvordan stønaden er utmålt til hvert enkelt familiemedlem. NAV-kontoret bruker ikke stordriftsfordeler der familien har flere barn.

NAV-kontoret har vurdert § 19 stort sett i alle saker vi har gjennomgått der det har vært aktuelt. Der stønad er vurdert etter § 19, er det foretatt en reell vurdering hvor det blant annet legges vekt på familiens situasjon. Et eksempel som trekkes frem av ansatte, er at de kan innvilge stønad etter § 19 når familien ligger over norm, men har behov for ekstra stønad til barn. I rutine «Økonomisk stønad § 19» står det at barneperspektivet og brukermedvirkning skal være tydelig i vurderingene etter bestemmelsen.

Oppfølging

I de sakene vi har gjennomgått er det stort sett gjennomført oppfølgingssamtaler med familiene. I noen saker er det familien selv som ber om en samtale. Families som er med i prosjektet «STYRK», følges opp tett og får tilbud om jevnlig samtaler med sin veileder.

Ansatte forteller at de gir oppfølging, men kanskje ikke tilstrekkelig systematisk. Ansatte begrunner dette med liten kapasitet, og uttrykker et ønske om å ha flere fysiske møter med barnefamilier. Det opplyses om at oppfølgingen stort sett omhandler økonomi og det å bli mest mulig selvhjulpne. Noen brukere forteller at de har fått tilbud om samtaler, mens andre forteller at de enten ikke har fått tilbud eller at de må be om samtaler selv.

NAV-kontoret samarbeider med andre tjenester i flere saker vi har gjennomgått. Eksempler på tjenester det samarbeides med er barnevern og skole. Ansatte forteller at de samarbeider med andre hvis bruker ønsker det. Noen brukere forteller at de ikke kan huske at NAV-kontoret har tilbudt seg å samarbeide med andre eller at det har vært relevant i egen sak.

Samarbeid mellom barnevern og NAV er formalisert i egen samarbeidsavtale. Det er enhetsledere som er ansvarlig for at samarbeidsavtalen oppdateres og revideres hvert år. Ifølge rutine «Plikt til å samarbeide» skal det gjennomføres fagmøter to ganger i året. Ansatte forteller at de opplever samarbeidet som godt og at det er enklere å samarbeide når ansatte kjenner hverandre på tvers av tjenestene. I tillegg til samarbeidsavtalen, har NAV-kontoret egne rutiner for samarbeid med barneverntjenesten på individnivå.

I skjema for egenrapportering opplyses det om at NAV-kontoret har et tett samarbeid helse- og familietjenesten, Midtre Gauldal ASVO og NIT. I tillegg er det etablert et kommunalt samarbeid gjennom Trygge hjem og samhandlingsmodellen BTS.

Når det gjelder opplysning, råd og veiledning, ser vi at det er fattet egne vedtak om tjenesten i noen saker. Det gis også informasjon om tjenesten i alle vedtak om økonomisk stønad. Ifølge virksomhetsplan for 2022 har NAV-kontoret som mål å gjøre tjenesten kjent på arenaer utenfor NAV og ferdigstille «selvhjelpspakken» vedrørende økonomiske utfordringer.

Ansatte forteller at de gir mye råd og veiledning, men uten at det nødvendigvis fattes egne vedtak. De forteller at det heller ikke er alltid brukeren ønsker råd og veiledning og at det kan være vanskelig å forklare hva tjenesten går ut på.

Ifølge rutine «Akutthjelp § 18» skal søkere alltid få tilbud om opplysning, råd og veiledning ved gjentatte søknader om akutthjelp eller dersom en akutsituasjon avdekker et behov for tjenesten. I en sak har vi sett at familien tilbys samtaler med NAV-kontoret fordi det ofte søkes om akutthjelp.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

I dette kapittelet vurderer vi fakta i kapittel 3 opp mot lovbestemmelsene i kapittel 2.

Kartlegging

Statsforvalteren har sett at NAV-kontoret gjennomfører kartleggingssamtaler med familier som søker økonomisk stønad. Samtalene gjennomføres på NAV-kontoret og på telefon, og i noen tilfeller som hjemmebesøk. Det blir brukt tolk dersom familien har språkutfordringer, og familiene kan gi opplysninger til NAV både muntlig og skriftlig.

For at kartleggingen kan sies å være tilstrekkelig, må NAV-kontoret kartlegge hvert enkelt familiemedlem, i tillegg til familiens samlede behov. En del av kartleggingen vil være å avdekke behov for stønad, også utover de konkrete behovene som familien søker om stønad til.

Selv om NAV-kontoret gjennomfører kartleggingssamtaler, er det variasjoner i hva som kartlegges. Det betyr at vi har sett saker der vi har vurdert at kartleggingen har vært tilstrekkelig, men også saker der kartleggingen har vært mangelfull.

Statsforvalteren finner eksempelvis få saker der NAV-kontoret har kartlagt barnas skolesituasjon, sosial- og helsesituasjon og familiens nettverk. Det varierer også om NAV-kontoret har kartlagt behov for stønad til eksempelvis aktiviteter under samvær eller andre forhold ved bosituasjonen enn at familien eier eller leier bolig. At dette ikke undersøkes i alle saker, kan ha betydning for utmåling av stønad og hvilken hjelp familien samlet sett kan få fra NAV-kontoret og kommunen.

Selv om egne rutiner slår fast at kartleggingen skal vise hvordan familiesituasjon påvirker barna, om barnas situasjon er ivaretatt og om det er behov som NAV eller andre må dekke, kan vi ikke se at dette gjøres systematisk i alle saker. Samlet sett finner vi at kartleggingen stort sett begrenser seg til utgifter det søkes om og behov som familien selv opplyser om i samtaler med NAV. Der det er flere barn i familien, kan vi heller ikke se at NAV-kontoret alltid kartlegger behovene til hvert enkelt barn.

Samtaler med brukere viser at det for noen familier kan være vanskelig å vite hva det kan søkes om. Når ansvaret for å identifisere behov blir lagt til den enkelte bruker, vil det være en fare for at NAV-kontoret ikke fanger opp konkrete behov hos barna som foreldrene ikke selv tar opp eller søker om.

NAV-kontoret har ikke egne kartleggingsverktøy for barnefamilier. Kartleggingsskjema for første gangsamtaler med brukere mellom 18-30 år har spørsmål om barn. Intervju med ansatte viser imidlertid at skjemaet blir ikke brukt konsekvent i alle saker der bruker er under 30 år.

Selv om barnas behov og eventuelle synspunkter som hovedregel skal fremmes gjennom foreldre og foresatte, er det barnas egne synspunkter som skal undersøkes. Barn kan ha andre synspunkter enn foreldrene. Når barnets egne synspunkter ikke blir undersøkt, er det en risiko

for at barnets behov ikke blir tilstrekkelig kartlagt og vurdert.

NAV-kontoret vurderer først og fremst barnas behov ut fra det foreldrene mener er det beste for barna, og i noen saker ut fra informasjon fra samarbeidspartnere. Sett bort fra familier som følges opp gjennom «STYRK», vurderer Statsforvalteren at NAV-kontoret derfor ikke har som praksis å innhente barnas egne synspunkter.

Samlet sett viser tilsynet at Midtre Gauldal kommune ikke systematisk sikrer en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.

Vurdering og beslutning

Statsforvalteren har sett at NAV-kontoret vurderer alle utgifter som familier søker om stønad til. Utgifter som blir kartlagt, blir også stort sett vurdert og tatt hensyn til av NAV-kontoret.

Behovet for økonomisk stønad skal ta utgangspunkt i hvilke behov søker har på søknadstidspunktet. At søker etter en økonomisk beregning burde hatt egne midler, er ikke en gyldig avslagsgrunn etter § 18. Selv om praksisen varierer, har vi sett at NAV-kontoret i noen saker har gitt avslag på nødvendige utgifter, selv om søkeren ikke har penger på søknadstidspunktet. Dette er feil lovanvendelse.

Der søker får avslag selv om vedkommende ikke har penger, får søkeren noen ganger råd om å undersøke muligheter for en nedbetalingsavtale. Dersom nedbetalingsavtale skal kunne aksepteres som en annen mulighet enn økonomisk stønad, må NAV-kontoret undersøke om en slik avtale er en faktisk mulighet, og at avtalen ikke medfører andre kostnader som renter og gebyrer.

Statens veiledende retningslinjer og kommunale akuttsatser blir brukt ved utmåling av økonomisk stønad. Selv om veiledende satser brukes som et utgangspunkt, er det et krav at NAV-kontoret alltid foretar individuelle vurderinger av om stønaden er tilstrekkelig til å dekke familiens faktiske utgifter.

Selv om veiledende sosialhjelpssatser skal betraktes som et utgangspunkt, og at ansatte forteller at de har et stort rom for skjønn, finner Statsforvalteren at NAV-kontoret i all hovedsak utmåler stønad tilsvarende de veiledende satsene. Samtidig finner vi at det varierer i hvilken grad individuelle vurderinger er synlig i vedtakene.

I stedet for å endre på livsoppholdssatsen, innvilger NAV-kontoret tilleggssytelser til konkrete utgifter. Samtidig vil innvilgelse av tilleggssytelser være avhengig av at utgiftene på forhånd har blitt kartlagt. I de sakene Statsforvalteren vurderer at det er mangler ved kartleggingen, kan vi derfor heller ikke se at NAV-kontoret har foretatt eller hatt mulighet til å foreta en tilstrekkelig individuell vurdering.

Selv om vi vurderer at manglende kartlegging i flere saker utgjør en risiko for at noen familier ikke får tilstrekkelig stønad, ser vi samtidig flere gode individuelle vurderinger der kartleggingen har vært tilstrekkelig. Etter vår vurdering tyder dette på at det først og fremst er manglende kartlegging som fører til at den individuelle vurderinger ikke blir foretatt eller synliggjort i vedtakene.

Akuttsatsene er betydelig lavere enn satsen som er ment å dekke grunnleggende behov (livsoppholdsnorm). Samtidig viser tilsynet at NAV-kontoret har en uklar praksis for hvor lenge familier kan motta akuttsats og om satsen kan brukes til barn. Vi har også sett noen eksempler på at NAV-kontoret har innvilget betydelig lavere stønad til barn under 12 år enn det som fremgår av kommunens oversikt over akuttsatser. På tross av variasjoner i enkeltsaker, er det imidlertid positivt at NAV-kontoret har et tydelig og bevisst forhold til hvor lenge familier kan motta hjelp i en nødssituasjon.

Ved alle handlinger som berører barn skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. NAV-kontoret må synliggjøre hvordan barnets beste er vurdert og vektet opp mot andre hensyn når de vurderer søknader om økonomisk stønad fra barnefamilier. At barnets beste er vurdert skal være synlig både når NAV-kontoret innvilger og avslår en søknad.

Statsforvalteren vurderer at NAV-kontoret både legger vekt på barnets beste og synliggjør dette i vedtak når de innvilger stønad til barnefamilier. Der stønad avslås, blir imidlertid hensynet til barna i mindre grad vurdert og vektet mot andre hensyn i saken.

Hvis hensynet til barnets beste taler for å innvilge stønad, må hensynene som taler imot vektes desto tyngre for at NAV-kontoret skal kunne avslå. Når det ikke synliggjøres at dette er vurdert, er det en risiko for at barnets beste ikke har blitt tillagt tilstrekkelig vekt i avgjørelsen.

Barnets rett til å bli hørt har betydning for barnets beste-vurderingen. At NAV-kontoret ikke har en fast praksis for å innhente barnets egne synspunkter, utgjør dermed en ekstra stor risiko i saker der NAV-kontoret avslår søknader til barnefamilier.

Dersom vilkårene i § 18 ikke er oppfylt, kan kommunen i særlige tilfeller innvilge stønad etter § 19. Statsforvalteren vurderer at NAV-kontoret har som praksis å vurdere stønad etter § 19 der det er aktuelt, og at det foretas en reell vurdering av om stønad i særlige tilfeller skal innvilges.

Statsforvalteren finner også at NAV-kontoret ikke tar hensyn til barnetrygd ved vurdering av økonomisk stønad til barnefamilier etter 1. september, og at det ikke brukes stordriftsfordeler der familien har flere barn.

Samlet sett viser tilsynet at Midtre Gauldal kommune ikke sikrer en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknader om økonomisk stønad til familier.

Selv om det ikke har hatt betydning for lovbruddet, vil vi gjøre kommunen oppmerksom på følgende:

- I noen saker der stønaden er gitt som et samlet beløp til hele familien, er det vanskelig å se hvordan stønaden er utmålt til hvert enkelt familiemedlem. Dersom beregningen ikke er tilstrekkelig tydeliggjort i vedtakene kan det være vanskelig for søker å vite hvilke vurderinger som er gjort, noe som kan påvirke mulighetene til å klage. Vi anbefaler derfor at dette tydeliggjøres i alle vedtak.

Oppfølging

Tema for dette tilsynet er NAV-kontorets ivaretagelse av barns behov ved søknad om økonomisk stønad, herunder at familiene får forsvarlig oppfølging. For å sikre at det blir lagt tilstrekkelig fokus på barns behov, er tilsynet avgrenset til å undersøke om NAV-kontoret tilbyr oppfølging gjennom samtaler, samarbeid med andre og/eller fatter vedtak om opplysning råd og veiledning.

Som utgangspunkt skal NAV-kontoret tilby oppfølgingssamtaler i alle saker hvor familier mottar økonomisk stønad. Statsforvalteren vurderer at NAV-kontoret tilbyr oppfølgingssamtaler, men at det i noen saker er avhengig av at familien selv må be om en samtale. Det er positivt at NAV-kontoret har fokus på å tilby råd og veiledning til personer som ofte søker om nødhjelp og har innarbeidet dette i egne rutiner.

Forsvarlig oppfølging er ofte avhengig av at NAV-kontoret samarbeider med andre. Statsforvalteren vurderer at NAV-kontoret samarbeider med andre tjenester ved behov. Samarbeid er synlig i enkeltsaker, men også i prosjekter og samhandlingsmodellen BTS som gjelder for kommunen.

Ansatte opplever samarbeidsavtalen mellom NAV og barneverntjenesten som positivt for samarbeidet mellom tjenestene. I tillegg til egne rutiner, ser det ut til at avtalen er godt egnet til å ivareta samarbeid på både individ- og systemnivå.

Tjenesten opplysning, råd og veiledning kan enten gis i eget vedtak etter § 17, eller sammen med vedtak om økonomisk stønad. Selv om det er fattet vedtak om § 17 i noen saker, tyder informasjon fra ansatte på at det gis råd og veiledning uten at det nødvendigvis fattes egne vedtak i alle saker. Bakgrunnen for dette er at familiene ikke alltid ønsker veiledning og at tjenesten kan være vanskelig å forklare. På den andre siden er det positivt at alle vedtak har informasjon om tjenesten, og at NAV-kontoret har som mål å gjøre tjenesten kjent også på arenaer utenfor NAV.

At det skal fattes vedtak om tjenesten, har betydning for hele søknadsprosessen, inkludert muligheten til å klage. Tjenesten er frivillig, men i motsetning til den alminnelige veiledningsplikten vil opplysning, råd og veiledning være planlagt, avtalt og en del av et oppfølgingsløp. Når NAV-kontoret informerer om tjenesten, kan det derfor være hensiktsmessig å forklare formålet med tjenesten og hva som skiller den fra annen type veiledning i NAV.

Selv om Statsforvalteren vurderer at NAV-kontoret i liten grad fatter egne vedtak etter § 17, vurderer vi at NAV-kontoret ivaretar sitt oppfølgingsansvar ved å tilby samtaler og samarbeid med andre.

Selv om det ikke har hatt betydning for vurderingen av om NAV-kontoret tilbyr oppfølging i dette tilsynet, har vi funnet enkelte forbedringspunkt. Vi vil gjøre kommunen oppmerksom på følgende:

- Statsforvalteren har sett at oppfølgingssamtaler i noen saker er avhengig av at familien selv må be om en samtale. Vi vil derfor minne om at behov for oppfølging vil være en del av kartleggingen som skal gjøres i alle saker.
- Hensikten med oppfølging er å løse eksisterende sosiale problemer, og å forebygge at slike problemer oppstår. Sett bort fra oppfølging når det gjelder økonomi, finner Statsforvalteren få spor at det tilbys samtaler med formål om å gi en helhetlig oppfølging. Tilsyn med kommunen i 2019 om ettervern og samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV

viste tilsvarende funn. Vi oppfordrer derfor NAV-kontoret til å se på egen praksis vedrørende hvilken oppfølging som gis til familier.

- Vi oppfordrer også NAV-kontoret til å se på egen praksis vedrørende vedtak etter § 17. Tilsynet viser at det er få spor av at tjenesten gis i eget vedtak. Som nevnt er det å fatte vedtak en viktig rettssikkerhetsgaranti, som blant annet gir familiene mulighet til å klage.

Krav til styring og ledelse

God styring og ledelse skal sikre at personer som er i kontakt med NAV-kontoret får oppfylt sine rettigheter og at tjenestene er i samsvar med kravene som loven stiller. Det er nær sammenheng mellom styring av tjenesten og at tjenestene er forsvarlige.

Statsforvalteren har vurdert at Midtre Gauldal kommune ikke sikrer en forsvarlig kartlegging og vurdering og beslutning i saker om økonomisk stønad til familier. Etter vår vurdering har dette sammenheng med at styring og ledelsen av tjenesten er mangelfull.

Bestemmelsene om internkontroll i kommuneloven § 25-1 angir minstekrav til kommunens styring og ledelse av NAV-kontoret. Statsforvalteren har sett at NAV-kontoret har iverksatt flere tiltak for internkontroll, blant annet:

- rutiner som omhandler de sosiale tjenestene
- leder-, kontor- og fagmøter
- sjekkliste for godkjenning av vedtak
- risiko- og sårbarhetsanalyse

Etter vårt syn har NAV-kontorets tiltak for internkontroll et tydelig fokus på barn og unge. Vi vurderer også at risiko- og sårbarhetsanalysen som er gjennomført er egnet til å fange opp og avdekke risiko for svikt i ivaretagelsen av barns behov. Det er også positivt at NAV-kontoret har planlagt å starte med stikkprøver av vedtak og at det er utarbeidet egne rutiner for gjennomføringen.

Selv om NAV-kontoret har planlagt og iverksatt flere tiltak for internkontroll, viser tilsynet likevel at det fremdeles er en risiko for at barns behov ikke blir tilstrekkelig ivarettatt. I den forbindelse vil vi vise til at tilsynet har avdekket at rutiner ikke alltid blir fulgt, at noen rutiner kan være misvisende og at NAV-kontoret ikke har en fast praksis for hva som skal kartlegges når familier søker om økonomisk stønad.

Rutiner som gjelder for virksomheten, må gjøres kjent og være tilgjengelige. Etter Statsforvalterens vurdering burde manglende etterlevelse av rutiner og varierende praksis, blitt sett og fulgt opp gjennom kommunens internkontroll.

Det kan være risiko for svikt i tjenesteytingen hvis kommunen ikke har tilstrekkelig styring med kvaliteten på tjenestene. Feil kan få store konsekvenser for den enkelte familie. Etter vår vurdering er kommunens nåværende internkontroll ikke tilstrekkelig til å forebygge og fange opp svikt også i fremtidige saker.

Samlet sett viser tilsynet at Midtre Gauldal sin internkontroll ikke er tilstrekkelig egnet til å sikre en forsvarlig kartlegging, vurdering og beslutning i saker som omhandler økonomisk stønad til familier.

5. Statsforvalterens konklusjon

Her presenterer vi konklusjonen av vår undersøkelse, basert på vurderingene i kapittel 4.

Statsforvalterens konklusjon:

Midtre Gauldal kommune sikrer ikke en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad

Dette er lovbrudd på:

- Sosialtjenesteloven § 18 og § 19, jf. § 1 og § 4.
- Sosialtjenesteloven § 43, jf. forvaltningsloven § 17.

Midtre Gauldal kommune sikrer ikke en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier.

Dette er lovbrudd på:

- Sosialtjenesteloven § 18 og § 19, jf. § 4.

Midtre Gauldal kommune sin internkontroll er ikke tilstrekkelig egnet til å sikre en forsvarlig kartlegging, vurdering og beslutning i saker som omhandler økonomisk stønad til familier.

Dette er lovbrudd på:

- Sosialtjenesteloven § 5, jf. kommuneloven § 25-1

Endelig rapport oversendes Statens helsetilsyn for publisering på www.helsetilsynet.no.

6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

I dette kapittelet redegjør vi for hva Statsforvalteren forventer at kommunen skal gjøre for å rette påpekte lovbrudd.

Vi ber kommunen utarbeide en plan med nødvendige tiltak for å rette lovbruddene. Planen sendes til Statsforvalteren innen 01.05.2023. Planen skal inneholde følgende:

- hvilke tiltak som skal gjennomføres
- frister for iverksetting av tiltak og evaluering av om tiltakene har virket som planlagt
- hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene blir iverksatt
- hvordan ledelsen vil gjennomgå om tiltakene har virket som planlagt

Kort tid etter at planen er mottatt, vil Statsforvalteren ta kontakt med kommunen for å avtale tidspunkt for et dialogmøte. Det er kommunens plan som vil være tema på møtet, i tillegg til at det planlegges for videre dialog.

For å undersøke om tiltakene har resultert i forsvarlig praksis, vil kommunen bli bedt om å utføre en egenkontroll. I egenkontrollen skal kommunen gjennomgå saker ved å fylle ut et skjema med spørsmål. Tidspunkt for gjennomføring av egenkontrollen avtales i dialogmøte.

Statsforvalteren kan i tillegg utføre en stikkprøvekontroll dersom det er nødvendig.

Med hilsen

Hanne Reitan Øksnes (e.f.)
underdirektør
Oppvekst- og velferdsavdelingen

Sabrina Hammer
juridisk seniorrådgiver
Oppvekst og velferdsavdelingen

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok.

Varsel om tilsynet ble sendt 13.09.2022.

Informasjonsmøte med virksomheten ble gjennomført 30.11.2022.

Tilsynsbesøket ble gjennomført ved NAV Midtre Gauldal. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt 14.12.2022.

En del dokumenter var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens andre dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

- Virksomhetsplan 2022
- Kompetanseplan 2022
- Årsmelding 2021
- Organisasjonskart
- Oversikt over møtestruktur
- Oversikt over tverrfaglige samarbeidsmøter
- Oversikt over fagsystem
- Partnerskapsavtale
- Skjema for egenrapportering og dokumentinnhenting
- Risiko- og sårbarhetsanalyse
- Prosjektplaner
- Informasjon om Lean

- Systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn
- Delegasjonsvedtak
- Rutine: Godkjenne vedtak
- Rutine: Stikkprøver
- Rutine: Akutthjelp
- Rutine: Økonomisk stønad § 18
- Rutine: Økonomisk stønad § 19
- Rutine: Plikt til å samarbeide
- Rutine: Samarbeid på individnivå
- Beskrivelse av avvikssystem
- Avviksmelding
- Møtereferat fra fagdag mellom barneverntjenesten og NAV
- Innkalling til ny fagdag mellom barneverntjenesten og NAV
- Veiledende sosialhjelpssatser fra 1. juli 2022
- Kartleggingsskjema ved førstegangssamtale

Det ble valgt 17 saksmapper etter følgende kriterier:

- Nye familier
- Langtidsmottakere (mer enn seks mnd.)
- Familier med flere enn tre barn
- Samvær
- Hastesaker

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte ved tilsynsbesøket.

Ikke publisert her.

4 brukere ble intervjuet i forbindelse med tilsynet.

Disse deltok fra tilsynsmyndigheten:

- seniorrådgiver, Sabrina Hammer, Statsforvalteren i Trøndelag, revisjonsleder
- seniorrådgiver, Petter Olden, Statsforvalteren i Trøndelag, revisor
- seniorrådgiver, Lise Marie Engbakken, Statsforvalteren i Trøndelag, revisor

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

2022–23 Nav-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov ved tildeling av sosiale tjenester

Søk etter tilsynsrapporter

Oppfølging av politiske vedtak i Midtre Gauldal kommune

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

17/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/134 - 24

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering og ber sekretariatet om å oppdatere oversikten "Saker for videre oppfølging" etter eventuelle innspill kommet frem i møtet.

Vedlegg

Saker for videre oppfølging

Kommunestyret 20.04.2023

Kommunestyret 02.03.2023

Formannskapet 30.03.2023

Formannskapet 01.03.2023

Utvalg for helse, oppvekst og kultur 19.04.2023

Utvalg for helse oppvekst og kultur 23.03.2023

Utvalg for næring, plan og miljø 23.03.2023

Saksopplysninger

I henhold til bestemmelsene om kontroll og tilsyn i kommuneloven skal kontrollutvalget føre tilsyn med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne. Videre går det i forskrift om kontrollutvalg frem at kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av regnskapet, revisjonsberetningen eller forvaltningsrevisjonsrapporter blir fulgt opp.

I tråd med kontrollutvalgets vedtak i sak 6/2016 Eventuelt, legger kontrollutvalgets sekretariat frem kopi av sakslistene fra styrer/råd/utvalg som er avholdt etter utsending av sakspapirer til kontrollutvalgets møte 15.02.2023. Kontrollutvalgets sekretariat tar høyde for gjennomgang av disse sakene i møtet.

Kontrollutvalget ba i sak 18/22 om at saklister tilhørende omstillingsstyret skulle legges med som vedlegg til utvalgets faste sak om oppfølging av politiske vedtak i Midtre Gauldal kommune. Leder av "Omstillingsprogrammet i Midtre Gauldal" sa høsten 2022 at det meste er lagt inn i Ephorte, men i påvente av at kommunen innfører Elements, så har praksisen vært at leder oversender dokumenter fortløpende til arkivet som legger dokumentene inn i Ephorte. Midtre Gauldal kommune har nå tatt i bruk Elements. Kontrollutvalgets sekretariat har også denne gangen søkt på kommunens hjemmeside, men kan fortsatt ikke finne saklister og møtedatoer tilhørende omstillingsstyret. Det samme gjelder for Ungdomsrådet.

Det er ikke lagt inn nye saker i oppfølgingslisten etter forrige møte i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har fordelt oppfølging av styrer/råd/utvalg på følgende måte:

Kommunestyret: Lise

Formannskapet: Kirsti

Utvalg for helse, oppvekst og kultur: Kari Anne

Utvalg for Næring, plan og miljø: Rune og Odd

Saker til oppfølging

Saker som krever særskilt oppfølging fra kontrollutvalget er saker av prinsipiell karakter, saker der rådmannen gis særskilte pålegg eller saker som har betydning for kommunens fremtidige tjenestetilbud, stilling eller omdømme.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til gjennomgangen av kommunestyrets, formannskapets og utvalgenes vedtak.

Saker for videre oppfølging:

På bakgrunn av gjennomgang av aktuelle saker i perioden 09.02.2023 – 20.04.2023, foreslår kontrollutvalget at følgende saker videreføres til oppfølging:

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune – saker til oppfølging pr. 20.04.2023:			
Sak	Tittel	Kommentar	Til oppfølging
KST 24/22 (FSK 14/22)	Godkjennelse av låneopptak Midtre Gauldal utvikling KF	1. Kommunestyret vedtar budsjett for 2022 for Midtre Gauldal Utvikling KF som vist i vedlegg. 2. Midtre Gauldal kommunestyre godkjenner styret i Midtre Gauldal Utvikling KF sitt vedtak om å ta opp 10 mill. kr. i lån. Med dette så er den godkjente lånerammen oppbrukt. Det vises til eiers signaler knyttet til videre utvikling av KFet, og kunnskapsgrunnlaget som må på plass før nye låneopptak vurderes. 3. Midtre Gauldal Utvikling KF bes om å utarbeide budsjett som oppfyller formkravene i kommuneloven og regnskapsforskrift fra og med 2022. Kommunedirektøren bistår med veiledning for å få dette på plass. <u>Kontrollutvalgets møte 28.04.2022</u> Kontrollutvalgets vedtak i sak 18/22: Kontrollutvalget ber om en orientering fra Midtre Gauldal Utvikling KF om prosjekt Støren Sør vedr. låneopptak (jf. formannskapsak 14/22), utvikling av boligtomter og salg av næringsareal. <u>Kontrollutvalgets møte 02.06.2022</u> Kontrollutvalget og kommunedirektøren, hadde en dialog om Støren Sør (jf. kontrollutvalgets vedtak i sak 18/22 om orientering om prosjekt Støren Sør). Kommunen vil følge opp sitt eierskap i foretaket tett fremover, både med tanke på kortsiktige- og langsiktige planer, samt økonomi. Kommunestyret vil få en sak om dette i løpet av 2. halvår 2022. Kontrollutvalget vedtok følgende i sak 24/22: Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en orientering om eieroppfølgingen av Midtre Gauldal Utvikling KF. Orienteringen gis på utvalgets møte 3. november 2022. <u>Kontrollutvalgets møte 15.09.2022</u> Kommunestyrets sak 59/22 legges inn i kontrollutvalgets oppfølgingsliste sammen med kommunestyrets sak 24/22.	
KST 59/22	Økt kapitalbehov Midtre Gauldal Utvikling KF	Kommunestyret i Midtre Gauldal: 1. Vedtar at Midtre Gauldal Utvikling KF kan foreta et låneopptak på inntil 35 mill. kr. for å ferdigstille vei og BN1. Samlet låneramme blir da 235 mill kr. 2. Vedtar at Midtre Gauldal kommune gir i 2022 et driftstilskudd på 5 mill. kr. til Midtre Gauldal Utvikling KF. Budsjettmessig inndekning skjer gjennom redusert avsetning til disposisjonsfond jf. tabellen under. 3. Forventer at Midtre Gauldal Utvikling KF utarbeider budsjett i henhold til gjeldende	

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune – saker til oppfølging pr. 20.04.2023:			
Sak	Tittel	Kommentar	Til oppfølging
		regelverk, og en likviditetsprognose, for perioden 2022-2026 med frist for oversendelse til kommunen i løpet av september måned. KFet må se særskilt på muligheten for å øke eksisterende inntekter, og muligheten for nye inntekter. <u>Kontrollutvalgets møte 03.11.2022</u> Ordfører, kommunedirektør, økonomisjef og daglig leder Midtre Gauldal Utvikling KF, orienterte og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget vil fortsatt ha saken på sin oppfølgingsliste og ønsker en ny orientering om status i forbindelse med kontrollutvalgets behandling av Midtre Gauldal Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2022. <u>Kontrollutvalgets møte 27.04.2023</u> Kontrollutvalget skal behandle Midtre Gauldal Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2022 i sak 11/23 på dagens møte	Orientering kontrollutvalgets møte 27.04.2022
KST 80/22	Eiendomsstrategi for Midtre Gauldal kommune 2023-2042	1. Kommunestyret vedtar framlagte forslag til Eiendomsstrategi for Midtre Gauldal kommune 2023-2042. 2. Revidert utgave av eiendomsstrategien legges fram for kommunestyret for ny behandling i forkant av den politiske behandlingen av Handlingsplan med økonomiplan 2024-27.	Følges opp

Møteinnkalling

Utvalg: Kommunestyret
Møtested: Midtre Gauldal rådhus -
Dato: 20.04.2023
Klokkeslett: 09:00 -16:00

Eventuelt forfall må meldes snarest ved bruk av Kaukus system for varainnkalling.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Orientering om mottak og integrering av flyktninger.

Mulige andre saker.

Sivert Moen
Ordfører

Dette dokumentet er elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Tittel
PS 18/23	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 19/23	Referatsaker
RS 1/23	Lovlighetskontroll - sak PS 43/22 - vedtekter for kommunalt kraftfond i Midtre Gauldal kommune - kommunens vedtak oppheves
RS 2/23	Oversendelse av kontrollutvalgets møteprotokoll til kommunestyret
PS 20/23	Plankontoret - endring av selskapsform til kommunalt oppgavefellesskap
PS 21/23	Planbehandling - kommunedelplan Støren 2022 - 2034 - planID: 50272017007 - merknadsbehandling og SLUTTVEDTAK
PS 22/23	Kontrollutvalgets årsmelding 2022
PS 23/23	Avklaring fra eier basert på kunnskapsgrunnlag fra Midtre Gauldal Utvikling KF

Møteinnkalling

Utvalg: Kommunestyret
Møtested: Midtre Gauldal rådhus - Kommunestyresalen
Dato: 02.03.2023
Klokkeslett: 09:00 -16:00

Eventuelt forfall må meldes snarest ved bruk av Kaukus system for varainnkalling.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Temamøte fra kl. 9-11

Håvard Moe fra KS konsulent presenterer Midtre Gauldals rapport og resultater i gjennomgang av kommunekompasset 2023,
<https://www.kskonsulent.no/kommunekompasset>

Spørsmål og diskusjon

Orienteringer

- Kort presentasjon og underskriving av avtale om demensvennlig samfunn, <https://nasjonalforeningen.no/tilbud/demensvennlig-samfunn/>. v/konstituert kommunalsjef, Solveig Cruikshank Tofte
- Nytt fra kommuneadministrasjonen v/kommunedirektøren
- Samarbeidsavtale med Næringsforeningen og viktige møter framover v/daglig leder Næringsforeningen Svend Hov, og kommunedirektør

Mulige saker ettersendes.

Sivert Moen
Ordfører

Saksliste

Utvalgs- saksnr.	Tittel	UOFF (Lukket)
PS 11/23	Referatsaker	
PS 12/23	Godkjenning av innkalling og sakliste	
PS 13/23	Overføring av kommunal lånegaranti fra Midtre Gauldal ASVO AS til Runa Eiendomsselskap AS	
PS 14/23	Spir årsrapport 2022	
PS 15/23	Klage ad formannskapetets avslag på søknad om tilskott til Singsås Vassverk SA fra kommunens kraftfond	
PS 16/23	Folkevalgte rettigheter og plikter, og saksbehandlingsregler i folkevalgte organ i Midtre Gauldal kommune - revidering 2023	
PS 17/23	Midt Energi AS' mulige erstatningskrav	Offl. § 13, jf. Fvl. § 13 1. ledd

Møteinnkalling

Utvalg: Formannskapet
Møtested: Midtre Gauldal rådhus - Formannskapssalen
Dato: 30.03.2023
Klokkeslett: 09:00 -15:00

Eventuelt forfall må meldes snarest ved bruk av Kaukus system for varainnkalling.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Orienteringer

- Reguleringsplan Støren Sør bolig er i gang. Oppdatering v/Ola Hage
- Oppdrag evaluering politisk utvalgsstruktur – forslag til tilnærming v/Bodil Brå Alsvik
- Status for arbeid med nye omsorgsboliger v/Steinar Reinkind
- Oppdatering av diverse eiersaker inkl. Lysgården v/flere

Mulige andre saker (ettersendes).

I sak PS 15/23 om sluttbehandling kommunedelplan Støren, så ligger oppsummering etter begrenset ekstra høringsrunde, i dokumentet «vedlegg».

Det foreligger ingen vilkår for egengodkjenning som følge av de foreslåtte endringene. Om endringene ønskes gjennomført må disse legges til som vilkår til sluttvedtaket.

Sivert Moen
Ordfører

Dette dokumentet er elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Tittel
PS 13/23	Referatsaker
RS 2/23	Lovlighetskontroll - sak PS 43/22 - vedtekter for kommunalt kraftfond i Midtre Gauldal kommune - kommunens vedtak oppheves
PS 14/23	Plankontoret - endring av selskapsform til kommunalt oppgavefellesskap
PS 15/23	Planbehandling - kommunedelplan Støren 2022 - 2034 - planID: 50272017007 - merknadsbehandling og SLUTTVEDTAK
PS 16/23	Søknad om støtte fra Kommunale næringsfond - Investering i test/pilot food-trailer for Bakerstreetfood
PS 17/23	Saksfremlegg tilleggsfinansiering
PS 18/23	Midte Energi AS, Solibox-prosjektet og evt. erstatningskrav mot tidligere daglig leder og styreleder – opphevelse av unntak fra offentlighet
PS 19/23	Videre utvikling fra Gaula Natursenter til Gauldalsporten fra 1. juni

Møteinnkalling

Utvalg: Formannskapet
Møtested: Teamsmøte -
Dato: 01.03.2023
Klokkeslett: 17:00 -18:00

Eventuelt forfall må meldes snarest ved bruk av Kaukus system for varainnkalling.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Sivert Moen
Ordfører

Dette dokumentet er elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Utvalgs- saksnr.	Tittel
---------------------	--------

PS 12/23	Klage ad formannskapets avslag på søknad om tilskott til Singsås Vassverk SA fra kommunens kraftfond
----------	--

Møteinnkalling

Utvalg: Utvalg for helse oppvekst og kultur
Møtested: Midtre Gauldal rådhus - Formannskapssalen
Dato: 19.04.2023
Klokkeslett: 09:00 -12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest ved bruk av Kaukus system for varainnkalling.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Orienteringer:

- NOU 2023:4 - "Tid for handling", Helsepersonellkommisjonens rapport. Se pressekonferanse med oppsummering av innhold før møtet, som grunnlag for samtale og diskusjon: [Helsepersonellkommisjonens pressekonferanse \(lenke\)](#)
- Orientering om status i arbeidet med Marit Bjørgen-statue, v/ Kjerstin Digre Kosberg
- Orientering om rutiner for vannprøvetaking i de kommunale bassengene v/ Svein Olav Sæthre
- Oppvekstbarometeret v/Heidi Bakken

Kenneth Moe

Dette dokumentet er elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Utvalgs- saksnr.	Tittel
PS 9/23	Referatsaker
PS 10/23	Skolerute for skoleåret 2024-2025
PS 11/23	Forslag til revidering av retningslinjer for kulturmidler
PS 12/23	Forslag til retningslinjer for tilskudd til aktiviteter og møteplasser for inkludering av barn og unge

Utvalg: Utvalg for helse oppvekst og kultur
Møtested: Midtre Gauldal rådhus - Formannskapsalen
Dato: 23.03.2023
Tidspunkt: 09:00

Til stede:

Navn	Funksjon	Medl.	Varamedlem for
Nina Bratt Staverløkk	nestleder	H	
Per Ingar Almås	medlem	BL	
Gunn Randi Enodd	medlem	AP	

Følgende fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Heidi Bakken	
Solveig Cruikshank Tofte	

Merknad i møte:**Orientering**

Espen Moe orienterte om status i innføring av Helseplattformen.

Eventuelt

Gunn Randi Enodd stilte følgende spørsmål til administrasjonen i forkant av møtet:

1. Fordeling av timer SFO.
2. Manglende vannprøvetaking, bassenget ved Singsås skole.
3. utfordringer for våre brukere i hjemmebasert omsorg ang. levering av søppel – endret til spørsmål om forsøpling rundt samledunker for avfall i kommunen.

Svar fra administrasjonen:

1. Heidi Bakken orienterte om fordeling av gratis timer i SFO, praksis for tildeling og andre forhold knyttet til fordeling av timer.
2. Heidi Bakken orienterte om praksis for vannprøvetaking, og nye rutiner som skal på plass fra høsten. Et samlet utvalg ønsker en politisk sak om rutiner for vannprøvetaking i bassengene i kommunen, som sikrer at bassenget kan brukes av ulike aktører også på kveldstid.
3. Enodd trakk første del av spørsmålet da det var av personlig karakter. Et samlet utvalg oppfordrer utvalg for næring, plan og miljø til å se på utfordringer knyttet til oppsamling av avfall, fritidsrenovasjon, forsøpling etc.

Per Ingar Almås la frem en rekke spørsmål til utvalget i forkant av møtet, som blant annet omhandlet oppfølging av Strategi for helse- og omsorgstjenester i Midtre Gauldal frem mot 2030, og om prosjektet Sammen om framtidens helse og omsorgstjenester.
Et samlet utvalg ønsker en gjennomgang av denne i løpet av våren.
Et samlet utvalg ønsker en orientering om prosjektet Sammen om framtidens helsetjenester v/Arne Grethe Rognes i mai
Almås' ytterligere spørsmål legges til orienteringen i senere utvalgsmøter.

Nina Bratt Staverløkk fremmet forslag om et ekstraordinært utvalgsmøte i april, for å behandle saken om tilskudd, samt for å ta igjen orienteringene som skulle vært gitt i dags møte.
Et samlet utvalg avgjorde å sette opp et ekstra møte 19. april 09.00-15.00.

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Tittel	UOFF (Lukket)
PS 7/23	Forslag til retningslinjer for tilskudd til aktiviteter og møteplasser for inkludering av barn og unge	
PS 8/23	Søknad om skyss - farlig skolevei - *****	Offl. § 13, jf. Fvl. § 13 1. ledd

PS 7/23 Forslag til retningslinjer for tilskudd til aktiviteter og møteplasser for inkludering av barn og unge

Utvalg for helse oppvekst og kulturs behandling av sak 7/2023 i møte den 23.03.2023:

Behandling

Nina Bratt
Staverløkk

Utvalget utsetter saken og sender saken til ungdomsrådet og råd for funksjonshemmede for behandling først.

Det alternative forslaget til vedtak ble vedtatt enstemmig.

Vedtak

Utvalget utsetter saken og sender saken til ungdomsrådet og råd for funksjonshemmede for behandling først.

PS 8/23 Søknad om skyss - farlig skolevei - *****

Møteinnkalling

Utvalg: Utvalg for næring, plan og miljø
Møtested: Støren - Midtre Gauldal Rådhus - Kommunestyresalen
Dato: 23.03.2023
Klokkeslett: 08:30 -12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest ved bruk av Kaukus system for varainnkalling.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Eventuelt forfall må meldes snarest ved bruk av Kaukus system for varainnkalling.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Orienteringer:

- Søknad «landbruk 2030 Midtre Gauldal» sendt til Fylkeskommunen v/kommunedirektør
- Status snøskuterløype Singsås v/prosjektleder Aril Røttum
- Plan for revisjon av forvaltningsplaner for verneområdene i Forollhogna v/Kjerstin Digre Kosberg

Svein Fløttum
utvalgsleder

Dette dokumentet er elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Tittel
PS 4/23	Godkjenning av møteinnkalling og saksdokumenter
PS 5/23	Referatsaker
RS 1/23	Dispensasjonsbehandling - søknad om dispensasjon fra kommunedelplan Støren, trehogst Frøset i vernet skogsone er godkjent som omsøkt - gbnr 3/148
RS 2/23	Vedtak i klagesak - dispensasjon - gbnr 45/379
PS 6/23	Dispensasjonsbehandling - Søknad om dispensasjon etter Plan- og bygningsloven - fradeling gårdstun- Garlimoveien 142 GBNR 92/1
PS 7/23	Planbehandling - vurdering av privat planinitiativ - detaljregulering Nord-Ramstad
PS 8/23	Oversendelse av landbruksveisaker til jordskifteretten - gbnr 44/3 - Sivert Nygaard og gbnr 44/5 - Ørnulf Rognes
PS 9/23	Bygging av avkjørsel Lekåsveien pel 1630 - Midtre Gauldal Utvikling KF og gbnr 44/5 - Ørnulf Rognes.
PS 10/23	Saksframlegg - Overordnede retningslinjer for prioritering av tilskudd for nærings- og miljøtiltak i skogbruket NMSK) for Midtre Gauldal kommune.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

18/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/158 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Sivilombudet ber statsforvalter om å behandle innsynskrav på nytt

Klart språk gir en avkastning på minst 30 til 300 prosent

Må ha hjemmel i kommunebudsjettet

Har ikke gyldig planvedtak før prosessen er avsluttet

Det er forventninger om at det gamle kommunestyret ikke treffer kontroversielle vedtak

Kravet om uavhengighet er ikke knyttet til forhold mellom enkeltpersoner

Lukket møte er ikke hjemmel for å holde dokumenter hemmelig

Urovekkende få kommuner har prioritert barnevernet

Rapport om ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetansebehov i sykehjem

Ikke tillatt med uformelle arbeidsmøter

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som referatsaker:

1. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark ville ikke gjøre om på innsynsnekt i Larviks politikerportal. Nå tar Sivilombudet fram pekefingeren.
2. Det offentlige kan spare store summer hvert år på å investere i klart språk, viser en ny rapport. KS mener innbyggertilbudet blir bedre av klart språk.
3. Dersom en ordfører har ansatt en politisk rådgiver, skal denne da betales av gruppetilskuddet ?
4. Kan kommunen gi byggetillatelse mens departementet behandler innsigelse på arealplanen hvor det er søkt om bygging ?
5. Hvilken myndighet har det gamle kommunestyret etter valgdagen, men før det nye kommunestyret er konstituert ?
6. En i kontrollutvalgssekretariatet er blitt kjæreste med en i kommunens revisjon. Betyr det at kravet om uavhengighet er brutt ?
7. Lønna til kommunedirektøren blir diskutert bak lukkede dører, og det finnes ikke saksdokumenter. Er dette lovlig ?
8. Mange kommuner er sent i gang med barnevernsreformen, og få har prioritert økte ressurser til tjenesten. – Urovekkende, sier forsker.
9. Rapporten er skrevet på oppdrag fra Helsedirektoratet og omhandler ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetansebehov i norske sykehjem.
10. Politiske gruppeledere, kommunedirektør og kommuneadvokat ble innkalt til møte av ordfører, for en gjennomgang og avklaring av en sak før det ble sendt ut innkalling og saksdokumenter til kommunestyret. Er dette lovlig ?

Sivilombudet ber statsforvalter om å behandle innsynskrav på nytt

Kommunal Rapport 10.03.2023

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark ville ikke gjøre om på innsynsnekt i Larviks politikerportal. Nå tar Sivilombudet fram pekefingeren.

I desember ga Sivilombudet marsjordre til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Ombudet mente Statsforvalteren hadde gjort en feilvurdering da embetet opprettholdt Larvik kommunes avslag på innsyn i politikerportalen «bobla».

På tross av Sivilombudets uttalelse, valgte Statsforvalteren i Vestfold og Telemark på ny å opprettholde kommunens avslag på innsyn.

Må ta ny runde

Statsforvalteren la til grunn at Sivilombudet *ikke* hadde funnet feil ved deres vurdering om at forslagene i «bobla» ikke var ferdigstilte dokumenter.

«Ombudet har vanskelig for å se at uttalelsen kan forstås slik», heter det i en ny uttalelse fra Sivilombudet.

Nå ber Sivilombudet Statsforvalteren om å behandle innsynskravet på nytt innen 24. mars.

Dette er saken

Larvik kommune benytter en nettløsning kalt «politikerportalen» til forberedelse av møter i folkevalgte organer. Denne løsningen har en funksjon, «bobla», der det i forkant av møter sendes inn skriftlige forslag til vedtak.

Østlands-Posten krevde innsyn i «bobla» i politikerportalen, men fikk avslag. Larvik kommune mente at forslagene i «bobla» ikke kan regnes som «ferdigstilte» dokumenter før det eventuelt blir votert over dem i møtet, fordi de folkevalgte fram til da har anledning til å framsette, trekke og endre forslagene.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark opprettholdt avslaget – og fikk påpakning av Sivilombudet.

Kan kreve innsyn

Nå presiserer Sivilombudet på nytt at et forslag som er lagt inn «bobla» er et ferdigstilt dokument, og dermed et «saksdokument», idet det blir synlig for de øvrige medlemmene av det folkevalgte organet. Og at det dermed kan kreves innsyn i dem.

Ombudet tar ikke stilling til om dokumentene i «bobla» kan anses som organinterne.

«Dersom Statsforvalteren her «kan» gjøre unntak etter offentleglova § 14, er det uansett vanskelig å se saklige grunner for at det her skal gis mindre merinnsyn etter offentleglova § 11 enn hva som skal være offentlig i medhold av møteoffentlighetsprinsippet i kommuneloven § 11-5», skriver ombudet i sin nye uttalelse.

Les Sivilombudets uttalelse [her](#)

Klart språk gir en avkastning på minst 30 til 300 prosent

NTB/ Kommunal Rapport 10.02.2023

Det offentlige kan spare store summer hvert år på å investere i klart språk, viser en ny rapport. KS mener innbyggertilbudet blir bedre av klart språk.

– Klart språk bidrar til å bedre og heve kvaliteten på tilbudet til innbyggerne for budskapet blir lettere å forstå. Dette er igjen med på å styrke demokratiet og likeverdighet i samfunnet. Folk får med andre ord enklere tilgang til å ta vare på egne rettigheter, sier Kristin Weidemann Wieland i KS.

Hun er direktør for forskning, innovasjon og digitalisering i kommunesektorens organisasjon.

På oppdrag fra KS har konsultentselskapet Menon Economics undersøkt effekten av klart språk på saksbehandlersiden i kommunene. Undersøkelsen viser at 1 krone investert i klart språk gir en avkastning på minst 1,3 til 4 kroner, altså en avkastning på 30 til 300 prosent.

– Selv om vi legger til grunn konservative forutsetninger finner vi en høy, sikker avkastning av klart språk, sier samfunnsøkonom Simen Pedersen i Menon Economics.

Undersøkelsene viser blant annet at omskriving av fakturaer til et klarere språk fører til færre telefonhenvendelser, noe som sparer kommunen for tid og penger.

Et annet eksempel er en omskriving av et bostøtteskjema, som fører til færre mangelfulle søknader. Også dette sparer kommunen for tid og penger.

– Selv om vi vet at det er fornuftig med klart språk, har vi manglet tall på nøyaktig hvor mye penger det kan dreie seg om og hvor mye det offentlige kan spare før nå, sier Wieland.

Les rapporten [her](#)

Må ha hjemmel i kommunebudsjettet

Kommunal Rapport 20.02.2023 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Dersom en ordfører har ansatt en politisk rådgiver, skal denne da betales av gruppetilskuddet?

SPØRSMÅL: I den nye kommuneloven er det presisert at det kan opprettes «politiske stillinger» i en parlamentarisk modell. Det er presisert at dette forutsetter dekning i budsjett osv.

Det er flere kommuner som styres av formannskapsmodellen som også har ansatt rådgivere for ordfører.

Dersom en ordfører har (en eller flere) politiske rådgivere, skal disse da betales av gruppetilskuddet, eller kan kommunestyret «lage» stillingshjemler til ordføreren slik at han eller hun kan ansette selv?

Hvordan er det da med tanke på om disse kan sitte i kommunestyret, vil de, som etter [kommunelovens paragraf 10-6](#), være inhabile i å sitte i kommunestyret, eller gjør deres (antatte) lojalitet til ordføreren at de kan bli inhabile i spørsmål som berører ordføreren? For eksempel om ordføreren er inhabil i en sak, vil da også rådgivere som sitter i kommunestyret også være det?

SVAR: Bestemmelsen i [§ 10-6](#) om *politiske stillinger knyttet til byråd eller fylkesråd* var ny i kommuneloven 2018. Den er ment som en parallell til bestemmelsen i [Grunnloven § 14](#) om statssekretærer. Det er tale om stillinger «som er knyttet til rådet eller medlemmer av rådet», altså om tilsettingsforhold der den tilsatte har oppgaver knyttet til rådet eller rådsmedlemmets ledelse av den kommunale eller fylkeskommunale administrasjon, jf. [kommunelovens § 10-2](#) første setning.

På samme måte som statssekretærene, kan en slik «kommunerådssekretær» tildeles kompetanse der hen handler på vegne av det rådsmedlem hen er knyttet til, og å hjelpe rådsmedlemmer med gjøremål utenfor rådet.

Det er med andre ord tale om en politisk oppnevnt administrativ mellomlederstilling.

Vi har ingen tilsvarende bestemmelse om *politiske rådgivere for ordfører*, men i noen kommuner organisert etter formannskapsmodellen ser vi at det er etablert stillinger som «politisk rådgiver» eller lignende for ordfører. Dette er da et forhold som ikke kommer inn under ordninger som måtte være etablert med «gruppestøtte» til partier som er representert i kommunestyret eller fylkestinget.

Samtidig er det tale om rent *politiske* rådgiverstillinger, uten noen form for tilknytning til eller lederansvar overfor administrasjonen, med ordfører selv som tilsettingsmyndighet. Det må selvsagt være hjemmel i kommunebudsjettet for å opprette en slik særlig rådgiverstilling, enten direkte eller ved fullmakt til ordfører.

En slik rådgiverstilling er knyttet til ordførerens utøving av sine oppgaver med ansvar for fremdrift i politiske prosesser i folkevalgte organer, politisk kontakt med andre forvaltningsnivåer og samarbeidspartnere, samt utadrettet representasjon. Tilsettingen er antakelig uten vanlig stillingsvern etter arbeidsmiljøloven.

Rådgiverstillinger for ordfører inngår heller ikke i «formannskapssekretariat», «kommunestyresekretariat» eller lignende, som vi finner i de fleste kommuner og

fylkeskommuner. Disse sekretariatene er rent faglige administrative organer som skal bistå ordføreren med råd om den formelle organiseringen av møter i kommunestyret eller fylkestinget. Verken ordfører eller ordførers rådgivere har noen styrings- eller instruksjonsmyndighet overfor slike sekretariater, og politiske rådgivere har ingen rolle her, annet enn som oppdragsgivere eller samtalepartnere på vegne av ordføreren.

I motsetning til det som gjelder for politiske stillinger knyttet til byråd eller fylkesråd, er det ingen regel om *utelukkelse fra verv* som folkevalgt for politiske rådgivere for ordføreren. Verv som rådgiver for ordfører vil heller ikke i seg selv medføre *inhabilitet* ved behandling av saker i kommunestyret, fylkestinget eller annet folkevalgt organ. Det er ikke et «særegent forhold» etter [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt at en folkevalgt har vært involvert i politiske prosesser forut for behandlingen av en sak i et folkevalgt organ.

Oppgaven som rådgiver for ordføreren kan heller ikke ses som «å forberede eller treffe vedtak i en sak som ansatt i kommunen eller fylkeskommunen» etter [kommuneloven § 11–10](#) andre avsnitt. Denne regelen tar sikte på tilsatte i administrasjonen, ikke i det politiske styringsapparatet.

Heller ikke regelen i forvaltningsloven § 6 tredje avsnitt om inhabilitet for «direkte *underordnet tjenestemann* i samme forvaltningsorgan» vil normalt slå inn. Ordfører vil selvsagt ikke bli inhabil ved senere saksbehandling fordi om hen har tatt standpunkt til og kanskje aktivt arbeidet for et bestemt vedtak tidligere, og dermed kan heller ikke en underordnet rådgiver bli det av den grunn.

Hvis derimot ordfører blir inhabil etter forvaltningsloven § 6 første og andre avsnitt på grunn av sin egen *personlige tilknytning* til saken eller part i saken, vil nok rådgiveren også bli det, men da bare på grunn av det nære personlige og arbeidsmessige forholdet det normalt vil være mellom en ordfører og en slik rådgiver.

Har ikke gyldig planvedtak før prosessen er avsluttet

Kommunal Rapport 13.02.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan kommunen gi byggetillatelser mens departementet behandler innsigelse på arealplanen hvor det er søkt om bygging?

SPØRSMÅL: Hvordan skal kommunen behandle byggesaker der tiltaket er omfattet av en plan som det er en uløst innsigelse til? Er det byggeforbud inntil departementet har behandlet innsigelsen og det foreligger en endelig (rettskraftig) vedtatt plan?

SVAR: Plan- og bygningsloven § 5–4 gir regler om rett til å fremme innsigelser mot forslag til arealdelen i kommuneplanen og forslag til reguleringsplan. Her er det bestemmelser om hvem som kan fremme slike – statlig og regionalt organ og Sametinget – og hva som kan være grunnlag for innsigelsen, i første rekke at forslaget er i strid med bestemmelser i loven, forskrift, statlig planretningslinje, statlig eller regional planbestemmelse, eller overordnet plan.

Hvis ikke kommunen tar hensyn til innsigelsen, skal det foretas mekling med den som har reist innsigelsen. Hvis det ikke fører fram, sendes saken med innstilling fra den oppnevnte mekleren til departementet til avgjørelse.

Det må bety at det ikke foreligger noe gyldig planvedtak før denne prosessen er avsluttet, og at det verken kan gis tillatelser eller nedlegges forbud med hjemmel i det nye planforslaget før behandlingen av innsigelsene er avsluttet og endelig vedtak er truffet.

Det er forventninger om at det gamle kommunestyret ikke treffer kontroversielle vedtak

Kommunal Rapport 13.03.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hvilken myndighet har det gamle kommunestyret etter valgdagen, men før det nye kommunestyret er konstituert?

SPØRSMÅL: Hvilken makt og myndighet har det gamle formannskapet og kommunestyret mellom valgdagen og konstituerende møte i nytt kommunestyre?

Kan de «gamle» rådene og utvalgene ha møterekke i forkant av konstituerende kommunestyremøte?

SVAR: I [kommuneloven § 7–1](#) er det bestemmelser om konstituerende møte i det nyvalgte kommunestyret eller fylkestinget. Slikt møte skal holdes innen utgangen av oktober. Inntil dette skjer, fungerer de gamle kommunestyrene og fylkestingene, samt andre folkevalgte, med de samme fullmakter de har hatt tidligere.

Det er ingen juridiske begrensninger i disse organenes myndighet fram til da, men det vil klart nok være forventninger om at det ikke treffes vedtak som vil kunne oppfattes som kontroversielle av det nyvalgte kommunestyret eller fylkestinget. Og de nyvalgte folkevalgte organene vil selvsagt ikke være mer bundet av de vedtakene som treffes i denne perioden, enn av andre, eldre vedtak.

Valgperioden for nyvalgt kommunestyre eller fylkesting starter når det holdes konstituerende møte etter kommunevalget. Innkalling til slikt møte foretas av sittende ordfører med minst 14 dagers varsel.

Som første sak i møtet skal det nyvalgte kommunestyret eller fylkestinget etter [valgloven § 13–4](#) ta stilling til om det gjennomførte valget er gyldig. Hvis det ikke er tilfelle, skal departementet påby omvalg.

Hvis valget blir godkjent, starter prosessen med valg av nye folkevalgte organer. Her skal det velges formannskap eller fylkesutvalg, dernest ordfører og varaordfører. Den nyvalgte ordføreren overtar møteledelsen fra den er valgt, og så velges det kontrollutvalg.

Kommunestyret eller fylkesutvalget kan så – men må ikke – fortsette med valg av andre folkevalgte organer. Også disse trer i funksjon fra de er valgt. Hvis ikke slikt valg foretas da, fortsetter disse organene med sin gamle sammensetning inntil valg er gjort senere, men ikke lenger enn fram til årsskiftet.

Vedtak truffet av kommunestyre, fylkesting eller andre organer valgt for forrige valgperiode gjelder med andre ord så lenge de nyvalgte folkevalgte organene ikke vedtar noe annet. Det gjelder ikke minst årsbudsjettet, som bare kan fravikes ved nytt formelt budsjettendringsvedtak.

Kravet om uavhengighet er ikke knyttet til forhold mellom enkeltpersoner

Kommunal Rapport 27.02.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

En i kontrollutvalgssekretariatet er blitt kjæreste med en i kommunens revisjon. Betyr det at kravet om uavhengighet er brutt?

SPØRSMÅL: Er kontrollutvalgssekretariatet uavhengig hvis en i sekretariatet er kjæreste med en i kommunens revisjon, jevnfør 3. ledd i [kommunelovens § 23-7](#), spesielt siste ledd i setningen: «Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller dem som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen»?

SVAR: Kravet om uavhengighet i kommuneloven § 23–7 tredje avsnitt er en utelukkelsesregel som er knyttet til et krav om uavhengighet av «kommunens eller fylkeskommunens administrasjon», og ikke til forhold mellom enkeltpersoner. Et kjæresteforhold, ekteskap eller nært slektenskap er ikke i seg selv en slik generell utelukkelsesregel.

Det vil i stedet kunne medføre inhabilitet i *enkeltsaker* etter bestemmelsen i [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt om inhabilitet når «særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet». Dette må da vurderes fra sak til sak.

Avgjørende i vår sammenheng vil være om kjæresten har en slik personlig tilknytning til den saken som nå er under behandling i sekretariat, at det vil kunne bli spørsmål om kritikk av hennes arbeid eller vurderinger ved revisjonens kontroll av forholdet.

Lukket møte er ikke hjemmel for å holde dokumenter hemmelig

Kommunal Rapport 06.03.2023 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Lønna til kommunedirektøren blir diskutert bak lukkede dører, og det finnes ikke saksdokumenter. Er dette lovlig?

SPØRSMÅL: I en kommune er det satt ned et eget forhandlingsutvalg som diskuterer lønnen til kommunedirektøren. Det består av ordfører, varaordfører og ett medlem fra opposisjonen.

Møtene de har i forhandlingsutvalget, føres ikke inn i kalenderen, og det føres ikke noe referat fra dem.

I tillegg til å diskutere seg imellom hvordan lønnen til kommunedirektøren skal være, har de også medarbeidersamtaler med direktøren. Heller ikke disse møtene er ført inn i kalenderen eller dokumentert i noen slags form.

Resultatene fra samtalene med direktør og mellom utvalgsmedlemmene legges fram muntlig i møter i formannskapet, hvor det foreslås justeringer i målsettinger og lønn for direktøren.

Saken er unntatt offentlighet under henvisning til offentleglova § 23 første ledd, og det foreligger ingen dokumenter knyttet til den.

På bakgrunn av innspillene drøfter formannskapet saken og fatter vedtak om eventuell lønnsjustering for kommunedirektøren.
Er dette en lovlig fremgangsmåte?

SVAR: I [kommuneloven § 13](#) er det bestemt at «kommunestyret selv» tilsetter kommunedirektøren. «Selv» betyr at dette kan ikke delegeres til andre organer. Ved tilsetningsvedtaket fastsettes også lønn og arbeidsvilkår. Senere vedtak om dette er en endring av kommunestyrets vedtak, og kan da bare gjøres ved nytt vedtak der. Dette kan derfor ikke delegeres til formannskapet, men må skje ved vedtak av kommunestyret selv.

Ansvar for å forberede en slik sak før den legges fram for kommunestyret, ligger hos ordføreren. Ordføreren skal etter [kommunelovens § 11–3](#) sette opp saklisten til møtet og har da ansvaret for å vurdere om saken er godt nok forberedt før det.

I andre sammenhenger betyr det å påse at administrasjonen har sørget for at saken «er forsvarlig utredet», men når tema er kommunedirektørens tilsetningsforhold, vil hele administrasjonen være inhabil til komme med forslag til vedtak, etter en bestemmelsen i [forvaltningsloven § 6](#) tredje avsnitt, der det er fastsatt at avgjørelse i en sak ikke kan treffes av en tilsatt som er direkte underordnet noen som er inhabil.

«Avgjørelse» må her omfatte også en innstilling med forslag til vedtak i kommunestyret. Ordføreren kan bare benytte tilsatte i administrasjonen til å fremskaffe rene saksopplysninger, så lenge de ikke har så et tett personlig samarbeidsforhold med kommunedirektøren at de selv blir inhabile i saken.

Når sak om tilsetningsforholdet til kommunedirektøren skal legges fram for kommunestyret, er det altså ordfører som må ta ansvaret for å forberede denne, både ved samtaler med kommunedirektøren og ved å rådføre seg med andre. Men en nærliggende fremgangsmåte kan være å oppnevne et forhandlingsutvalg som kan bistå i denne prosessen, og som også kan utforme en innstilling til kommunestyret med forslag til vedtak.

Et slikt utvalg skal etter [kommuneloven § 5–7](#) første avsnitt oppnevnes av kommunestyret selv, men kommunestyret kan etter [lovens § 6–1](#) gi ordfører fullmakt til å oppnevne utvalg som skal «forberede saker som ikke har prinsipiell betydning». Utvalget er uansett et «folkevalgt organ» etter kommuneloven, og må på samme måte som kommunestyret følge lovens regler om innkalling, dokumentoffentlighet, møteoffentlighet og møtebok. Det er ikke lovlig å etablere et «parallellorgan» med folkevalgte medlemmer som man anser å være «administrativt» og dermed utenfor bestemmelsen om folkevalgte organer i kommuneloven og offentleglova.

I [kommuneloven § 11–5](#) har vi imidlertid en regel om plikt til å lukke et møte i sak om «arbeidstakers tjenstlige forhold», noe som også omfatter lønns- og arbeidsvilkår. Det betyr at både utvalget og i neste omgang kommunestyret må treffe vedtak om lukking av møtet før det starter sin diskusjon av saken.

Det føres ikke noe referat fra møtet, bare møtebok der det fremgår hvilken sak som ble behandlet, hvem som deltok – eventuelt om kommunedirektøren ble innkalt til samtale med utvalget, og endelig utvalgets innstilling til kommunestyret og kommunestyrets vedtak.

Innkalling til møtene i både utvalget og kommunestyret, og alle dokumenter i saken, er offentlige etter [offentleglova § 16](#), første avsnitt, bokstav a, som fastslår at «saksframlegg med vedlegg til eit kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalt organ» som alminnelig regel er offentlige, og [kommuneloven § 11–3](#) tredje avsnitt, der det understrekes at «Sakslisten til møtet og andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentlighet, skal være tilgjengelige for allmennheten».

Det at møtet i utvalget og kommunestyret er lukket, er ikke hjemmel for å unnta saksdokumentene, herunder utvalgets innstilling, fra offentlig innsyn. Unntak for dokumentoffentlighet i [offentleglova § 25](#) første avsnitt for personalsaker gjelder bare sak om tilsetning eller forfremmelse, og det er ikke dette.

Unntaket i [§ 23](#) «for opplysninger når det er påkravd av omsyn til ei forsvarleg gjennomføring av økonomi-, lønns- eller personalforvaltninga til organet», kan bare brukes på enkeltstående opplysninger som det er saklig grunn til å skjerme av hensyn til det fremtidige arbeidsforholdet – for eksempel vurderinger av kommunedirektørens personlige egenskaper – og ikke på innstillingen om saken i sin helhet. Og adgangen etter offentleglova § 25 siste avsnitt til å gjøre unntak fra innsynsretten i «utrekna lønn eller liknande godtgjering, utrekningsgrunnlag for feriepengar og trekk som blir gjorde ved utbetalinga», omfatter ikke «opplysningar om bruttoutbetalinga».

Lønns- og arbeidsvilkår for en kommunedirektør er avgjort en sak av betydelig offentlig interesse, og vi ser at lovgiver trekker snevre grenser for begrensninger i allmennhetens innsyn i saker om dette. Bestemmelsen om plikt til å behandle slike saker i lukket møte, gir både utvalg og kommunestyre det rom de trenger for fri diskusjon og forsøksvise vurderinger.

Urovekkende få kommuner har prioritert barnevernet

Kommunal Rapport 28.02.2023

Mange kommuner er sent i gang med barnevernsreformen, og få har prioritert økte ressurser til tjenesten. – Urovekkende, sier forsker.

Det haster med å komme i gang nå, sier prosjekteier Simen Pedersen i Menon Economics. Selskapet følgeevaluerer reformen sammen med NTNU Samfunnsforskning på oppdrag fra Bufdir.

– Reformen krever at kommunene har to tanker i hodet samtidig. De må både ta vare på de barna som er i barnevernet i dag og samtidig øke innsatsen innen forebygging. Hvis de ikke setter av mer ressurser nå, og lykkes med forebyggingen, kan det koste dyrt eller gå ut over barna om få år, sier Pedersen.

Høye mål

Reformen, som trådte i kraft for drøyt et år siden, setter høye mål for barnevernet.

Kommunene skal prioritere tidlig innsats og forebygging sterkere, gi bedre tilpasset hjelp og sørge for god rettssikkerhet.

Det er også et mål at ressursbruken og oppgaveløsningen skal bli mer effektiv.

Reformen skal evalueres gjennom årlige delrapporter, fram til sluttevalueringen kommer i 2027. Nå er den første rapporten klar. Den skal fungere som en oppstartsmåling, slik at forskerne har et grunnlag å vurdere endringene opp mot.

Evalueringen er basert på dokumentanalyse, statistikk, intervjuer og spørreundersøkelser til kommunedirektører, barnevernsledere og fosterhjem.

Ikke prioritert

En grunnleggende forutsetning for reformen at de folkevalgte er villige til å prioritere barnevernet høyere enn i dag, ifølge forskerne. Dette gjelder særlig på kort sikt. De skal både ivareta dagens barnevernsbarn og samtidig jobbe mer forebyggende, slik at behovet for tiltak reduseres på lengre sikt.

Men nesten ingen kommuner oppgir at de prioriterer barnevern høyere enn tidligere.

«Basert på disse betraktningene er vår vurdering at det er en risiko for at kommuner ikke evner å oppfylle intensjonene med reformen», heter det i rapporten.

Samtidig kan en forklaring på den manglende prioriteringen av barnevernet kan være at kommunene har satt av mer penger til andre deler av oppvekstområdet for å styrke det forebyggende arbeidet, påpeker forskerne.

– Det er bekymringsfullt at så mange kommuner ikke har kommet i gang med barnevernsreformen, sier Simen Pedersen i Menon Economics.

Bekymret for fosterhjem

Fosterhjem er også et område som bekymrer, sier Simen Pedersen.

Fra 1. juli i år vil kommunene ikke lenger ha anledning til å kjøpe ordinære fosterhjem fra private tjenesteytere. Samtidig er det vanskelig å rekruttere fosterhjem. Det er derfor frykt for at tilbudet blir så redusert at ikke alle barn og unge får det de trenger.

– Vi er bekymret for om kommunene vil klare å følge opp fosterhjemmene godt nok. Vi vet at det blir stor variasjon. Manglende oppfølging vil ikke gjøre det lettere å løse fosterhjems krisen, sier Pedersen.

Flere samarbeider

På den positive siden oppgir flertallet av kommunedirektørene og barnevernslederne at deres kommuner har styrket samarbeidet mellom barnevernet og andre kommunale tjenester. Et flertall sier også at de har styrket kompetansen i barnevernet.

Reformen kan dessuten ha utløst flere interkommunale samarbeid.

I 2021 var det 195 kommuner som hadde et formelt samarbeid om barnevern, ifølge Bufdirs tall. Forutsatt at samarbeid ikke er avviklet siden, har antallet samarbeidende kommuner økt til 260 i 2022, ifølge rapporten.

Fortsetter å evaluere

I den videre evalueringen skal forskerne bruke 101 indikatorer for å vurdere måloppnåelsen.

De viktigste er:

- Flyttinger fra fosterhjem
- Gjennomsnittlig ventetid på fosterhjem
- Plasseringer i beredskapshjem
- Plasseringer i institusjon
- Plasseringer i fosterhjem
- Samarbeidstiltak
- Samlede offentlige driftskostnader til barnevern

Anbefalingene i den første evalueringsrapporten er at det utarbeides nasjonale retningslinjer/veiledning i tidlig innsats og forebyggende arbeid i det kommunale barnevernet. Dette er helt sentralt, skriver forskerne.

– Mer veiledning og gode eksempler på tidlig innsats og forebygging er helt nødvendig for at kommunene skal se mulighetene og lykkes med omstillingen, sier Pedersen.

Forskerne etterlyser også en samlet analyse av kapasiteten på ulike typer fosterhjem.

I tillegg etterlyses bedre statistikk. Utsiktede flyttinger fra fosterhjem og institusjoner er god indikator på om kommunene lykkes med reformen, men statistikkgrunnlaget er dårlig.

Les hele rapporten [her](#)

Rapport om ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetansebehov i sykehjem

Rapporten er skrevet på oppdrag fra Helsedirektoratet og omhandler ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetansebehov i norske sykehjem. Rapporten er basert på et forskningsprosjekt som er gjennomført av Senter for omsorgsforskning (SOF) i perioden september 2021 til desember 2022.

Tidligere forskning viser at ufullstendig helse- og omsorgshjelp er vanlig i helse- og omsorgstjenestene i kommuner. Misforhold mellom bemanning og hjelpebehov/pleietyngde, samt kompetanseutfordringer i tjenestene, kan være medvirkende årsaker til at helse- og omsorgshjelpen blir ufullstendig. Det har vært påpekt behov for flere studier om ufullstendig helse- og omsorgshjelp i sykehjem, og ledelsens perspektiv er trukket frem som et av hullene i forskningen på området.

Følgende fire problemstillinger har vært styrende for arbeidet med denne rapporten:

1. Hvilken forekomst og typer av ufullstendig helse- og omsorgshjelp finnes i norske sykehjem?
2. Hvilke sammenhenger kan identifiseres mellom ufullstendig helse- og omsorgshjelp i sykehjem og karakteristika ved ansatte?
3. Hvilke sammenhenger kan identifiseres mellom ufullstendig helse- og omsorgshjelp i sykehjem og personalressurser, karakteristika og organisasjonsmessige forhold ved kommunene, sykehjemmene og dets beboere?
4. Hvordan håndterer ledere i sykehjem balansen mellom pasientbehov, kompetanse og kapasitet?

[Les rapporten her](#)

Ikke tillatt med uformelle «arbeidsmøter»

Kommunal Rapport 20.03.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

SPØRSMÅL: Kommunestyret gjorde vedtak i en omstridt sak om en nedleggelse hvor det så ble fremsatt krav om lovlighetskontroll. I denne forbindelse ble det reist spørsmål om dette innebar at nedleggelsen måtte, eller alle fall burde, stilles i bero i påvente av utfallet av lovlighetskontrollen.

Dette førte til at de politiske gruppelederne, ordfører, kommunedirektør og kommuneadvokaten ble innkalt til møte av ordføreren, for å foreta en gjennomgang og avklaring av saken før det ble sendt ut innkalling og saksdokumenter til behandling i kommunestyret.

Det ble ikke kunngjort noen formell innkalling til dette møtet eller gitt innsyn i saksdokumenter til det. Møtet var lukket, og det ble ikke ført noen offisiell møtebok. Ordfører fremholdt at det ikke var noe møte etter kommuneloven, men «et arbeidsmøte med kommuneadvokaten og kommunedirektøren til stede», med det formål å «bidra til at alle er godt forberedt».

Er dette lovlig?

SVAR: Dette må klart nok anses som et «møte» etter kommuneloven, med den konsekvens at man må følge reglene her og i offentliglova om offentlig innkalling, innsynsrett i saksdokumenter, åpent møte og nedtegnning i møtebok av hva som har skjedd. Det avgjørende er her, etter lovens forarbeider og uttalelser fra Sivilombudet, om denne samlingen må ses som et ledd i kommunal saksbehandling, der man i realiteten flytter en vesentlig del av denne ut av det organet som skal treffe vedtaket. Det er da ikke adgang til å etablere en slik form for parallell saksbehandling ved slike uformelle «arbeidsmøter» eller lignende.

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

19/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/158 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

27.04.2023

Saknr

20/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/158 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 27.04.2023, godkjennes.